

แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
GUIDELINES FOR DEVELOPING SOCIAL ENGINEERING SKILLS OF A GROUP OF
RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS IN THE NOTHERN REGION

กฤษณะ คำดีตัน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GUIDELINES FOR DEVELOPING SOCIAL ENGINEERING SKILLS OF A GROUP OF
RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS IN THE NORTHERN REGION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Master of Education (Higher Education Management))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ของ
กฤษฎิ์ คำดีตัน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิณี วงศ์วานิช รัชมภาภรณ์)

..... ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑาพล ยงศรี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์)

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ผู้วิจัย	กฤษณะ คำดีตัน
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จักรกฤษณ์ โปณะทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพล ยงศร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณไปทดลองเก็บ (Tryout) กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือของแบบสอบถามมากกว่า 0.966 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง จำนวน 400 คน และแบบสัมภาษณ์(แบบกึ่งโครงสร้าง)ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง ที่ผ่านการอบรมทักษะวิศวกรรมสังคม จำนวน 16 คน สถิติที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1 พบว่า นักศึกษามีทักษะวิศวกรรมสังคมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74) มีความเชี่ยวชาญในการคิดวิเคราะห์และแยกแยะข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี นอกจากนี้ยังมีภาวะผู้นำและสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการศึกษตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 2 พบว่า อาจารย์ผู้สอนควรเน้นกลไกการออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดทักษะ Soft Skills ในรูปแบบต่างๆ ผ่านเครื่องมือสำคัญของวิศวกรรมสังคม รวมถึงเครื่องมือเสริมทักษะอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การประสานงานและทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวต้องมีกลไกการทำงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนงานร่วมกันทั้งคณาจารย์ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้กลไกการทำงานมีความต่อเนื่องตั้งแต่นักศึกษาเริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษาและออกสู่ตลาดแรงงาน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ทักษะวิศวกรรมสังคม, นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

Title	GUIDELINES FOR DEVELOPING SOCIAL ENGINEERING SKILLS OF A GROUP OF RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS IN THE NOTHERN REGION
Author	KRISANA KUMDEETAN
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Chakrit Ponathong
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Chatupol Yongsorn

The purposes of this study are as follows: (1) to study the skills of social engineering students in the Northern Group at Rajabhat University; and (2) to study suggestions for ways to develop the skills of social engineering students in the Northern Group at Rajabhat University. In this study, the researcher used a combination of study methods, including both quantitative research and qualitative methods. The tools used in the research included a questionnaire to study the social engineering skills of students at Northern Rajabhat University, all four skills included thinking skills, communication skills, coordination skills, and innovation skills. By using a completely revised questionnaire to test the collection (Tryout) with students who were in a group close to the sample of 30 people to find the quality of the tools using Cronbach's Alpha coefficient formula (Cronbach's Alpha) to get the accuracy or reliability of the questionnaire more than 0.966, which concluded that this questionnaire is reliable and can actually be used to collect data. The data was collected with a group of second year students in a regular semester of the 2023 academic year in eight northern group Rajabhat universities, totaling 400 people, and a semi-structured interview form. The people involved in supporting and driving the development of social engineering skills of eight northern group Rajabhat University students who have undergone social engineer skills training, a total of 16 people. The statistics used in the research included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the study according to the research objectives, item 1, found that students had social engineering skills at a high level, with an average equal to 3.74 and expertise in analytical thinking and reasonable factual separation, and able to work well with others. They also have leadership and able to create innovations in community development. The results of the study according to the research objectives, item 2, it was found that teachers should focus on mechanisms for designing training activities and teaching to develop soft skills in various forms. Through important tools of social engineers Including other skill-enhancing tools To support creativity, problem solving, communication, coordination and collaboration. Such activities must be clear and effective and with joint planning from of the entire faculty to ensure that the working mechanism is continuous from the time students begin their studies until they graduate and enter the labor market.

Keyword : Development guidelines, Social engineering skills, Northern Group

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากความเมตตาของบุคคลที่เกี่ยวข้องและความมุ่งมั่นพยายามของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลักปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาชี้แนวทางเพื่อการแก้ไขปัญหาจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำทางด้านวิชาการ ตลอดจนชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาคุปสรรคข้อบกพร่องต่างๆ ในระหว่างดำเนินการวิจัย เพื่อเติมเต็มให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิณี รัชมภาภรณ์ วงศ์วานิช ประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่า และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทรวีวัฒน์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานวิจัยนี้เรียบร้อยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ่มสุทธิ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และอาจารย์ ดร.สุวิทย์ หนุ่มคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่กรุณาให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ทรงคุณค่ายิ่งในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการทำปริญญานิพนธ์สำหรับงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และอนุญาตให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ และขอขอบคุณรองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมให้กับนักศึกษา ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ในสาขาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ ข้อคิด ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.นงรัตน์ อิศโร ที่ได้ให้โอกาสในการเข้าอบรมและเรียนรู้หลักสูตรการพัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม รวมถึงหน่วย SEAL รุ่น 1 และรุ่นที่ 2 ที่คอยให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ คำปรึกษา และกำลังใจในการจัดทำวิจัยตลอดมา

คุณค่าของปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ขอส่งมอบให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาต่อไป

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณร้อยเอกสุบัน คำดีตัน และนางเตือนใจ คำดีตัน ผู้เลี้ยงดูบุตรชายคนโตคนนี้ให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท เป็นผู้ให้กำลังใจอันสำคัญยิ่ง ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย จนกระทั่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

กฤษณะ คำดีตัน

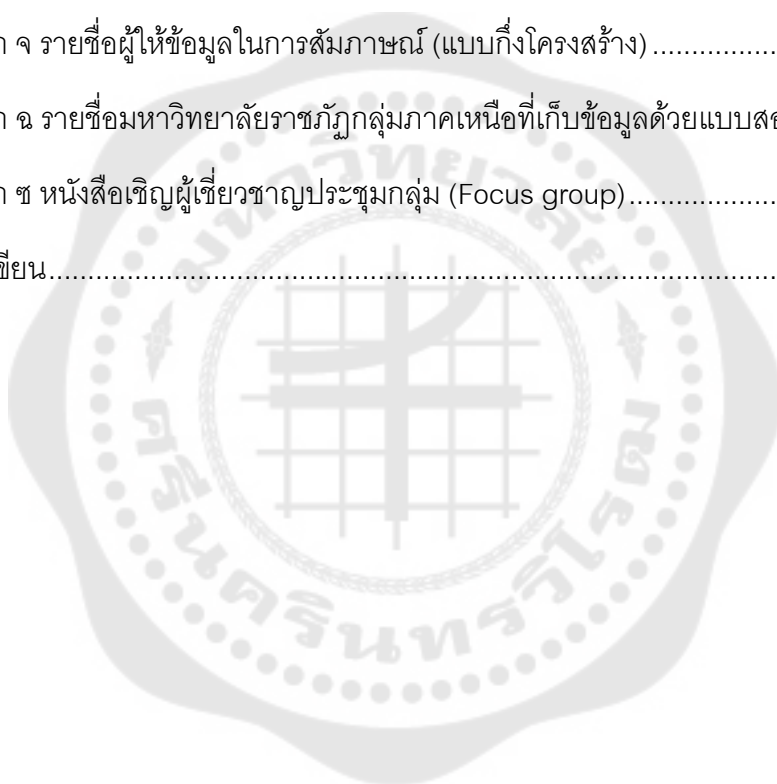
สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
กรอบแนวคิดงานวิจัย	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	13
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ Soft Skills.....	31
3. แนวคิดของวิศวกรสังคม (Social Engineer)	42
4. แนวคิดในการพัฒนานักศึกษา.....	58
5. การพัฒนานักศึกษาด้วยทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	62
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	83

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	83
การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	83
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
การศึกษาเชิงปริมาณ	92
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	94
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ	98
การศึกษาเชิงคุณภาพ	98
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	98
ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	98
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	112
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	123
1. สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย	123
2. สรุปผลการวิจัย	123
3. อภิปรายผล	126
4. ข้อเสนอแนะ	134

บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก.....	146
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	147
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย	161
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และหนังสือเชิญ.....	178
ภาคผนวก ง คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	183
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง)	186
ภาคผนวก ฉ รายชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม	189
ภาคผนวก ช หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญประชุมกลุ่ม (Focus group).....	191
ประวัติผู้เขียน.....	195

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงเป้าประสงค์ (Objective) และผลลัพธ์สำคัญ (Key result)	59
ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566	84
ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น.....	86
ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	92
ตาราง 5 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ภาพรวม	94
ตาราง 6 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการคิด....	94
ตาราง 7 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการสื่อสาร	95
ตาราง 8 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการ ประสานงาน	96
ตาราง 9 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการสร้าง นวัตกรรม	97
ตาราง 10 โมเดลการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	119
ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	184

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย	11
--------------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพตามความเชี่ยวชาญของตนเอง จึงทำให้สถาบันอุดมศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับทักษะที่สามารถพัฒนาให้นักศึกษามีความสมบูรณ์แบบ นอกเหนือจากการศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่กำหนด โดยมีกิจกรรมที่นอกเหนือจากในหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษา (บุษกร วัฒนบุตร, 2564) นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ (Soft Skills) ในการทำงานและการใช้ชีวิต จึงกำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษาโดยตรง จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเป็นหนึ่งในกระบวนการทางการศึกษาที่สถาบันการศึกษาจัดให้มีขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักกัน รวมถึงเกิดการปรึกษาหารือร่วมกันในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือกันในทางด้านวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักศึกษา เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมให้กับนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจการนักศึกษาคอยแนะนำและให้คำปรึกษา พร้อมทั้งยังส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักวิธีการคิดและสร้างสรรค์กิจกรรมในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการทำกิจกรรมนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตของนักศึกษาค่อนข้างมาก เนื่องจากสังคมทุกวันนี้มีความต้องการคนที่มีความสมบูรณ์แบบทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพ ซึ่งจะถือได้ว่าเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปพบว่าผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาทำให้ได้รับประโยชน์ที่มากมายหลายประการ ซึ่งการมุ่งทักษะ (Soft Skills) เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้กับนักศึกษาได้มีคุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ในด้านวิศวกรรมสังคม (สุรพงษ์ โพธิ์ขาว, 2560)

ในปัจจุบันสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในทุกมิติ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาอยู่ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยที่สำคัญ และจำเป็นต้องมีคุณภาพสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสู่ความเจริญอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันในทุกระดับ สร้างความต่อเนื่องในเชิงนโยบายและการผลักดันให้เกิดการปฏิบัติ ประสานความร่วมมือกันของทุกฝ่ายในสังคมภายใต้

ทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ในโลกเศรษฐกิจแข่งขันนี้ได้ (พลกฤต แสงอาวุธ และ บุญยมาศ เหมณี, 2565) การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นให้บัณฑิตมีความรู้และทักษะขั้นสูงในสาขาวิชาที่เลือก มีการออกแบบมาเพื่อช่วยใหพัฒนาความสามารถในการค้นคว้าและการคิดด้วยบุคลากรคณาจารย์ที่มีประสบการณ์และมีคุณสมบัติที่มีคุณภาพ หลักสูตรได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่าตรงตามความต้องการของบัณฑิต และตลาดการทำงาน (จิตติมา จันทภาศ, 2563)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนามพระราชทานจากล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 9 “ราชภัฏ” ที่หมายถึง “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน” เมื่อปี 2559 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงมอบหมายของคมนตรีให้ “แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ทำงานเข้าไปในการยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องถิ่นของตน” มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และเป็นสถาบันการศึกษาหลักในการบูรณาการองค์ความรู้ด้านทางนวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงให้ประเทศชาติ และเป็นสถาบันการศึกษาในการเป็นที่พึ่งให้กับท้องถิ่นในการให้ข้อมูลความรู้ ความจริง มีความเป็นกลางทางการเมือง และประสานความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมาย (ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562) ดังพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการศึกษาและทรงมุ่งหมายให้การศึกษาสร้างคนไทยให้มีคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1.มีทัศนคติที่ดีและถูกต้องต่อบ้านเมือง 2.มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง – มีคุณธรรม 3. มีงานทำ และ 4.เป็นพลเมืองดี ซึ่งทั้ง 4 คุณลักษณะนี้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ เป็นแหล่งผลิตครูที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งความรู้วิชาการ และเป็นปราชญ์แห่งการพัฒนาท้องถิ่น สามารถดำเนินการแก้ไขและพัฒนา อย่างมุ่งเป้าเพื่อประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกพื้นที่ จึงทรงมอบหมายภารกิจให้ของคมนตรีแนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ทำงานให้เข้าไปในการยกระดับการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องถิ่นตน ให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีสมรรถนะตามมาตรฐานทางวิชาการ วิชาชีพ และมีทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 มีความเป็นมืออาชีพ ให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต (ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ, 2562)

มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 38 แห่ง ซึ่งแบ่งเป็นตามภูมิภาค ได้ดังนี้ กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง กลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) จำนวน 5 แห่ง กลุ่มภาคกลาง จำนวน 5 แห่ง กลุ่มภาคตะวันตก(พจนก.) จำนวน 4 แห่ง และกลุ่มภาคใต้ จำนวน 5 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่สอดคล้องกับภารกิจในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยตามนโยบายและการบริหารจัดการของภาพรวมในปัจจุบัน ในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 คือ การแสวงหาความจริง เพื่อสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ผลิติด้านจิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม เสริมสร้างความคิด ความเข้าใจ ในคุณค่าของการสำนึกและความภูมิใจในศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของความเป็นผู้นำ เสริมสร้าง ความเข้มแข็งในการประกอบวิชาชีพครู รวมถึงการประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสม และศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ (ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562)

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมุ่งมั่นที่จะรักษาสถานการณ์เป็นมหาวิทยาลัยท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบและมุ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโดยการแบ่งปันความรู้สู่สาธารณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มหาวิทยาลัยยังมุ่งบูรณาการพันธกิจและความสัมพันธ์เพื่อพัฒนาสังคมท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ (วิเศษ ชินวงศ์, 2561, น. 1-18) การศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาในระดับที่สำคัญเนื่องจากการศึกษาที่เตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพ โดยนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจะต้องเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อประกอบอาชีพตามสายงานที่ตนเองจบมา ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นนามธรรมที่สำคัญมาก จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการกำหนดแผนกิจกรรมนักศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาทักษะ(Soft Skills) ในการทำงานและการใช้ชีวิต จึงกำหนดเป็นโครงการ/ กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะให้กับนักศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานักศึกษา เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการคิดและการสร้างสรรค์กิจกรรมในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย เนื่องจากสังคมทุกวันนี้ไม่ต้องการแต่คนเก่งทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวแต่ต้องการคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพชีวิต ซึ่งจะถือได้

ว่าเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งในการมุ่งเน้นที่จะทักษะ (Soft Skills) เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพให้นักศึกษามีคุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ในด้านวิศวกรรมสังคม (สุรพงษ์ โพธิ์ขาว, 2560)

ทั้งนี้วิศวกรรมสังคม (Social Engineer) คือ วิชาทางจิตวิทยาแขนงหนึ่ง มีเนื้อหาที่เป็นวิทยาศาสตร์อย่างมากเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลของมนุษย์และการแสดงท่าทีต่อข้อมูลนั้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ด้วยสถิติและหาข้อสรุปด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้ โดยวิศวกรรมสังคม เป็นการนำเอาความรู้จากหลากหลายสาขาวิชามาประยุกต์เข้าด้วยกัน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้นำคำว่าวิศวกรรมสังคมมาใช้เพื่อสร้างให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นระบบ และมีเหตุและผล โดยมีคุณลักษณะหลัก 4 ประการ คือ 1) การมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ 2) การนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ให้กับชุมชน 3) การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง และ 4) ต้องมีทักษะในการสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนท้องถิ่นได้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2564)

วิศวกรรมสังคม (Social Engineer) คือ การที่ใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม และเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น โดยใช้การสังเกต เก็บข้อมูล คิดวิเคราะห์ แบบมีเหตุและผลรวมทั้งการแก้ไขปัญหาแบบเป็นระบบ โดยในการลงพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นเพื่อร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาร่วมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนไปสู่ความเป็นพลเมืองและสร้างชุมชนที่มีการยกระดับสามารถจัดการตนเองได้ ซึ่งคำว่า “วิศวกรรมสังคม” ไม่ใช่คำใหม่ แต่หยาบยืมและดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Roscoe Pound นักนิติรัฐศาสตร์ในช่วงศตวรรษที่ 19 ที่ให้แนวคิดไว้ว่ามนุษย์อยู่ในโลกแห่งผลประโยชน์อย่างมีอาภหลักเลียงได้ ผลประโยชน์ที่ว้านแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือผลประโยชน์ของปัจเจกชน (Individual Interest) ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) และผลประโยชน์ทางสังคม (Social Interest) จึงต้องจัดระบบผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้สมดุลโดยกลไกทางกฎหมายที่มุ่งสร้างโครงสร้างทางสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน แต่การรวมกลุ่มกันของมนุษย์ในบริบทที่แตกต่างกันไม่มีทางที่เราจะสามารถทำให้ทุกคนพอใจได้ในเวลาและสถานการณ์เดียวกัน (สร้างสรรค์ปัญญา, 2564)

แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมให้กับนักศึกษา เป็นการสร้างการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์แบบลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานและมุ่งเป้าที่การสร้างนักศึกษา คือ 1) นักคิด มุ่งเน้นให้วิศวกรรมสังคมทุกคนมีทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหา

เป็นสิ่งท้าทาย ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการทำงานในอนาคต

2) นักสื่อสาร กระบวนการในการถ่ายทอดด้านข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก และความคิดเห็น หรือความต้องการจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยเสียง ตัวอักษร สัญลักษณ์ รูปภาพ การแสดงสีหน้าท่าทางรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ 3) นักประสาน ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและการบริหารจัดการให้เกิดการคิด การเข้าใจตรงกัน ในการร่วมมือกันปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และช่วงเวลาที่ได้รับมอบหมายเพื่อไม่ให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน 4) นักสร้างนวัตกรรม การใช้ความคิดในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์การให้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากวิศวกรสังคมจึงมุ่งเน้นการบ่มเพาะให้นักศึกษาเป็นบัณฑิต “นักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม” ด้วยความคิดสร้างสรรค์และทัศนคติที่ดี และถูกต้องต่อสังคม (นงรัตน์ อิศโร, 2564b)

จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง ได้แก่ 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม 6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และ 8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะ Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยกำหนดวันจัดกิจกรรมไม่เท่ากัน 2 วันบ้าง 3 วันบ้าง แล้วแต่ความเหมาะสม แต่โดยภาพรวมทุกมหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเหมือนกันคือ เพื่อให้นักศึกษามีทักษะ Soft Skills ผ่านกระบวนการวิศวกรสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการบรรยายเพื่อให้เรียนรู้เครื่องมือ การลงมือปฏิบัติการใช้เครื่องมือ การศึกษาชุมชน ตลอดจนการลงพื้นที่ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดทักษะครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ทักษะการคิดเชิงเหตุและผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย รู้จักการแยกแยะข้อเท็จจริงและความรู้สึกออกจากกัน
- 2) ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา
- 3) ทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการแก้ไขปัญหา และ
- 4) ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน (ธนสาร เพ็งพุ่ม, 2565:สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้น พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง มีหลายประเด็น ได้แก่ 1) เรื่องของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม เนื่องจากบางมหาวิทยาลัยมีเวลาค่อนข้างจำกัดในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

บางมหาวิทยาลัยกำหนด 2 วัน บางมหาวิทยาลัยกำหนด 3 วัน ซึ่งหากการจัดการอบรมมีระยะน้อยเกินไปนักศึกษาอาจจะได้แค่เรียนรู้ และรู้จักเครื่องมือเท่านั้น แต่อาจยังไม่เข้าใจว่าสามารถนำเครื่องมือดังกล่าวไปประยุกต์ใช้จริงได้อย่างไร ไม่เห็นภาพประกอบกับถ้านักศึกษาที่เข้าร่วมอบรมเป็นผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการอบรมเรื่องนี้มาก่อน ไม่รู้จักเครื่องมือหลัก ๆ ของวิศวกรรมสังคมทั้ง 5 เครื่องมือเลย อาจทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจ และไม่เกิดทักษะตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 2) ปัญหาที่ตัวของนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในประเด็นนี้เป็นมุมมองที่เกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาจากการประเมินโดยการสังเกตพบว่า นักศึกษายังขาดทักษะในหลายด้าน เช่น ทักษะการเป็นนักคิด วิเคราะห์ การใช้เหตุผลและผล ไม่กล้าคิดนอกกรอบ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สมควร ขาดการวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ และไม่สามารถมองปัญหาให้เป็นสิ่งที่ทำได้ (ธีรพัฒน์ พูลทอง, 2565:สัมภาษณ์) นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาขาดความเชื่อมั่น ไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง ขาดทักษะในการสื่อสารให้ตรงประเด็น ไม่สามารถใช้คำถามอันทรงพลังเพื่อให้ได้ข้อมูลกลับมา ไม่กล้าพูดคุยนอกรอบ ขาดการสื่อสารในเชิงสร้างสรรค์ และการเป็นผู้ฟังที่ดี จึงทำให้การสื่อสารเกิดความเข้าใจผิดพลาด ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ประเด็นสุดท้ายที่พบคือ นักศึกษาขาดทักษะในการสร้างนวัตกรรม ยังมีความเข้าใจผิดว่านวัตกรรมเป็นเรื่องที่ใหญ่โต และมักยึดติดการยึดเยียดสิ่งที่ยากทำมากกว่าสิ่งที่ควรทำ ขาดการวิเคราะห์ถึงกระบวนการมองปัญหา หรือกระบวนการในการพัฒนาต่อยอด ไม่รู้ว่าจะพัฒนาหรือต่อยอดส่วนไหนดี ซึ่งในภาพรวมเรื่องการสร้างนวัตกรรมมักจะถูกเหมารวมว่าต้องมีเงินหรือต้องใช้เงินสร้างนวัตกรรมจึงจะเกิดขึ้น จากข้อมูลที่ได้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ นักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้งได้ดี อาจเป็นเพราะกระบวนการในการละลายพฤติกรรมที่ทำให้นักศึกษารู้จัก และคุ้นเคยกันมากขึ้น ทำให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกัน ประสานงานกัน พูดคุยถึงปัญหาและระดมกำลังทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดีเยี่ยม (ผู้บริหารงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง, 2566)

ดังนั้น เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันให้เป็นนักคิด นักสื่อสาร นักประสานงาน และนักสร้างนวัตกรรม จึงต้องอาศัยความได้เปรียบเชิงพื้นที่ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในการใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นห้องเรียนในการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาในระหว่างการเรียนในรั้วมหาวิทยาลัย เพื่อสร้าง “Soft Skills” ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีแบบแผน ภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหารและคณาจารย์รุ่นใหม่ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อสะท้อน

ได้จากการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการสร้างวิศวกรสังคม ซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นที่ยอมรับในการซ่อมและสร้างสังคมนี้ให้สมดุล และสามารถนำทักษะวิศวกรสังคมติดตัวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานในอนาคตได้ต่อไป (นงรัตน์ อีสโร, 2564b)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการพัฒนา นักศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม จึงจะบรรลุเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้ และสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้และดำรงไว้ซึ่งความศรัทธาของชุมชนในท้องถิ่นและสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้วยกระบวนการพัฒนานักศึกษาเพื่อการเป็นบัณฑิตที่มีทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม รวมถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ตอบสนองต่อบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับการปลูกฝัง ในการอบรมให้ความรู้ผ่านการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ทักษะการสื่อสารเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง ระดมสรรพกำลังในการแก้ปัญหา และทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน เพื่อสร้างตนเป็นที่พึ่งให้กับสังคมได้อย่างสง่างามสมกับเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนืออย่างภาคภูมิใจ

ขอบเขตของการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 1,742 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 2,921 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 4,915 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 1,554 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 3,425 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 985 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 1,128 คนและมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 1,539 คน รวมเป็นจำนวน 18,209 คน (กองบริการการศึกษา; และสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน; และสำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง. 2566 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 โดยการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จำนวน 400 คน โดยใช้เกณฑ์การคำนวณตามสูตรของทาโรยามาเน (1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.052 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เหตุผลในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 เนื่องจากเมื่อปีการศึกษา 2565 นักศึกษากลุ่มนี้ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ได้ผ่านการอบรมการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคม พร้อมทั้งได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือวิศวกรรมสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ ฟ้ำประทาน นาฬิกาชีวิต TimeLine พัฒนาการ TimeLine กระบวนการ และ M I C Model จนเกิดทักษะของวิศวกรรมสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม จึงกำหนดให้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษากลุ่มดังกล่าว

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา

ให้ความสำคัญกับการศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม

3.ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.1.3 เพศทางเลือก

3.1.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

3.1.2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3.1.2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3.1.2.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3.1.2.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

3.1.2.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม

3.1.2.6 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

3.1.2.7 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

3.1.2.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

3.2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีรายละเอียดดังนี้

1.ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร จำนวน 16 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏละ 2 คน) โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และเป็นผู้ผ่านการอบรมทักษะวิศวกรรมสังคม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ให้ความสำคัญกับการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ อาทิเช่น ระบบและกลไกการพัฒนา การวางแผนการทำงานที่ต่อเนื่องและชัดเจนในการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะวิศวกรรมสังคม หมายถึง ทักษะที่บูรณาการองค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ มาประกอบ เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะที่สำคัญ ได้แก่

1.1 ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา จัดการแก้ไขปัญหาด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม และความขัดแย้ง ระหว่างผลประโยชน์ มีความกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

1.2 ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ดี สามารถในการอ่านจับใจความ สื่อสารด้านการเขียนได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ดี

1.3 ทักษะการประสานงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างเป็นทีม พร้อมปรับตัวและรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่นในทีม ให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือผู้อื่นในทีมเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย อุทิศเวลาในการทำงาน และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการชักจูงให้ผู้อื่นร่วมทำงาน

1.4 ทักษะการสร้างนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในงานที่เกี่ยวข้อง นำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ พื้นฐานในการทำงาน และการประกอบอาชีพ และนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ หมายถึง มหาวิทยาลัยของรัฐในกลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และ 8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่มีวิสัยทัศน์ในการเป็น “มหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตให้มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และเป็นสถาบันหลักที่บูรณาการองค์ความรู้สู่นวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ”

3. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

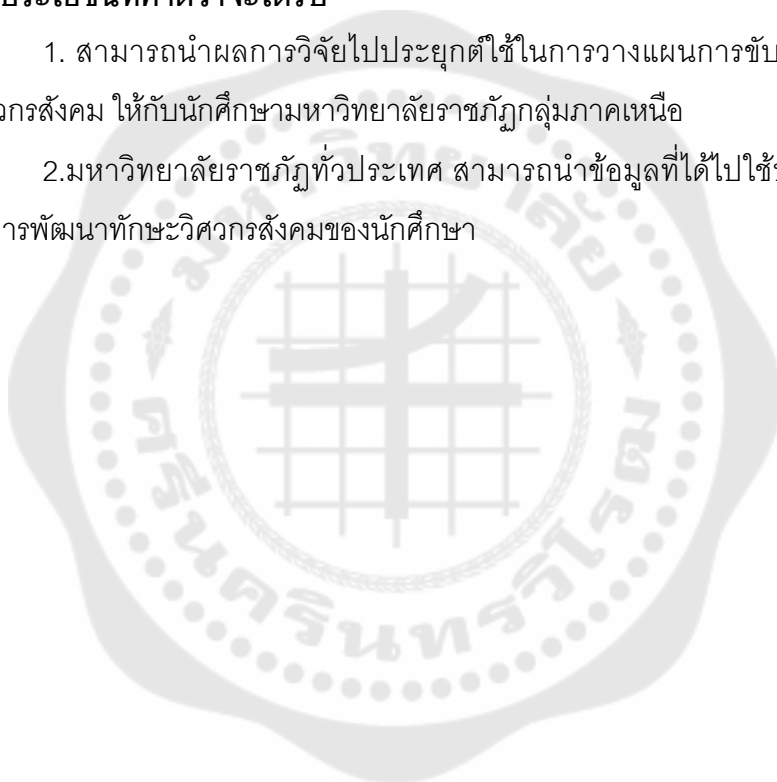
ที่มา พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579)

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสัมพันธ์กับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
- 2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ได้แก่ ระบบและกลไกการพัฒนา การวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่องและชัดเจน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
- 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการจัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอตามลำดับสารดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Soft Skills
3. แนวคิดของวิศวกรสังคม (Social Engineer)
4. แนวคิดในการพัฒนานักศึกษา
5. การพัฒนานักศึกษาด้วยทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.1 ความเป็นมาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้แต่ต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานนั้นควรมีความรู้ขั้นลึกในสาขาวิชาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และสามารถพัฒนานวัตกรรมได้ พร้อมกับมีความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้างานใหม่หรือความรู้ใหม่ได้ในอนาคต โดยการพัฒนาทักษะพื้นฐานจำเป็นต่อการสร้างความรู้ใหม่และการปรับตัวในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานที่ดีทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารจัดการและภาวะความเป็นผู้นำ ทักษะด้านภาษา และการสื่อสาร รวมถึงการเข้าใจความแตกต่างของสังคมอื่นๆ ในการดำรงชีพอยู่ในปัจจุบัน จึงควรมีการปลูกฝังให้มีการตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความคิดของตนเอง บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต (Global Mindset) (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 21 การทำงานให้ประสบความสำเร็จหรือการวัดคุณภาพของคนเพื่อเข้ารับเข้าทำงาน อาจจะมุ่งไปที่ทักษะความรู้ทางวิชาชีพหรือความรู้ทางเทคนิค (Hard Skills) ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านเครื่องมือข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ ผักผ่อน ประสพการณ์ และความชำนาญเฉพาะจากสิ่งที่ทำมาก่อนในสายอาชีพ เช่น ความสามารถในการออกแบบ การทำบัญชี เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถระบุได้ง่าย และมีการวัดผลสำเร็จได้

อย่างแม่นยำ เช่น ผลการเรียนรู้ใบรับรองหรือปริญญาบัตร ซึ่งจัดได้ว่าเป็นเรื่องง่ายที่องค์กรสามารถตรวจสอบและทราบถึงความสามารถและประสบการณ์ของบัณฑิตที่จบใหม่ ส่วนในด้านของ Soft Skills จะเป็นทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สามารถบ่งบอกถึงบุคลิกภาพ รวมไปถึงคุณลักษณะนิสัย ทักษะ และพฤติกรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องภายในของบุคคล หรือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นการยากที่จะระบุได้อย่างชัดเจนหรือวัดผลความสำเร็จนั้น โดยองค์กรส่วนใหญ่จะดูว่าบัณฑิตจบใหม่มีทักษะด้าน Soft Skills หรือไม่ จากกิจกรรมในระหว่างการเรียน โดยเชื่อกันว่า คนที่เคยทำกิจกรรมระหว่างการเรียน มักจะมีทักษะด้านคนเก่ง หรือ (Soft Skills) มากกว่าคนที่เรียนเก่ง ได้คะแนนสูง แต่ไม่เคยร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับคนอื่นเลย ด้วยเหตุดังกล่าวทั่วโลกต่างยอมรับในทางเดียวกันว่า คนที่มีไอคิวสูงอย่างเดียว ไม่อาจประสบความสำเร็จในการทำงานหรือการดำเนินธุรกิจ หากขาดการทักษะ Soft Skills เนื่องจากเป็นความสามารถของบุคคลในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ จึงเป็นคนทำที่องค์กรต้องการและเป็นหนทางให้ชีวิตประสบความสำเร็จในสังคมการทำงาน ดังนั้นในช่วงเวลาต่อมาในศตวรรษที่ 21 ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ต้องการและความสำคัญกับบัณฑิตจบใหม่ที่มีทักษะ Soft Skills เข้าทำงานมากกว่าทักษะ Hard Skills เนื่องจากเป็นยุคที่โลกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีทุกภาคส่วน และทำให้มนุษย์นั้นมีความแตกต่างจากการใช้หุ่นยนต์ อัจฉริยะหรือ AI ที่ถูกนำมาแทนที่แรงงานมนุษย์มากขึ้นทุกวัน ด้วยเหตุนี้ในโลกการทำงานปัจจุบันจึงไม่ได้แข่งขันกันที่ความรู้ ความสามารถระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เพียงเท่านั้น แต่ยังต้องแข่งขันกับหุ่นยนต์ และเทคโนโลยีอีกด้วย ฉะนั้น ทักษะ Soft Skills จะเป็นตัวช่วยสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพการทำงานและผลลัพธ์ของงานที่ทำ อีกทั้งเป็นปัจจัยที่องค์กรใช้พิจารณาคัดเลือกบัณฑิตเข้าทำงานเป็นอันดับแรก ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของลักษณะงาน ตำแหน่งงาน และวัฒนธรรม องค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรในปัจจุบันต้องการและมีความได้เปรียบการแข่งขันในตลาดแรงงานอย่างมาก ตลอดจนเป็นทักษะที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบรอบด้านทั้งในมิติบุคคล สังคม และการทำงานเกิดการเติบโตก้าวหน้าในเส้นทางการทำงานอย่างมืออาชีพ สนับสนุนให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร มีแนวโน้มอัตราการลาออกลดลง และองค์กรไม่ต้องสูญเสียเวลา สูญเสียเงิน ในการพัฒนาบุคลากรใหม่อยู่เรื่อย ๆ อีกทั้งมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย อดทนต่อแรงกดดันจากการทำงาน สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี บุคลากรในองค์กรมีความรัก ความสามัคคีและร่วมกันเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้องค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคง

ความสำคัญของ Soft Skills ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปได้อย่างราบรื่น แม้ว่าจะมีความรู้ความสามารถในการทำงานมากแค่ไหน แต่หากขาดทักษะนี้ไปสิ่งเหล่านี้ก็ย่อมไม่มีความหมาย Soft Skills จึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างที่ทำงานให้น่าอยู่มีความปลอดภัยทางใจ รวมถึงวัฒนธรรมทางองค์กรต่าง ๆ Soft Skills ได้แบ่งทักษะเป็นหลาย ๆ ทักษะ การมี Soft Skills ที่ดีนั้น นอกจากจะทำให้เข้าใจตัวเองในการจัดการกับความรู้สึกต่าง ๆ และแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสมแล้วยังช่วยให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ง่ายในขณะเดียวกันยัง ทำให้นักกฎหมายได้เปรียบเทียบในเวลาหลายบริษัทนำระบบ A หรือปัญญาประดิษฐ์เข้ามาใช้ในการทำงานมากขึ้นเพราะระบบเหล่านั้นถูกพัฒนาเฉพาะงานเชิงเทคนิคที่ลดการทำงานในรูปแบบเครื่องจักรแต่ยังขาดความเข้าใจในการทำงานของแบบมนุษย์ (ประภาภรณ์ วจนศิริรัตน์, 2565)

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นความจำเป็นของผู้เรียนในการปรับตัว ทำงานร่วมกัน และสร้างสรรค์ ทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสำรวจภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของโลกสมัยใหม่และประสบความสำเร็จทั้งในด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ ยิ่งไปกว่านั้น ทักษะการเรียนรู้เหล่านี้จำเป็นต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งทำหน้าที่เป็นพิมพ์เขียวสำหรับการพัฒนาและความก้าวหน้าของประเทศ ด้วยการบูรณาการการพัฒนาทักษะเหล่านี้เข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ รัฐบาลสามารถรับประกันได้ว่ากำลังแรงงานมีสมรรถนะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การเติบโตและความก้าวหน้าของประเทศ

1.2 ขอบเขตการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาควรมีกระบวนการในการขัดเกลาและบ่มเพาะด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา ตามนโยบายด้านการศึกษาของชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยควรเน้นรูปแบบการเพิ่มทักษะความสามารถในการพัฒนาตนเองจากการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในขณะที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) มีแนวทางในการมุ่งเน้น การพัฒนานิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม/จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ Hard Skills ในกับนิสิต นักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งหมายรวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร

และการใช้เทคโนโลยี โดยปัจจุบันนั้นสถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นแต่การพัฒนาเพียงด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ทำให้ทักษะ Soft Skills ได้รับความสนใจที่น้อยกว่า จึงส่งผลให้ความรู้ที่นึกคิดเกี่ยวกับทางด้านคุณธรรม/จริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบลดลงอีกด้วย จะเห็นว่า ทักษะ Soft Skills นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตและการประกอบการทำงานด้วยเช่นกัน (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) มี 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศ และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี ให้มีความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงอยู่ในปัจจุบัน

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ 1) ต่อ ยอดอดีต 2) ปรับปัจจุบัน และ 3) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายในการพัฒนาที่เกี่ยวกับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพ มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะสื่อสาร การอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น และมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเตรียมความพร้อมของประชากรไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกันทั้งทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและ

ภายนอกประเทศ รวมถึงเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐจะต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทในภารกิจ ในการแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบ เศรษฐกิจที่มีการแข่งขันมีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่ง ผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม

สถาบันอุดมศึกษาจึงควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและเสริม Soft Skills ให้แก่นิสิต นักศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นงานการบริการสำหรับนิสิต นักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ โดยมุ่งส่งเสริมในการเรียนรู้ พร้อมทั้งการใช้ชีวิตในสังคม และการดูแลทางด้านสวัสดิภาพให้กับนักศึกษาที่จะสามารถช่วยให้ตนเองมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและเป็นการพัฒนานักศึกษาตามหลักสำคัญ ในการเป็นคนที่มีสมบูรณ์แบบทุกด้าน

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษา ควรมุ่งเน้นการพัฒนา Soft Skills ที่ส่งเสริมการใช้ Hard Skills ไปในการประกอบอาชีพในอนาคต และเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม จะเห็นได้ว่าความสำเร็จของนิสิตนักศึกษานั้นเกิดจากสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ตามความถนัด และการมีทักษะด้านคนและสังคม (Soft Skills) ดังนี้

1. ทักษะด้านการคิด ประกอบด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Skill) และการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

2. ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายงาน (Networking) การทำงานเป็นทีม (Team-working) ความเก่งด้านธุรกิจ (Commercial acumen) และการทำงานในองค์กร และความขยันหมั่นเพียร (Perseverance)

3. ทักษะการถามและฟัง ประกอบด้วย ทักษะภาษาต่างประเทศ และทัศนะ ระดับโลก (Global mind-set) ที่ไม่จำกัดด้วยเขตแดนของประเทศ

4. ทักษะภาวะผู้นำและการกำกับดูแล (Leadership and Governance) ประกอบด้วย ความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือ ความเป็นตัวของตัวเองที่มีความยึดมั่นในค่านิยมที่ดี ความกระตือรือร้นความคล่องตัว และความกล้าหาญ

แผนที่นำทางการปฏิบัติการรายยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งเป็นแผนที่นำไปสู่ขอบเขตการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมียุทธศาสตร์ ดังนี้ (กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2565)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น มุ่งเน้นในการเปิดมิติใหม่ของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและชุมชนเมืองตามลักษณะภูมิสังคมและความต้องการเชิงพื้นที่ของตลาด (Demand-Driven) ด้วยความเชี่ยวชาญ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งด้านการวิจัย การบริการวิชาการ การจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งประสบการณ์ในความเข้าใจของท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครู มุ่งเน้นเสริมสร้างสมรรถนะและทักษะเพื่อการพัฒนากระบวนการผลิตครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมที่สมดุล และมีแนวคิดในการพัฒนาวัตรกรรมการศึกษาที่ตอบโจทย์การศึกษาของโลกอนาคตร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการยกระดับทักษะและสมรรถนะใหม่ของนักศึกษาและบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) ส่งเสริมการทำผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ 3) ระบบพัฒนาครู และการส่งเสริมวิชาชีพครูคุณภาพสูงตอบโจทย์การศึกษาของโลกอนาคตร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการใช้กระบวนการ “วิศวะกรสังคม” เป็นกลไกการพัฒนา Soft Skills โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ใช้กระบวนการ “วิศวะกรสังคม” เป็นกลไกการพัฒนา Soft Skill และคุณลักษณะของนักศึกษาและบัณฑิต มรภ. ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) หลักสูตร Co-creation รองรับ Career of the Future และ Local Economic Growth 3) เชื่อมโยงนานาชาติ ในการสร้างความเป็นเลิศทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในสาขาที่มีฐานความเข้มแข็งและมีอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับต้นทุนทางด้านวัฒนธรรมและด้านภูมิสังคมของพื้นที่ และ 4) พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็น University of Lifelong Learning for All ที่เป็นตัวอย่างในระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการ ด้วยการร่วมมือกันของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการพัฒนาองค์กรสู่ Digital Organization & Green university ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง Agile Learner มีประเด็นการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) Digitalization และ Agile ระบบบริหารจัดการของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) การเชื่อมโยงระบบข้อมูลร่วมกัน 3) เชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน 4) การเชื่อมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสร้างแหล่งสนับสนุนอื่น ๆ ด้านนโยบายและแหล่งรายได้และ 5) การพัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้าทางอาชีพบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

โครงการสำคัญ (Milestone Projects) เพื่อบรรลุการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ
เชิงยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

1. พัฒนา Community-based innovation parks ในพื้นที่เป้าหมาย
2. ปรับหลักสูตรคณะครุศาสตร์ให้มีอาชีพที่ 2 ซึ่งเป็นอาชีพเฉพาะทาง
นอกเหนือจากวิชาชีพครู
3. พัฒนาโรงเรียนสาธิตของทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้เป็นต้นแบบการจัดการ
เรียนการสอนฐานสมรรถนะ และการพัฒนาคุณลักษณะ 4 ประการ ตามพระบรมราโชบาย
4. International journal เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ผ่านการขับเคลื่อน SCD journal เข้าสู่ฐาน SCOPUS
5. ทบทวนหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
(general education) ให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะวิศวกรรมสังคม และทักษะศตวรรษที่
21

6. ขึ้นรูปโครงสร้างคณะทำงานวิจัยการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ ศึกษา วิจัยและ
เสนอแนวทางการแก้ไข ปัญหา และริเริ่มระบบบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ ๆ

วิภาดา ญาณสาร และศักดิ์สายันต์ โยสามเสน (2566) ได้ทำการสรุปองค์ประกอบ
ของ Soft Skills ที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่บ่ง
บอกความเป็นตัวตนและเกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองเป็นสำคัญในการจัดการกับอารมณ์และ
พฤติกรรมของตนให้อยู่ในระดับที่ไม่มีผลกระทบกับการทำงานและการใช้ชีวิต สามารถตอบสนอง
ต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งช่วยสร้างพื้นฐานทางจิตใจและอารมณ์ให้
เข้มแข็ง เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิต ประกอบด้วย 1) การฟื้นตัว เป็น
ความสามารถในการจัดการกับงานได้เป็นอย่างดี 2) ความรับผิดชอบ ด้วยการประเมินผลการ
กระทำของตน รวมถึงยอมรับการกระทำของตนและนำไปพัฒนาต่อยอดหรือแก้ไขข้อผิดพลาด
อย่างถูกต้อง 3) ความมุ่งมั่น ในการที่พร้อมเผชิญกับสิ่งที่ไม่คุ้นเคยและสามารถจัดการกับ
ความท้าทายใหม่ๆ ได้ 4) การสร้างแรงจูงใจ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้ปฏิบัติงานไปสู่
เป้าหมายที่ตั้งไว้ 5) ความอยากรู้อยากเห็น เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่ปรารถนาจะเรียนรู้
ประสบการณ์ใหม่ๆ 6) ความมีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
ของตน 7) การทบทวนตนเองเป็นความสามารถในการประเมินตนเองและงานของตนได้อย่าง

มีวิจารณ์ญาณ ตระหนักและเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและความสำเร็จของตน 8) ความมั่นใจ ด้วยการตระหนักในคุณค่าของตนเอง

2. ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นคุณลักษณะที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นบริบทการทำงานหรือการใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมายในการทำงาน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ที่ผู้อื่นมองตนเองและงานของตน รวมถึงสามารถเป็นแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นในการทำงานให้แก่ผู้อื่นได้ ซึ่งประกอบด้วย 1) การเข้าใจผู้อื่น ด้วยการนำตนเองไปอยู่ในฐานะและบทบาทของผู้อื่น ในการรับรู้ความรู้สึก แสดงความเห็นอกเห็นใจและความเคารพได้อย่างเหมาะสม 2) การบูรณาการ เป็นความสามารถในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของสังคมนั้นๆ 3) การสื่อสาร เป็นความสามารถในการสื่อความคิดของตนได้อย่างชัดเจนด้วยความมั่นใจ 4) ความสามารถในการรับคำวิพากษ์ เป็นความสามารถในการจัดการกับคำวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเหมาะสม 5) ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ในการประเมินคนได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยความเข้าใจธรรมชาติความเป็นมนุษย์ 6) การทำงานเป็นทีม เป็นความสามารถในการจัดการการแบ่งงานและภาระหน้าที่ การสื่อสารเป็นกลุ่ม และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นและเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม 7) การมีปฏิสัมพันธ์ในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม

3. ทักษะเชิงวิธีการ (Methodical Skills) เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ที่ช่วยส่งเสริมและต่อยอดทักษะและความรู้เชิงเทคนิค (Hard Skills) โดยเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการจัดการอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการจำแนก แยกแยะข้อเท็จจริงที่ซับซ้อนให้เหลือเพียงองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด 2) การบริหารจัดการ เป็นการจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสมและสามารถบริหารจัดการให้การทำงานมีระเบียบเป็นขั้นตอน 3) การนำเสนอ เป็นความสามารถในการนำเสนอได้อย่างมั่นใจและน่าสนใจไม่ว่าจะสถานการณ์ใด 4) การแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างชัดเจน ตระหนักถึงผลที่ตามมา และเลือกใช้กลวิธีในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 5) การจัดการความเครียด เป็นความสามารถในการรักษาความคิดและความรู้สึกให้อยู่ในภาวะสมดุลได้ในทุกสถานการณ์ 6) การจัดการกับสื่อใหม่ เป็นความสามารถในการใช้สื่อรูปแบบใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายสังคม แพลตฟอร์มออนไลน์ ได้อย่างเชี่ยวชาญและรู้เท่าทันที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน และองค์กร

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติการรายยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นแผนที่นำไปสู่ขอบเขตการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สามารถนำไปสู่การกำหนดโครงการริเริ่มสำคัญ (initiative program) ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมให้กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง และตอบโจทย์สำคัญของ ประเทศ รวมถึงสามารถดำเนินการตามพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560 -2564)

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเสมือนแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนานิสิต นักศึกษาร่วมกันระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเดิม) และสถาบันอุดมศึกษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2579) และแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ที่ได้กำหนดเป้าหมายในการสร้างทุนทางสังคมให้ เกิดผู้นำทางความคิดที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมที่ดีขึ้น ตลอดจนแผนระดับชาติต่าง ๆ เช่น กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน) ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตพัฒนากำลังคน และงานวิจัยที่ สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ คนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพ การศึกษา และการเรียนรู้โดยการพัฒนาลัทธิสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งได้กำหนดแผนพัฒนากำลังคนไว้ 6 ข้อ โดยมียุทธศาสตร์ประการหนึ่ง คือ การพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพสูงและมีความสามารถในระดับสากล ซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์ 3 ด้าน คือ

- 1) เตรียมความพร้อมกำลังคนเพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดสินค้าและบริการ อันเนื่องมาจากการรวมกลุ่มในภูมิภาคอาเซียน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพความรู้ความสามารถทักษะฝีมือ และทักษะด้านภาษา

3) พัฒนาทักษะใหม่ (นวัตกรรมและเทคโนโลยี) เพื่อสร้างโอกาสด้านแรงงานให้มีศักยภาพ

จะเห็นได้ว่าเป้าหมายการพัฒนา มุ่งเน้นองค์ความรู้ด้านสมรรถนะ การละเลงเรื่องของการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ด้านการบริหารจัดการ ทำให้เกิดความล้มเหลวของการปฏิรูปในภาพรวมด้วยเช่นกัน ดังนั้นการปรับเปลี่ยนจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาวะทางสังคม โดยประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 กำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย เนื่องจากอัตราการเกิดลดลง ผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้น มี 2 ประเด็นที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) การขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา และ 2) การจัดการศึกษาที่ต้องออกแบบเพิ่มเติมสำหรับผู้สูงอายุ ประเด็นนี้ถือเป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้บริหารในปัจจุบันที่จะต้องมีการจัดการที่ชัดเจนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2. ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคน โดยพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป โดยเห็นได้จากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของพฤติกรรมการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต นิัยการทำงานของผู้คนเปลี่ยนไป จึงเป็นความท้าทายสำหรับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรในการอำนวยความสะดวกในการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ

3. การเข้าถึงเทคโนโลยีที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต โดยบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษาจำเป็นต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้ จะต้องมีการลงทุนและการพัฒนาบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตาม การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรจะมีระดับทักษะที่แตกต่างกัน

4. ความหลากหลายและความขัดแย้งกับในศตวรรษที่ 21 องค์กรจำเป็นต้องเป็นองค์กรที่เปิดรับความหลากหลายและความแตกต่างที่มากขึ้นพร้อม ๆ กับความจำเป็นในการสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพ เพราะเอกภาพในองค์กรคือ หัวใจของความสำเร็จ การทำงานเป็นทีมคือเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย จากการสร้างเอกภาพ การทำให้เกิดทีมในการทำงาน

5. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยคนยุคใหม่จะเป็นกลุ่มคนที่ไม่ยึดติดกับสถานที่ทำงาน เนื่องจากองค์กรจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะช่วยให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต้องใช้เครื่องมือที่แตกต่างจากยุคก่อนๆ

จากผลการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง พบว่าในภาพรวมการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ อาศัยหลักสำคัญดังต่อไปนี้ (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

1. การบูรณาการทักษะวิชาชีพและทักษะคนและสังคม โดยนิสิต นักศึกษาที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้ทั้งด้านทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ทักษะคนและสังคม (Soft Skills) มีความสมดุลในการเป็นคนเก่งและเป็นคนดีอย่างเหมาะสม ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงมีการบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ให้กับนิสิตนักศึกษา เพื่อสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่ดี จึงจำเป็นต้องมุ่งปัจจัยที่นอกเหนือความรู้ ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) เพื่อให้ได้ทักษะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1) ทักษะด้านการคิด ประกอบด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Skill) และการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

2) ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายงาน (Networking) การทำงานเป็นทีม (Team-Working) ความเก่งด้านธุรกิจ (Commercial Acumen) การทำงานในองค์กร และความขยันหมั่นเพียร (Perseverance)

3) ทักษะการถามและฟัง ประกอบด้วย ทักษะภาษาต่างประเทศ และทัศนะระดับโลก (Global mindset) ที่ไม่จำกัดด้วยเขตแดนของประเทศ

จะเห็นได้ว่าตามแนวทางข้างต้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะองค์รวม (Holistic) ที่จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดนโยบายและแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศให้ชัดเจน และจำเป็นต้องวางระบบการวัดและประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนกำกับให้เป็นไปตามนโยบายข้างต้น รวมทั้งวางระบบการประเมินทักษะทั้งสองด้านของนิสิตนักศึกษา เพื่อติดตามผลสำเร็จของนโยบายในระดับสถาบันอุดมศึกษา (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

2. การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาอาศัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นแนวทางหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา แต่การจัดกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษายังมีลักษณะไม่เป็นองค์รวม กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษาไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามความคาดหวังเต็มที่ การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Approach) จึงเป็นแนวทางในการพัฒนานิสิต

นักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การมีทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft skills) ซึ่งจำเป็นต้องสร้างขึ้นตามแนวทางแบบองค์รวม ประกอบไปด้วยมิติหลัก 4 มิติ ดังนี้

1) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 1: ภาวะผู้นำของสถาบัน (Institutional Leadership) ต้องให้ทุกส่วนร่วมมือกันและร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารทุกระดับ โดยสภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้เกิดการรวมพลังที่เข้มแข็งในการสนับสนุน ส่งเสริม และมีความผูกพันต่อความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากร และเครื่องมือต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเหมาะสม

2) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 2: วัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture) วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา (SoC: Success-oriented Culture) ภายใต้วัฒนธรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ควรมีการจัดทำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา และสามารถถ่ายทอดไปสู่แผนงานโครงการ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน

3) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 3: การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (Student Learning) จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้นวัตกรรมสื่อและวิธีการสอนมีความแตกต่างและมีความหลากหลายมาก ผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาควรช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่มุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการธรรมชาติของมนุษย์ และ 2) บุคคลมีแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยบทบาทนักศึกษาจะถูกเปลี่ยนจากผู้รับความรู้ (receiver) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators)

4) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 4: ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา (Student Engagement) ความผูกพันของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา ฉะนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตาม และการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษาจุดมุ่งหมายสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมถึงควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือในการปรับหรือเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของนิสิต

นักศึกษาที่อาจปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา, 2562)

3. การบูรณาการให้เป็นประสบการณ์ประจำวันของนิสิตนักศึกษา จากการ พัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Approach) นำไปสู่ระบบการสร้างเสริมประสบการณ์ ประจำวันของนิสิตนักศึกษา (Integrated into students' daily experience) โดยการผนวก กิจกรรมในการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามหลักสูตร (Included in the overall curriculum) ซึ่งเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่ครอบคลุมบุคคล (the whole student) โดยส่งเสริมความสำเร็จของ นิสิตนักศึกษาจากมุมมองทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และการส่งเสริมให้เกิดปัจจัย ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Factors) และปัจจัยเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non-cognitive Factors) ที่สร้างสมรรถนะของนิสิตนักศึกษาให้มีทั้งทักษะวิชาชีพ และทักษะวิชาคนและสังคม ซึ่ง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางลุ่มลึก (Comprehensive) เป็นองค์รวม (Holistic) ด้วยการจัด กิจกรรมทั้งในและ นอกห้องเรียนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Transformative Activity) อย่าง บูรณาการ ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพัฒนาระบบทางการศึกษาแบบองค์รวมใน สถาบันอุดมศึกษา และมุ่งเน้นในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ที่ครอบคลุมบุคคล (the whole student) การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย (Campus Life) ที่สร้างประสบการณ์ชีวิตสู่ความสำเร็จของ นิสิตนักศึกษา (สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา, 2562)

วิภาดา ญาณสาร และศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน (2566) กล่าวว่า Soft Skills นับว่าเป็นทักษะจำเป็นในการรับเข้าทำงานและเป็นสิ่งสำคัญที่คนทำงานต้องมี โดยเฉพาะ บัณฑิตรุ่นใหม่ที่ต้องออกสู่ตลาดแรงงานในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจไปทั่วโลก ส่งผลให้มีพื้นที่ ตำแหน่งงานว่างลดลง และกลายเป็นตัวช่วยที่จะทำให้บัณฑิตใหม่หรือแรงงานที่ต้องการ เปลี่ยนแปลงการทำงานมีพื้นที่และมีโอกาสเติบโตในองค์กร รวมถึงกลายเป็นบุคคลที่หลาย ๆ องค์กรต้องการ ซึ่ง Soft Skills เป็นทักษะที่ค่อยๆ พัฒนาจากการใช้ชีวิต การเข้าสังคม และ การทำงาน อีกทั้งเป็นทักษะที่สามารถเอาไปปรับใช้ได้กับทุกสายงาน ด้วย Soft Skills เหล่านี้ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการบริหารจัดการเวลา (Time Management) อย่างมีอ าศีพ ในการรู้จักวางแผน ควบคุม กำหนดระยะเวลา และจัดลำดับความสำคัญของงานให้ชัดเจน รวมถึงควบคุมตนเองให้มีวินัยจนทำตามแผนที่วางไว้ได้ ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตสามารถทำงานสำเร็จ ในปริมาณงานที่สูงขึ้นได้ในแต่ละวัน อีกทั้งสามารถจัดการงานได้ตามกำหนดนัดหมาย ทำให้

รันทานต่อไปได้โดยไม่ถ่วงกินเวลาของคนในทีมที่อาจต้องทำงานแบบเกี่ยวพันกัน อันจะทำให้เกิดแรงขับเคลื่อนที่ดีสำหรับองค์กร

2. ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) เป็นความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ หรือความผันผวนของโลกในมิติต่างๆ รวมถึงมีการเตรียมพร้อมและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถจัดการข้อมูล วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างจากสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อเอาความรู้ที่หลากหลายมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน และหาแนวทางใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เมื่อต้องเจอกับปัญหาใหม่ๆ ก็สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานอยู่เสมอ

3. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) เป็นความสามารถในการสังเกต ทำความเข้าใจ จัดการรับรู้อารมณ์และความรู้สึก รวมทั้งแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้อย่างดีตลอดจนสามารถสังเกตและทำความเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นด้วย ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตสามารถควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ รวมไปถึงการบริหารจัดการกับความเครียดที่จะส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาได้อย่างมีคุณภาพอีกด้วย

4. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) เป็นการทำความเข้าใจธรรมชาติของสังคมนั้นๆ ที่มีความแตกต่างทั้งชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ด้วยการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นทางความคิด ในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และพลิกแพลงหาวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่ขัดกับคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในองค์กรหรือสังคมนั้นๆ ด้วยความผาสุก รวมทั้งได้เปรียบในการทำงานในอนาคต

5. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) เป็นความสามารถในการร่วมแรงกายและแรงใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของงาน โดยสามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่หลากหลายทั้งในแง่ของสายงาน ประสบการณ์ รูปแบบการทำงาน และช่วงวัยที่แตกต่างได้ ซึ่งการที่บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจมุมมองที่หลากหลาย ยอมรับในข้อผิดพลาดและความคาดหวังของกันและกัน จะช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในที่ทำงาน และทำให้งานประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายของงานได้

6. ความสามารถในการสื่อสาร (Communication) เป็นความสามารถที่ใช้ในการติดต่อระหว่างบุคคลและหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการรับและถ่ายทอด

ข่าวสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ตลอดจนเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ไมตรีเครือข่ายและลดความขัดแย้งในการทำงาน อันจะช่วยให้เกิดความร่วมมือ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน อีกทั้งทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีความสุขในการทำงาน

7. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน (Complex Problem Solving) เนื่องจากผลกระทบจากเทคโนโลยี ความหลากหลายของบริบทหรือองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างและซับซ้อนไปจากเดิม ดังนั้นต้องพยายามคิดหาหนทางแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ มองปัญหาหลาย ๆ ด้าน โดยอาศัยหลักทฤษฎีต่าง ๆ มา รวมกัน ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การระบุถึงปัญหา รวมทั้งการเข้าใจในการเชื่อมโยง และต้องสามารถสร้างสรรวิธีแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

8. ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และเลือกตัดสินใจ (Critical Thinking and Decision making) เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณที่จะช่วยให้สามารถย่อยข้อมูลต่าง ๆ ได้ โดยรู้จักตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ ระบุปัญหา ประมวลข้อมูล ตีความ ประเมินทางเลือก ซึ่งไม่จำเป็นต้องคล้อยตามข้อมูลเดิม สามารถโต้แย้งข้อมูลนั้นเพื่อนำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่เหมาะสมกว่าเดิม รวมทั้งเข้าใจบริบทของปัญหาและความเหมาะสมของวิธีการต่าง ๆ ในแต่ละสถานการณ์ เพื่อตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

9. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น ด้วยแนวคิดใหม่ๆ วิธีการใหม่ๆ ที่ช่วยให้การทำงานดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างทางเลือกใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาให้ดีกว่าเดิมหรือแตกต่างไปจากเดิม โดยใช้ความคิดที่หลากหลาย เช่น การคิดแบบคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และการคิดอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีคุณภาพมากขึ้น

10. ภาวะการเป็นผู้นำและผู้ตาม (Leadership and Followership Skills) เป็นภาวะที่บัณฑิตใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานจนได้รับการยอมรับ และมีอิทธิพลให้สามารถจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นด้วยเทคนิคและการจัดการที่ดี เพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนยังช่วยทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งสร้างความร่วมมือร่วมใจกับบุคคลอื่นในที่ทำงานให้ขับเคลื่อนไปด้วยจุดหมายเดียวกันในอนาคต นอกจากนี้ บัณฑิตต้องมีภาวะผู้ตามด้วยในการปฏิบัติงานในองค์กร โดยใช้ศักยภาพความรู้และสติปัญญาที่มีมาทำงาน

ที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้นำ และนำมาสู่การปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุน ส่งเสริม และมีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กร

1.4 กลไกในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์และทิศทางของแผนปฏิบัติงาน

แผนยุทธศาสตร์เป็นแผนระยะยาว ครอบคลุมเหตุการณ์ในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และรุนแรง ฉะนั้น หน่วยงานในแวดวงอุดมศึกษาไทยจึงสมควรกำหนดให้มีการติดตามและประเมินผล ความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ในแต่ละช่วงเวลา ปีละอย่างน้อย 1 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 4 เพื่อปรับปรุงแผนในระยะปีที่ 5 และควรมีการวางแผนระยะยาวต่อไปอีกด้วย การติดตาม และประเมินผลความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ในแต่ละช่วงเริ่มจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา การรวบรวมและวิเคราะห์ ผลงานระดับคณะและสาขาวิชาให้มีการบูรณาการกันทั้งสถาบันอุดมศึกษา ผลการทบทวนผลงาน และการวิเคราะห์ดังกล่าว จะนำไปสู่การปรับแผนในระยะต่อไป

2. การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนไปสู่แนวทางการปฏิบัตินั้นเป็นขั้นตอนที่สามารถในการผลักดันการทำงานของกลไกทั้งหมดให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการและกลไกการผนึกกำลังในหลายมิติในการขับเคลื่อนองค์กรร่วมกันและไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อมุ่งสู่จุดหมายสูงสุดขององค์กรคือวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ให้ประสบผลสำเร็จจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ดังนี้

2.1 การขับเคลื่อนระดับประเทศ

2.1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

2.1.2 สร้างระบบข้อมูลและระบบสารสนเทศการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และใช้ในการกำกับและติดตามการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ตรวจสอบกลยุทธและโครงการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ และถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณตาม ยุทธศาสตร์ในภาพรวมของประเทศ

2.1.3 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นหน่วยหลัก ในการผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ตามกลยุทธและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ โดยการสนับสนุนงบประมาณ และการบริหารจัดการโครงการต่าง ๆ

2.1.4 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติในระดับสถาบันอุดมศึกษาอย่างจริงจัง และทำให้เกิดเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ (Sharing of Knowledge) ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา

2.2 การขับเคลื่อนระดับสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1 ผู้บริหารทุกระดับเป็นผู้รวบรวมพลังขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และจัดกลไกในการสื่อสารทิศทางยุทธศาสตร์ให้แก่บุคลากรทุกระดับได้มีความเข้าใจเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง รวมถึงจะต้องมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงทิศทางการทำงานขององค์กร

2.2.2 ถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ออกมาเป็นแผนปฏิบัติการ โดยนำกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานมาแปลงเป็นแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจะต้องมีการปรึกษาหารือระหว่างกันเพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนงาน/โครงการให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

2.2.3 การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ไปสู่สถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งคณะ/สาขาวิชา/และระดับบุคคล เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน รวมทั้งต้องมีระบบในการจูงใจให้ทุกคน มุ่งเน้นการทำงานเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.2.4 การประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ ของแต่ละหน่วยงาน เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล จัดเก็บข้อมูล เผยแพร่ข้อมูล และถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน

2.2.5 การจัดระบบการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินการเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับแผนยุทธศาสตร์และวางแผนทางแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ ฯ

กำหนดแผนการดำเนินงานโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 (Phase 1) คือ ช่วง 3 ปีแรก (พ.ศ.2560 - 2562) ซึ่งจะมุ่งเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจในการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมหรือการพัฒนาทางด้าน Soft Skills ที่บูรณาการกับ Hard skills อย่างสมดุลให้กับนักศึกษา และการสร้างคุณลักษณะ (Characters) ของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ระยะที่ 2 (Phase 2) คือ ช่วงปีที่ 4 - 5 (พ.ศ. 2563 - 2564) มุ่งเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดวางระบบ/กลไกพื้นฐานเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรหรือการปรับเปลี่ยนกฎนโยบายที่เอื้อต่อการสร้างระบบนิเวศน์ในกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในสถาบันอุดมศึกษา

4. การติดตามและประเมินผล

เมื่อมีการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงาน และจะต้องวัดความสำเร็จในการบรรลุเป้าประสงค์ในระดับต่าง ๆ โดยมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ที่จะต้องอาศัยดัชนีตัวชี้วัดของความสำเร็จในหลายมิติ และหลายระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการแนวใหม่ ดังนี้

4.1 การติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามกระบวนการวางแผน ยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งสรุปทบทวนและข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4.2 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้ทุกหน่วยงานจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน และจัดทำรายงานผลรายไตรมาส เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ให้ผู้บริหารทุกระดับทราบและดำเนินการแก้ไขเพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงการจัดทำรายงานผลงานประจำปี เผยแพร่สู่สาธารณะ

4.3 การติดตามผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ผลการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

4.4 การติดตามผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีที่กำหนดไว้แล้ว โดยมีการกำหนดระยะเวลาการติดตามประเมินผลตนเองในรอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน

4.5 ควรมีกลไกเชื่อมโยงการประเมินผลงานรายบุคคลกับผลงานในระดับ คณะ/วิทยาลัย/สำนัก/กอง และหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงกับผลงานในระดับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อแสดงถึงผลสำเร็จของการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล

จะเห็นว่าการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจะมีอยู่ในหลายระดับและหลายมิติ จึงควรมีการออกแบบพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่มีการบูรณาการกันและเป็นประโยชน์สำหรับเป็นเครื่องมือในการวัดความคืบหน้าในการดำเนินการ และทราบ

สาเหตุของการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผนเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขต่อไป (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กลไกในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ และทิศทางของแผนปฏิบัติงาน กลยุทธ์และทิศทางของแผนปฏิบัติการจะมุ่งเน้นไปที่การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นและการฝึกอบรมแก่นักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ซึ่งอาจรวมถึง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา และโปรแกรมการให้คำปรึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการแก้ปัญหาของนักเรียน แผนปฏิบัติการจะได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมายของมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิตที่รอบรู้และมีทักษะที่จำเป็นในการประสบความสำเร็จในสายอาชีพที่ตนเลือกและทำคุณประโยชน์ต่อสังคม

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ Soft Skills

2.1 ความหมายของ Soft Skills

ฐาปกรณ อ่วมสถิตย์ (2563) กล่าวว่า ซอฟต์สกีล (Soft Skills) หมายถึง ทักษะด้านอารมณ์ และทักษะสังคม เป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมความฉลาด ความสามารถทางอารมณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นทักษะที่ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างไม่เป็นปัญหา

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2562) กล่าวว่า ซอฟต์สกีล (Soft Skills) หมายถึง ทักษะด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการสื่อสารที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ นวัตกรรม ซึ่ง (Soft Skills) จะช่วยส่งเสริมการพัฒนา Hard skills หรือทักษะเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง

ชลัทพร โชติเกียรติเวช (2560) กล่าวว่า ทักษะ Soft Skills หมายถึง การใช้ทักษะด้านความฉลาดและความสามารถทางอารมณ์ที่ส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น และสามารถนำมาใช้ในการทำงานประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้

อมรา ดาราดีทอง (2560) กล่าวว่า Soft Skills เป็นทักษะและความสามารถในการจัดการความคิด อารมณ์ และสภาพแวดล้อม รวมถึงการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล เป็นทักษะพื้นฐานที่ต้องใช้ในการทำงานได้กับทุกงานทุกระดับ ซึ่งไม่ใช่ทักษะทางเทคนิคหรือความรู้เฉพาะในสายอาชีพนั้น ๆ ประกอบด้วย การสื่อสาร การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานเป็นทีม การปรับตัว

และการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นทักษะที่เป็นความสามารถในอาชีพหรือการทำงาน เช่นเดียวกับ สจ๊วรณ ทรรพสุ (2562) กล่าวว่า Soft skills คือ ทักษะเฉพาะของตัวบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานบุคลิกภาพและการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติมา จันทภาศ (2563) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะพื้นฐานในการสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ซึ่งไม่ใช่ทักษะทางวิชาการแต่เป็นทักษะพื้นฐานที่อยู่ในพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์

สจ๊วรณ ทรรพสุ (2562) กล่าวว่า Soft skills คือ ทักษะเฉพาะของตัวบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานบุคลิกภาพและการปรับตัว เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การเข้าใจความคิดเห็นผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ การรู้จักรับฟัง

จิตติมา จันทภาศ (2563) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะพื้นฐานในการสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ Soft skills ไม่ใช่ทักษะทางวิชาการ (Hard skills) แต่เป็นทักษะพื้นฐานที่อยู่ในพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์ เช่น บุคลิกภาพ ภาษาที่ใช้ นิสัยส่วนตัว และการมองโลกในแง่ดี

นรเศรษฐ์ จันทรสุวรรณ (2563) กล่าวว่า ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) เป็นลักษณะสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและเรียนรู้จากสถานการณ์หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างยืดหยุ่นทางอารมณ์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ อย่างเต็มที่และเติบโตไปพร้อมกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีทักษะทางอารมณ์นี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างพื้นฐานให้กับความสำเร็จและความเป็นอยู่ในสังคม และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในที่สุด ความยืดหยุ่นทางอารมณ์นี้จะช่วยให้เราเป็นผู้นำตัวเองได้อย่างมั่นคง และสามารถเรียนรู้และเติบโตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งรอบตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

ศิริมา พนาภินันท์ และทัศนัย เพ็ญสิทธิ (2564) กล่าวว่า ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) คือ ลักษณะจำเพาะบุคคล ที่จะทำให้นักคนหนึ่งมีความยืดหยุ่นทางใจที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานการณ์ หรือเรื่องราวใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยให้ความสำคัญกับทักษะย่อยจำนวน 5 ทักษะ ที่จะส่งผลให้นักประสบความสำเร็จในเส้นทางสายอาชีพ (Career) ดังนี้

1. ทักษะการสื่อสาร
2. ทักษะการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
3. ทักษะการบริหารเวลา
4. ทักษะการรู้จักตนเอง

5. ทักษะการเจรจาต่อรอง

ปรกรณ์ โปรยรุ่งโรจน์ (2564) กล่าวว่า Soft skills คุณลักษณะส่วนบุคคลที่จะช่วยสนับสนุนและช่วยเพิ่มความสามารถแต่ละบุคคลในการทำงานสำเร็จลุล่วงได้ไป ถูกเชื่อมโยงกับความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะแตกต่างจาก Hard Skill ซึ่งหมายถึง ความสามารถด้านเทคนิคเฉพาะทางบุคคลในการปฏิบัติงาน เป็นการบ่งบอกถึงความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคล (EQ) ซึ่งตรงข้ามกับความฉลาดทางด้านสติปัญญา (IQ)

จะเห็นได้ว่าทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารเวลา 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่นักศึกษาควรจะได้รับการพัฒนา และสร้างเสริมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต (ศิริมา พนาภินันท์ และ ทศนัย เพ็ญสิทธิ, 2564) โดยปัจจัยด้านทักษะซอฟท์สกีล (Soft Skills) ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.05 โดยประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ 2) การสื่อสารที่ดี 3) ความเป็นผู้นำ 4) การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน และ 5) การบริหารเวลา (วีระพงษ์ อาตมา, 2563: 9-13) นอกจากนี้ ฐาปกรณ์ อ่วมสถิตย์ (2563) ยังได้กล่าวถึงการทำงานเป็นทีมคือการร่วมกันปฏิบัติงานด้วยแรงกายแรงใจ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของงาน นอกจากนี้ วีระศักดิ์ จงไกรจักร (2563) ได้กล่าวไว้ว่า Soft skills เป็นทักษะในตัวบุคคลที่จะจัดการความคิด อารมณ์ สภาพแวดล้อม พฤติกรรม ในการพัฒนานุคลิกภาพทางด้านจิตวิทยาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาการ Soft skills เป็นลักษณะทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความหมายของ Soft skills คือ ทักษะทางอารมณ์ ความสามารถส่วนบุคคลที่จะรับรู้ ควบคุม และตอบสนองต่อผู้อื่นในทางที่สร้างสรรค์ รวมถึงทักษะในการโน้มน้าวผู้อื่น และสร้างความไว้วางใจต่อกัน โดยมีทักษะต่าง ๆ ทักษะในตัวบุคคลที่จะจัดการความคิดอารมณ์สภาพแวดล้อม พฤติกรรม ในการพัฒนานุคลิกภาพทางด้านจิตวิทยา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาการ Soft skills เป็นลักษณะทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.2 ความสำคัญของซอฟท์สกีล (Soft Skills)

สุรพงษ์ โพธิ์ขาว (2560) กล่าวว่า การจัดความสำคัญของการฝึกอบรม Soft skills เป็นประเด็นที่สำคัญ โดยปัจจุบันความสามารถทางเทคนิคเพียงอย่างเดียวไม่น่าจะเพียงพอ เพียงแต่รับรู้ Soft skills สามารถเสริมสร้างอาชีพและชีวิตส่วนตัว ต้องมีการประยุกต์ใช้ทักษะให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เหมาะสม จะเห็นได้ว่าการจ้างบุคคลที่มี Soft skills สามารถนำมาเป็น

เป็นเครื่องมือสำหรับองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน เมื่อเศรษฐกิจชะลอตัวนายจ้างสามารถคัดเลือกการจ้างงานได้มาก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อที่จะรู้ที่นายจ้างกำลังมองหาอะไร นอกจากนี้พวกเขาต้องมั่นใจว่าทักษะของพวกเขาตรงกับทักษะที่นายจ้างต้องการ หากเป็นบุคคลที่ไม่มี Soft skills จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมการทำงานซึ่งจะเป็นเรื่องยากที่จะหางานเพื่อประกอบอาชีพของตนต่อไป

เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท (2561) กล่าวว่า ความสำคัญของทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ว่าทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) เป็นทักษะที่ติดตัวบุคคลและมีผลเป็นส่วนใหญ่ต่อการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในสายอาชีพ เพราะไม่ว่าจะเป็นการทำงานในตำแหน่งงาน หรือสายอาชีพใด ล้วนแต่มีความต้องการในการติดต่อสื่อสารและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเสมออีกทั้งยังมองว่า ทักษะ ด้านอารมณ์ (Soft Skills) นั้นเป็นทักษะที่สามารถถ่ายทอดระหว่างบุคคลได้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (2561) กล่าวว่า การส่งเสริม Soft Skills ต้องอาศัยประสบการณ์การลงมือทำ ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อความสำเร็จในการทำงาน ดังนี้

1. ตั้งทักษะเป้าหมาย หากไม่มีเป้าหมายใด ๆ เลย นั้นหมายถึง ความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ดังนั้นข้อแรกในการประสบความสำเร็จนี้ คือ ต้องมีเป้าหมายของความสำเร็จ อย่างไรก็ตามไม่ใช่ทุกคนจะสามารถ ตั้งเป้าหมายและทำเป้าหมายให้สำเร็จได้ ดังนั้นทักษะการตั้งเป้าหมายจึงสำคัญมาก ๆ มันถือว่าเป็นรากฐานในการก้าวต่อไป
2. มีความสร้างสรรค์ในการทำงาน ทักษะการคิดอย่าง สร้างสรรค์ในการทำงาน จึงต้องถูกสร้างสรรค์และเริ่มต้นโดยตัวเอง
3. รู้วิธีการฟังและเรียนรู้จากการวิจารณ์ ทักษะการฟังเป็น ทักษะที่สำคัญมาก ทุกคนรู้วิธีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการสื่อสารให้เหมาะสมที่สุด จะเป็นหนทางสู่ความสำเร็จคนที่มีความมั่นใจมักจะตั้งเป้าหมายให้กับชีวิตคนที่เข้ากับผู้อื่นได้ง่ายจะช่วยให้เรามีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น
5. ทักษะการทำงานเป็นทีม ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการทำงานเป็นทีมคือ ต้องรู้วิธีการเข้าถึงคนอื่น ๆ ในทีม ดังนั้นทักษะการทำงานเป็นทีมจึงจำเป็นมากในการทำงาน
6. ทักษะการค้นพบตัวเอง การค้นพบตัวเองถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน ต้องมีการค้นพบความชอบและความถนัดของตนเอง

7. ทักษะการจัดการจัดสรรเวลา การจัดวางหน้าที่ซึ่งควรจัดตามลำดับความสำคัญ และจัดสรรเวลาให้พอเหมาะกับแต่ละหน้าที่

8. ทักษะการตัดสินใจ เป็นทักษะที่จะนำไปสู่พฤติกรรมกราดำเนินชีวิตของบุคคล โดยมีการประเมินทางเลือก และผลจากการตัดสินใจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลนั้น และควรที่จะ พิจารณาอย่างระมัดระวังก่อนที่จะตัดสินใจอะไรลงไป เพื่อให้ผลดีเกิดกับตนเอง

9. ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นได้ เกิดจากการฝึกทักษะ การคิดเป็นพื้นฐาน อาทิ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อช่วยในการขยายกรอบความคิดไม่ยึดติดกับ การปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหา แบบเดิม ๆ และคิดหาวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาแบบใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้รู้ว่าในหนึ่งปัญหามีทางออกได้มากกว่าหนึ่งทาง

นรเศรษฐ์ จันทรัฐวรรณ (2563) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม (Soft skills) เป็นทักษะ ที่สำคัญในทศวรรษที่ 21 และเป็นทักษะสำคัญที่ตลาดแรงงานให้ความสำคัญ และมีความต้องการ ที่ค่อนข้างสูงไม่ว่าในสายอาชีพใดๆ และบุคคลใดก็ตามที่มีทักษะด้านอารมณ์ จะมีความได้เปรียบ ในการแข่งขันมากกว่าผู้ที่ไม่มี และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในสายอาชีพมากกว่า

ศิริมา พนาภินันท์ และ ทศนัย เพ็ญสิทธิ (2564) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หรือ Soft skills ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ทักษะเทคโนโลยี ทักษะการคิดเชิงประดิษฐ์ ทักษะการแก้ไขปัญหา โดยทักษะดังกล่าวสามารถสร้างศักยภาพให้กับบุคคล สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมถึงสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดความแตกต่าง ทำให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ปกรณ โปรงรุ่งโรจน์ (2564) ชี้ให้เห็นว่า Soft Skills หรือทักษะทางสังคม มีบทบาท สำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาและบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการ เรียนรู้แบบมนุษยนิยมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนรู้จึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้าน ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติควบคู่กันไป โดยให้ความสำคัญกับความรู้สึกลึกซึ้ง คิด ค่านิยม การแสดงออก ความสนใจ และประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นอันดับแรก ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ยังสนับสนุนแนวคิดนี้เพิ่มเติมว่า ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้จากความสนใจและความสามารถ ที่แตกต่างจากเด็ก ผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ผ่านการค้นหาและวิเคราะห์ประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ดังนั้น การพัฒนาทักษะ Soft Skills จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักศึกษาและบัณฑิต เพราะช่วยให้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ สื่อสารและทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความสำคัญซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills) คือ มีความสำคัญที่ให้เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันในทุกตำแหน่งงาน หรือสายอาชีพ และเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการทำงาน อีกทั้งการที่องค์กรให้ความสำคัญและพัฒนาทักษะ ช่วยพัฒนานักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

2.3 องค์ประกอบของซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills)

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (2561) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills) มีองค์ประกอบที่สำคัญในการนำไปใช้ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) เพื่อสร้างการสื่อสารที่มีความเข้าใจและเชื่อมโยงระหว่างบุคคลภายในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีในทีมงาน

2. ส่งเสริมจิตวิญญาณของความเป็นทีม (Team Spirit) เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกันอย่างสอดคล้องและมีสมดุระหว่างสมาชิกในทีมจะช่วยเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จ

3. ส่งเสริมมารยาททางสังคม (Social Grace) เพื่อสร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นในการสื่อสารกับบุคคลอื่น การมีมารยาทและการพูดอย่างสุภาพและเหมาะสมจะช่วยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดี

4. ส่งเสริมการตรงต่อเวลา (Always Punctual) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเอื้อเฟื้อต่อผู้ร่วมงาน การเป็นคนตรงต่อเวลาและรับผิดชอบต่อเวลาจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสถานที่ทำงาน

5. ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเชื่อมโยงระหว่างบุคคลในองค์กร การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการทำงานจะช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี

6. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างแปลกใหม่และการสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การสร้างสรรค์และการคิดอย่างนวัตกรรมจะช่วยเพิ่มความคิดริเริ่มและความสำเร็จในองค์กร

นิตยา จันตะคุณ (2561) กล่าวว่า ซอฟท์สกีล (Soft Skills) มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. มีบุคลิกภาพที่ดีบุคลิกภาพ คือ ภาพที่ประทับใจนักศึกษาและชวนให้ติดตาม บทเรียน เช่น การแต่งกายอย่างสุภาพเรียบร้อย การยิ้มแย้มแจ่มใส การพูดด้วยคำสุภาพและให้เกียรติ เป็นต้น บุคลิกภาพที่ดีของผู้โค้ชทำให้เกิดความเจริญใจของนักศึกษา
2. มีมารยาททางสังคม เคารพสิทธิของบุคคล เช่น การกล่าวคำขอบคุณ คำขอโทษกับนักศึกษา การสนทนาพูดคุยด้วยภาษาสุภาพ เป็นต้น การที่ผู้สอนมีมารยาททางสังคมที่ดีเป็นการสอนนักศึกษาให้มีมารยาททางสังคมที่ดีตามไปด้วยเสมือนลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
3. สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญ การสื่อสารที่ดีจะต้องมีความชัดเจน กระชับ ถูกต้อง สุภาพ สร้างสรรค์เชื่อถือได้ และมีความสมบูรณ์ การสื่อสารกาลเทศะ อาจไม่พูดอย่างที่คิด สื่อสารตรงไปตรงมา คิดอะไร พูดอย่างนั้น สื่อสารอ่อนม สื่อสารเป็นทางการ สื่อสารเป็นกันเอง
4. มีความสามารถในการใช้ภาษา โดยการใช้ภาษาทางบวกที่ทำให้นักศึกษาเกิดกำลังใจ เกิดความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเอง
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดีสัมพันธ์ภาพที่ดีเป็นปัจจัยทำให้ประสบความสำเร็จเพราะเป็นเรื่องของความสมัครใจและร่วมมือร่วมใจระหว่างผู้สอน และนักศึกษาเป็นสำคัญซึ่งไม่สามารถใช้อำนาจในการบังคับได้
6. การบริหารเวลา การวางแผนการทำงานในเวลาที่มีอยู่นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ ทีละอย่าง การทำงานหลายๆอย่างพร้อมกัน มีผลเสียต่อคุณภาพของงาน การมีสติอยู่กับงานที่ปฏิบัติ ณ ปัจจุบัน คือสิ่งที่ดีที่สุด ไม่ยึดติดอยู่กับอดีต และไม่พุ่งชนกับอนาคต
7. การตั้งคำถามและการฟัง เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะต้องมี การตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพจะช่วยกระตุ้นการคิดขั้นสูงของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คำถามที่มีพลัง (Power questions) มุ่งถามให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ตลอดจนคำถามที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสงสัยและเกิดคำถามในการเรียนรู้ต่อไป ส่วนการฟังนั้นเป็นการเคารพผู้รับการโค้ช เปิดโอกาสให้กับตนเองได้เรียนรู้ และเป็นทักษะที่ทำให้เข้าใจแนวความคิดและวิธีการคิดของผู้รับการโค้ช การฟังให้เข้าใจ และจับประเด็นสำคัญได้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ดีสำหรับการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ในขณะที่ทำการโค้ช

8. การคิด เพื่อการรู้คิดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องมีทักษะด้านการคิด เพราะถ้าผู้ได้มีทักษะการคิดแล้วจะสามารถกระตุ้นให้นักศึกษามีทักษะการคิดตามไปด้วย ซึ่งทักษะการคิดเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการกระตุ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การตั้งคำถาม การสังเกต การสะท้อนคิด (reflection)

9. การแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้แล้ว ยังก่อให้เกิดนวัตกรรมอีกด้วยหากมีทักษะการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์แล้ว ย่อมทำการได้ให้นักศึกษามีทักษะการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอน

สุริย์พร สลบลี และพงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ (2562) กล่าวว่า ซอฟท์สกีล (Soft Skills) เป็นทักษะเสริมให้มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ 2 ประการดังนี้

1. ทักษะทางสังคม (Soft Skills) หรือความฉลาดทางอารมณ์ที่แสดงออกผ่านทาง EQ ซึ่งอยู่ทางสมองซีกขวา เป็นความสามารถในการจัดการตนเอง การควบคุมอารมณ์ การมองบวก การติดต่อสื่อสาร และความเป็นมิตร

2. ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ (Hard Skills) จะต้องมีความรู้ความสามารถที่กำหนดโดยเชาว์ปัญญา (IQ) จรณทักษะ (Soft Skills) 6 ด้าน สำหรับการได้ใช้ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ประกอบด้วย

2.1 ทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal)

2.2 จิตวิญญาณของทีม (Team Spirit)

2.3 มารยาททางสังคม (Social Grace) การสร้างความประทับใจเบื้องต้น
วัฒนธรรมการสื่อสาร

2.4 การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กร (Culture Etiquette)

2.5 ทักษะการต่อรอง (Negotiation Skills) การต่อรองเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งสองฝ่าย

2.6 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม (Behavioral Traits) ทศนคติ แรงจูงใจ การจัดการเวลา

นรเศรษฐ์ จันทรสุวรรณ (2563) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญในซอฟท์สกีล (Soft Skills) ที่ส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในเส้นทางอาชีพ ดังนี้

1. ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การเขียน และการฟัง ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น ถ่ายทอดข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลรอบข้าง

2 ทักษะการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem-Solving Skills) ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา คิดหาวิธีแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ช่วยให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทายและบรรลุเป้าหมายได้

3 ทักษะการบริหารเวลา (Time Management Skills) ความสามารถในการจัดสรรเวลา วางแผนงาน และจัดลำดับความสำคัญ ช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายตรงเวลา และลดความเครียด

4 ทักษะการรู้จักตนเอง (Self-Awareness Skills) ความเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน ความคิด ความรู้สึก และแรงจูงใจของตนเอง ช่วยให้สามารถพัฒนาศักยภาพ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5 ทักษะการเจรจาต่อรอง (Negotiation Skills) ความสามารถในการสื่อสารโน้มน้าวใจ ต่อบรรลุจุดร่วม และบรรลุข้อตกลงที่ทุกฝ่ายยอมรับ ช่วยให้ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ต้องมีการเจรจาต่อรอง เช่น การติดต่อธุรกิจ การขอความร่วมมือ หรือการแก้ไขข้อขัดแย้ง

ศิริมา พนาภินันท์ และทัศนัย เพ็ญสิทธิ (2564) กล่าวว่า ซอฟท์สกีล (Soft Skills) ที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา ดังนี้

1. ตั้งทักษะเป้าหมาย หากไม่มีเป้าหมายใด ๆ เลย นั้นหมายถึงความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ดังนั้นข้อแรกในการประสบความสำเร็จนี้คือ ต้องมีเป้าหมายของความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทุกคนจะสามารถตั้งเป้าหมายและทำเป้าหมายให้สำเร็จได้ ดังนั้นทักษะการตั้งเป้าหมายจึงสำคัญมาก ๆ มันถือว่าเป็นรากฐานในการก้าวต่อไป

2. มีความสร้างสรรค์ในการทำงาน ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน จึงต้องถูกสร้างสรรค์และเริ่มต้นโดยตัวเอง

3. รู้วิธีการฟังและเรียนรู้จากการวิจารณ์ ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญมาก ทุกคนรู้วิธีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการสื่อสารให้เหมาะสมที่สุดจะเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ คนที่มีความมั่นใจมักจะตั้งเป้าหมายให้กับชีวิตคนที่เข้ากับผู้อื่นได้ง่ายจะช่วยให้เรามีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

5. ทักษะการทำงานเป็นทีม ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการทำงานเป็นทีมคือ ต้องรู้วิธีการในการเข้าถึงคนอื่น ๆ ในทีม ดังนั้นทักษะการทำงานเป็นทีมจึงจำเป็นมากในการทำงาน

6. ทักษะการค้นพบตัวเอง การค้นพบตัวเองถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน ต้องมีการค้นพบความชอบและความถนัดของตนเอง

7. ทักษะการจัดการจัดสรรเวลา การจัดวางหน้าที่จึงควรจัดตามลำดับความสำคัญ และจัดสรรเวลาให้พอเหมาะกับแต่ละหน้าที่

8. ทักษะการตัดสินใจ เป็นทักษะที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยมีการประเมินทางเลือก และผลจากการตัดสินใจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลนั้น และควรที่จะพิจารณาอย่างระมัดระวังก่อนที่จะตัดสินใจอะไรลงไป เพื่อให้ผลดีเกิดกับตนเอง

9. ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นได้ เกิดจากการฝึกทักษะการคิดเป็นพื้นฐาน อาทิ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อช่วยในการขยายกรอบความคิด ไม่ยึดติดกับการปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ และคิดหาวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาแบบใหม่ ๆ ให้นักศึกษาได้รู้ว่าในหนึ่งปัญหาสามารถหาทางออกได้มากกว่าหนึ่งทาง

ปกรณ โปรรุ่งโรจน์ (2564) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills) ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการสื่อสาร การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าสู่สังคมและการทำงานร่วมกัน เป็นพื้นฐานที่ช่วยให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดได้อย่างชัดเจน ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา การมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ แก้ไขปัญหา และตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการพัฒนาศักยภาพและปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. ทักษะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการบริหารจัดการข้อมูล การมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการจัดการข้อมูลให้เป็นระเบียบ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

4. ทักษะด้านความเป็นผู้นำ การมีความสามารถในการเป็นตัวแทนและผู้นำที่ดี เพื่อสร้างสรรค์และส่งเสริมการทำงานร่วมกันในทีม และส่งเสริมพัฒนาการของผู้อื่นในองค์กร

5. ทักษะด้านจริยธรรมและศีลธรรมในการทำงาน การมีความรับผิดชอบและมีจริยธรรมในการดำเนินงาน เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้สามารถสร้างสรรค์และรักษาสถานะขององค์กรอย่างยั่งยืน

6. ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การมีความสามารถในการวางแผนและดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความสำเร็จและความยั่งยืนให้กับธุรกิจ

7. ทักษะการทำงาน การมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในทีม รวมถึงการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระเบียบ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มที่

รัตนวัชร เพ็ญรัตนศิริ และ ก่องทรัพย์ ทองคำ (2564) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills) มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ทักษะการติดต่อสื่อสาร (Communication Skills) การสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการทำงานที่มีผลที่ดีและสร้างความเข้าใจในทีมงานและกับผู้อื่น

2. ภาวะผู้นำ (Leadership) การมีความสามารถในการนำทีมและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น เพื่อให้ทีมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การทำงานเป็นทีม (Teamwork) การสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบและเข้าใจความสำคัญของการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดี

4. การแก้ปัญหา (Problem Solving) ความสามารถในการตีความและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทักษะและเครื่องมือที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

5. จริยธรรมในการทำงาน (Work Ethics) การมีความซื่อสัตย์และมีค่านิยมในการทำงานอย่างมีความรับผิดชอบและเคารพต่อผู้อื่น

6. การบริหารจัดการเวลา (Time Management) การจัดการเวลาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายและเสร็จสิ้นงานในเวลาที่กำหนด

7. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Skills) การมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและเข้าสังคมในสภาพแวดล้อมการทำงานอย่างเหมาะสม

8. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การมีความสามารถในการคิดนวัตกรรมและสร้างไอเดียใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ในการทำงาน

วีระพงษ์ อาตมา (2563) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills) เป็นทักษะที่ใช้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้ทำงานร่วมกันได้ดีและประสบความสำเร็จ เป็นสิ่งที่รวมทักษะหลายด้านที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence - EQ) การเข้าใจและการจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นเป็นส่วนสำคัญของซอฟต์แวร์สกิลนี้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้ทั้งทีมและองค์กรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (People Skills) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนสำคัญของซอฟต์แวร์สกิลนี้ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานร่วมกันในทีมหรือองค์กร

3. ทักษะทางสังคม (Social Skills) การปฏิบัติตัวในสังคมให้เหมาะสมและเข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมเป็นส่วนสำคัญของซอฟต์แวร์สกิลนี้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในที่สาธารณะหรือบริบททางสังคมต่าง ๆ อย่างเช่นการทำงานในการประชุมหรือการทำงานกับลูกค้า

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills) คือ ทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft skills ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบด้วยกัน คือ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จริยธรรม และการทำงานแบบมืออาชีพ และความเป็นผู้นำ

3. แนวคิดของวิศวกรสังคม (Social Engineer)

3.1 ความหมายของวิศวกรสังคม

ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด (2564) กล่าวว่า วิศวกร (Engineer) หมายถึง บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการช่าง การออกแบบ การซ่อม และการผลิต รวมถึงการควบคุมสิ่งประดิษฐ์ โดยมีใบประกอบอาชีพด้านวิศวกรรมเป็นการรับรองความสามารถ ส่วนคำว่า สังคม (Social) หมายถึง พื้นที่ที่ของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ใช้ชีวิตและกิจกรรมรวมถึงวัฒนธรรมร่วมกันและเป็นที่ยอมรับระหว่างกันได้ ดังนั้น วิศวกรสังคม (Social Engineers) จึงหมายถึง ผู้ที่คิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงอย่างบูรณาการแบบข้ามศาสตร์ และมีความรู้การใช้เครื่องมือเทคนิควิธี กระบวนการ ขั้นตอนในการพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่น

นงรัตน์ อิศโร (2564) กล่าวว่า “วิศวกรสังคม” ไม่ใช่คำใหม่ แต่หยิบยืมและดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Roscoe Pound นักนิติรัฐศาสตร์ในช่วงศตวรรษที่ 19 ที่ให้แนวคิดไว้ว่ามนุษย์อยู่ในโลกแห่งผลประโยชน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลประโยชน์ที่ว่่านี้แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ที่คือผลประโยชน์ของปัจเจกชน (Individual Interest) ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) และผลประโยชน์ทางสังคม (Social Interest) จึงต้องจัดระบบผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้สมดุลโดยกลไกทางกฎหมายที่มุ่งสร้างโครงสร้างทางสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการ

ของประชาชน แต่การรวมกลุ่มกันของมนุษย์ในบริบทที่แตกต่างกัน ไม่มีทางที่เราจะสามารถทำให้ทุกคนพอใจได้ในเวลาและสถานการณ์เดียวกัน เราจึงต้องมีกลไกทางกฎหมายแบบ “วิศวกรรมทางสังคม” (Social Engineering) ที่จะสร้างผลลัพธ์แห่งความสมดุลของกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 ฝ่ายให้เกิดการรื้อถอนหรือสูญเสียน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สร้างสรรค์ปัญญา (2564) กล่าวว่า วิศวกรสังคม (Social Engineer) คือการใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม และเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น ผ่านการสังเกต การเก็บข้อมูล และการคิดวิเคราะห์แบบมีเหตุและผล รวมทั้งการแก้ไขปัญหาแบบเป็นระบบ ในการลงพื้นที่ชุมชนเพื่อร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาและสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

เกสลิณี ตริพงศ์พันธุ์ (2564) กล่าวว่า วิศวกรสังคม (Social Engineer) มีต้นกำเนิดจากความต้องการสร้างสังคมที่ดี มีระบบระเบียบในการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความสุข และประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยการมีความสามัคคี และเอื้ออาทรต่อกัน นักวิศวกรสังคมที่ดีควรคำนึงถึงประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับชุมชนได้

มานิตย์ กลางขอนแก่น และ สมหวัง แก้วสุฟอง (2564) กล่าวว่า วิศวกรรมสังคม (Social Engineering) เป็นสายธารทางความคิดที่ก่อกำเนิดขึ้นในสังคมอเมริกัน เรอเน วอร์มสเตอร์ (Rene A. Wormser) อธิบายว่า “วิศวกรรมสังคม คือ กลุ่มพลังปัญญาชนที่มีจำนวนน้อย แต่มีผลกระทบต่อสังคมอย่างใหญ่หลวง” ใช้วิธีการในการรังสรรค์สังคมโดยวิธีการ “รวบรวมทรัพยากร” (Collectivism) เป็นการมองนักวิชาการปัญญาชนเป็นเสมือนหนึ่งวิศวกรทางสังคม แนวคิดวิศวกรรมสังคมเป็นขบวนการอย่างหนึ่ง ที่มีการเคลื่อนไหวไม่เพียงแต่ทางรูปธรรมเท่านั้น ยังมีการสร้างโครงสร้างทางสังคมขึ้นมาอย่างมีแบบแผนแน่นอน โดยให้นักวิชาการทำตนเสมือนเป็นนักวิศวกร ซึ่งมีการกิจเป็นผู้ตัดสินใจว่างานดังกล่าวสามารถบรรลุถึงเป้าหมายอย่างเหมาะสมหรือไม่ หรือต้องพัฒนาในด้านไหน ไม่เพียงพิจารณาว่าทำไมต้องกระทำ ยังพิจารณาถึงระบบโครงสร้างนั้นว่าจะใช้อย่างไร ใช้อย่างไรถึงจะมีความเรียบร้อยสงบสุขด้วย และยังต้องศึกษาโดยการวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในข้อเท็จจริงของสังคม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาสังคมให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2564) กล่าวว่า วิศวกรรมสังคม หมายถึง คนที่ใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น โดยใช้การสังเกต การเก็บข้อมูล คิดวิเคราะห์ แบบมีเหตุผล รวมทั้งการแก้ไขปัญหาแบบเป็นระบบ การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อ

สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้วิศวกรรมสังคมเกิดมาจากการนำเอาความรู้จากหลากหลายศาสตร์มาประยุกต์เข้าด้วยกัน ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้นำคำว่าวิศวกรรมสังคมมาใช้นั้นเพื่อสร้างให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์เป็นระบบมีเหตุและผลสามารถลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อสร้างความเชื่อมโยงต่อชุมชน

ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ, ณัฐพร โกศัยกานนท์, สมภาศ สุขชนะ, และ ธีรวัฒน์ รัตนประภาเมธีรัฐ (2566) กล่าวว่า วิศวกรรมสังคม (Social engineer) มีกระบวนการในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ (Soft Skills) ให้กับนักศึกษาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) และดำเนินการแบบการเรียนรู้ข้ามศาสตร์โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานแห่งการเรียนรู้ (Social Lab Based) และมีคณาจารย์ในหลากหลายสาขาวิชาเป็นผู้แนะนำแนวทาง (Coaching) ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้ให้ข้อมูลและแนะนำแนวทางให้กับนักศึกษาได้มีการดำเนินการแก้ไขโจทย์ปัญหาเชิงพื้นที่ (Area based) โดยนักศึกษาได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้

เอกราช ดีนาง, คณิศรา ธัญสุนทรสกุล, และ จิรพร ไพศาล (2566) กล่าวว่า “วิศวกรรมสังคม” (Social engineering) ประกอบด้วย ทักษะการคิดเชิงเหตุ - ผล ทักษะการสื่อสารเพื่อแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน เป็นการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการได้รับการฝึกอบรมจากผู้มีความรู้ในสาขาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมแก้ไขโจทย์ปัญหาเชิงพื้นที่ตลอดกระบวนการ โดยมุ่งเป้าให้กลายเป็นบัณฑิตนักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม

ธรรมรักษ์ จิตตะเสน (2566) กล่าวว่า บุคคลที่ควบคุมทางจิตวิทยาเพื่อโน้มน้าวบุคคลหรือองค์กรให้เปิดเผยข้อมูล หรือทำการตัดสินใจที่อาจไม่เป็นประโยชน์สูงสุด เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เป็นเหตุเป็นผลการบูรณาการแบบข้ามศาสตร์มีความรู้การใช้เครื่องมือ เทคนิควิธี กระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่น มีความสามารถในการสื่อสารประสานงานกับกลุ่มคนได้อย่างมีกัลยาณมิตร

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า วิศวกรรมสังคม คือ คนที่ใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเป็นเหตุเป็นผล เชื่อมโยงอย่างบูรณาการ โดยใช้การสังเกต เก็บข้อมูล คิดวิเคราะห์ แบบมีเหตุ และผล รวมทั้งการแก้ไข้ปัญหาแบบเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้ในการปรับตัวของนักศึกษาให้สามารถนำไปปรับในชีวิตประจำวันต่อไป

3.2 ความสำคัญของวิศวกรสังคม

ภูสิทธิ์ คำชะโนด (2564) กล่าวว่า “วิศวกรสังคม” เป็นการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยวิศวกรสังคมเป็นกระบวนการพัฒนาตัวบุคคลของนักศึกษาเพื่อการเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะและมีทักษะที่ตอบสนองต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภายใต้กรอบแนวคิดของการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน การยกระดับองค์ความรู้ของชุมชน การสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาชุมชน และการสร้างความยั่งยืนในการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่บนฐานข้อมูลชุมชนพัฒนานักศึกษา โดยทักษะด้านวิศวกรสังคม ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการสร้างนวัตกรรม ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่าง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) โดยใช้การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน (Social Lab Based) ผ่านการอบรม (Coaching) ซึ่งความสำคัญของวิศวกรสังคม ประกอบด้วย

1. แนวคิดของวิศวกรสังคม ได้อธิบายเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ที่มองผลประโยชน์ของ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผลประโยชน์ที่เกิดจากปัจเจกชน (Individual Interest) กลุ่มที่ 2 ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) และ กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ผลประโยชน์ทางสังคม (Social interest) โดยจัดระบบผลประโยชน์ให้สมดุลด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาสมดุลของกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่มให้สูญเสียน้อยที่สุด

2. ปลายปี พ.ศ. 2562 กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งได้สร้างรูปแบบการพัฒนาบัณฑิตภายใต้ชื่อโครงการว่า “วิศวกรสังคม” โดยใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นห้องเรียนสำหรับการทำกิจกรรมนักศึกษาระหว่างเรียนปกติในรั้วมหาวิทยาลัยเพื่อสร้าง “Soft Skills” ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทักษะแห่งอนาคตการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีสอน ปรับห้องเรียนสี่เหลี่ยมเป็นห้องเรียนชุมชน ให้ “ทักษะวิศวกรสังคม” ติดตัวนักศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและทำงานในอนาคต (วีระพงษ์ อาตมา, 2563)

3. โครงการวิศวกรสังคม เป็นกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้ที่มีคุณลักษณะและทักษะที่ตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภายใต้กรอบแนวคิดของการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน โดยนักศึกษาต้องนำไปใช้ในการจัดการกับปัญหาหรือความท้าทายในชีวิตที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

นอกจากนี้ เกสลิณี ตริพงศ์พันธุ์ (2564) ได้อธิบายว่า วิศวกรสังคม มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี เนื่องจากวิศวกรสังคมทำหน้าที่เป็นผู้วิเคราะห์ศักยภาพชุมชน ออกแบบเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ โดยการยกระดับ

องค์ความรู้ในชุมชน สร้างนวัตกรรมเพื่อการแก้ปัญหาชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ฉะนั้น คุณภาพชีวิตของคนในสังคมจึงสามารถสร้างได้ด้วยการมีวิศวกรสังคมอยู่ในชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2564) กล่าวว่า วิศวกรสังคมเป็นกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผล ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ ทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยการจัดการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างและได้รับการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งแนวคิดของวิศวกรสังคมถูกหยิบยกจากคำว่า วิศวกรรมทางสังคมใน หลักนิติรัฐศาสตร์ช่วง ศตวรรษที่ 19 ที่อธิบายการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ที่มองผลประโยชน์ของ 3 กลุ่ม ผลประโยชน์ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผลประโยชน์ที่เกิดจากปัจเจกชน (Individual Interest) ตอบสนองความต้องการของบุคคล

กลุ่มที่ 2 ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) มุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ของสังคมโดยรวม

กลุ่มที่ 3 ผลประโยชน์ทางสังคม (Social interest) ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความร่วมมือในสังคม

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า วิศวกรสังคม เป็นทักษะที่สำคัญแห่งการเรียนรู้ที่ปัจจุบันจำเป็นต้องมีและเป็นทักษะที่นักศึกษาจะต้องได้เรียนรู้ ผ่านกระบวนการปลูกฝัง อบรม ให้ความรู้ โดยนักศึกษาจะต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล การค้นหาปัญหาที่แท้จริงผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดเชิงสร้างสรรค์ และการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และมีการลงมือทำอย่างมีระบบ ผ่านกระบวนการสื่อสารและการประสานงานกับภาคีเครือข่ายอย่างเข้าใจ รวมถึงรู้จักการสร้างเครื่องมือและ การใช้เทคนิคให้สอดคล้องกับวิถีภูมิสังคมของชุมชนในท้องถิ่น

3.3 เครื่องมือวิศวกรสังคม

ภูสิทธิ์ คำชะโนด (2564) กล่าวว่า เครื่องมือวิศวกรสังคม ประกอบด้วย 3 หลักการ 1 นโยบาย 1 วิธีการ การเป็นวิศวกรสังคมต้องมีการรอบแนวทางในการพัฒนาตนเอง ซึ่ง 3 หลักการ หมายถึง 1) หลักการครองราชย์ 2) หลักการทรงงาน 23 หลักการเป็นแนวทางของการพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาผู้อื่นและสังคม และ 3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข นำไปสู่ความสมดุลยั่งยืน ส่วนคำว่า 1 นโยบาย 4 มีเป็นนโยบายด้านการศึกษาของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีการอธิบายไว้โดยศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.กาญจนา นาคสกุล นายกสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย อ้างอิงถึงเมื่อวันศุกร์ที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ในงาน

“เซเวนบุ๊ค อวอร์ด” ได้มีศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม วัฒนชัย เป็นประธาน มีการอัญเชิญพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร กล่าวว่า การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์

1.2 มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ขอนี้มีคำขยายว่า ให้อุบัติแก่คนและสิ่งที่มีชีวิตที่ถูก สิ่งชั่ว-สิ่งดีเพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ดีงาม

1.3 มีงานทำ มีอาชีพ ขอนี้มีคำขยายความว่า ต้องให้เด็กทำงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จอบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตนเองและเลี้ยงครอบครัวได้

1.4 เป็นพลเมืองดี โดยการเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร “เห็นอะไรที่สามารถทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ” ส่วนคำว่า 1 วิธีการ ที่เป็นกระบวนการบูรณาการด้วยวิธีการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ได้ถูกอธิบายไว้ในประเด็น ประสพการณ์สนองพระราชดำริเรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” นั่นคือต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชนที่เราจะเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาล่วงหน้า มิใช่การนำความเจริญหรือบุคคลจากสังคม ภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว หรืออย่างการฟื้นฟูธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พระองค์ตรัสว่า “.เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อนแล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...” และทรงใช้หลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั่นคือก่อนจะทำอะไร ต้องมีความเข้าใจเสียก่อน และระหว่างดำเนินการนั้น จะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาหรือทำงานให้เขานั้น “เข้าใจ” เราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเราประโยชน์คงจะไม่สามารถเกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้ได้ “เข้าถึง” ก็เช่นเดียวกัน เมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจปัญหาแล้ว ก็ต้องเข้าถึง เพื่อให้นำไปสู่แนวทางการปฏิบัติให้ได้และเมื่อเข้าถึงแล้วจะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย ดังนั้น จะเห็นว่าการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรกได้สำเร็จ เรื่อง “การพัฒนา” จะลงเอยได้อย่างดีเพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากเข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคม ประกอบด้วย ทักษะการคิดเชิงเหตุผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการสร้างนวัตกรรม

ส่วนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนแบบข้ามศาสตร์แบบลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) ที่ใช้การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน (Social Lab Based)

ส่วนที่ 4 เครื่องมือวิศวกรสังคม มีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้

4.1 เครื่องมือ “ฟ้าประทาน” เป็นการฝึกการสังเกตและเก็บข้อมูลสรรพสิ่ง และตีความหมายข้อมูลทุกมิติให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุดของชุมชน

4.2 เครื่องมือ “นาฬิกาชีวิต” เป็นการฝึกความคุ้นชินกับการตั้งคำถามหลัก ได้แก่ ทำอะไร (What) ทำที่ไหน (Where) ทำอย่างไร (How) ทำไมต้องทำ (Why) ศึกษาใคร (Who) และเก็บข้อมูลเมื่อไหร่ (When)

4.3 เครื่องมือ “Time Line พัฒนาการ” เป็นกระบวนการฝึกการลำดับเหตุการณ์ผ่านเรื่องเล่า โดยใช้ทักษะการตั้งคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลตามลำดับเวลาและลำดับเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ

4.4 เครื่องมือ “Time Line กระบวนการ” เป็นกระบวนการการตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้และบันทึกข้อมูล เรียงลำดับอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปสู่การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนากระบวนการ (Process development)

4.5 เครื่องมือ “M.I.C. model” เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” เป็นกระบวนการฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างนวัตกรรม ซึ่งสามารถนำเอาผลลัพธ์จากเครื่องมือ “ไทม์ไลน์ กระบวนการ” มาพัฒนาต่อยอดเพิ่มประสิทธิภาพ

ส่วนอีก 2 เครื่องมือพัฒนา เป็นเครื่องมือการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยอาศัยการมีส่วนร่วมเชิงของประชาชน คือ เครื่องมือที่เรียกว่า “เส้นปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ” โดยสัมภาษณ์กลุ่มภาคีเครือข่ายหุ้นส่วนสังคม และเก็บข้อมูลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มที่เชื่อมโยงกัน ซึ่งจะเป็นความขัดแย้งหรือร่วมมือ ส่งผลให้เกิดบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาร่วมกันคือ “การคิดเชิงออกแบบ” (Design Thinking) เป็นกระบวนการเชิงปฏิบัติการแบบครบวงจรที่สามารถอธิบายสิ่งที่ปัญหาแท้จริงของชุมชน ประกอบด้วย 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) Empathize (เข้าใจปัญหา) 2) Define (นิยาม/กำหนดปัญหาให้ชัดเจน) 3) Ideate (สร้างสรรค์/รวบรวมความคิด) 4) Prototype (แบบจำลอง/สร้างต้นแบบ) และ(5) Test (ทดสอบ/ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง)

ส่วนที่ 5 นำทักษะวิศวกรสังคมไปใช้ประโยชน์ เริ่มจากสร้าง “Soft Skill” ให้เยาวชน พัฒนาตนเองให้มีความรู้ สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างกัลยาณมิตร คิดสร้างนวัตกรรมแก้ปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2564) กล่าวว่า เครื่องมือวิศวกรสังคม 4 ทักษะ วิศวกรสังคม ประกอบด้วย

1. ทักษะการคิดเชิงเหตุผล วิศวกรสังคมต้องวิเคราะห์ปัญหาอย่างมีระบบ คิดอย่างมีเหตุผล หาหลักฐานสนับสนุน มองเห็นภาพรวม และตัดสินใจอย่างรอบคอบ ทักษะนี้ ช่วยให้วิศวกรสังคมแก้ปัญหา ออกแบบกลยุทธ์ และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทักษะการสื่อสาร วิศวกรสังคมต้องสื่อสารได้อย่างชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย ทั้งการพูด เขียน และนำเสนอ ทักษะนี้ช่วยให้วิศวกรสังคมโน้มน้าวใจ สร้างความสัมพันธ์ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ทักษะการประสาน) วิศวกรสังคมต้องทำงานเป็นทีม รับฟังความคิดเห็น เคารพในความแตกต่าง ประสานงาน และแก้ไขความขัดแย้ง ทักษะนี้ ช่วยให้วิศวกรสังคมทำงานร่วมกับผู้อื่นจากหลากหลายสาขา บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และสร้างสังคมที่ยั่งยืน
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม วิศวกรสังคมต้องคิดสร้างสรรค์ หาแนวทาง แก้ปัญหาใหม่ๆ ทำทนายกรอบความคิดเดิม และริเริ่มโครงการใหม่ๆ ทักษะนี้ช่วยให้วิศวกรสังคม พัฒนาชุมชน แก้ปัญหาสังคม และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก

นงรัตน์ อธิโร (2564a) กล่าวว่า วิศวกรสังคมประกอบด้วย 4 ทักษะ ดังนี้

1. นักคิด

การเป็น “นักคิด” เป็นหนึ่งใน 4 ทักษะ ของวิศวกรสังคมที่มุ่งเน้นให้วิศวกรสังคมทุกคนมี “ทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผลเห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย” ด้วยเล็งเห็นว่าหากเราทุกคนมีคุณภาพการคิดบนหลักเหตุ-ผล (Cause - Effect) ก็จะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้โดยไม่นำความคิดเห็นหรืออารมณ์ความรู้สึกเข้ามาปะปนกับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะช่วยให้คิดหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างตรงเป้าถึงแก่นแท้ของปัญหา แม้จะเป็นปัญหาที่ยาก หากรู้จักวิเคราะห์บนหลักเหตุ-ผลแล้วก็จะสามารถจัดการกับปัญหานั้นได้ด้วยความเข้าใจ ทำให้เราไม่ย่อท้อต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแต่กลับมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตหรือในการทำงานเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะต้องเผชิญหน้า หาทางแก้ไขอย่างมุ่งมั่น เพราะตระหนักรู้ว่า “ทุกปัญหามีทางออก” เครื่องมือในการฝึกการเป็นนักคิดแบบ “วิศวกรสังคม” การฝึกเป็นนักคิดวิศวกรสังคมใช้เครื่องมือพื้นฐาน 2 เครื่องมือ ได้แก่

1) ฟ้ำประทาน เป็นเครื่องมือในการวางรากฐานหลักการคิดมุ่งสร้างกรอบแนวคิด ในการยอมรับความเห็นต่างอย่างเข้าใจและคำนึงถึงความรู้สึกและผลกระทบ โดยแยกข้อเท็จจริงออกจากอารมณ์ความรู้สึก

2) นาฬิกาชีวิต เป็นเครื่องมือในการสร้างทักษะการคิดโดยการตั้งคำถามควบคู่ไปกับการสังเกตพฤติกรรม เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงาน และคนในชุมชน

นอกจากนี้ Decaroli (1973) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยมีทักษะการสังเคราะห์เป็นทักษะหนึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิทยา ยัมยวน (2547) ที่วิเคราะห์อภิमानปัจจัยที่มีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียนหรือความสามารถทางสมองของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหา เพราะการคิดเป็นกระบวนการคิดทางสมองของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและเกี่ยวข้องกับทักษะอีกหลายประการ นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2557) ได้กล่าวถึง การตั้งคำถามต่อกระบวนการคิดและประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สามารถจะช่วยขยายผลการเรียนรู้ ให้เป็นการช่วย ขยายความรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนากระบวนการคิดเดิมให้เกิดความก้าวหน้าทางความคิด เชื่อมโยงความรู้ เดิมกับความรู้ใหม่ให้ส่งเสริมพัฒนาปรับแก้จากความรู้เก่าให้เป็นความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดข้อเท็จจริงของ ข้อมูลมากที่สุด จะทำให้เกิดความรู้ที่มีความสมดุล รวมถึงการเข้าใจถึงปัญหา รู้ถึงสาเหตุของปัญหานั้น แล้วจึงทำการแก้ไข นอกจากนี้ ฌนัท ธาตุทอง (2554) ยังได้กล่าวถึงการคิดอย่างเป็นระบบเป็น การคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มองภาพรวมที่เป็นระบบ และมีส่วนประกอบย่อยๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจาก ส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ วิธีการคิดอย่างมีเหตุผล เน้นการแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาด ทำให้ผลของการคิด หรือผลของการแก้ไขปัญหาที่ได้นั้นมีความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว รวมไปถึงการดัดแปลง ประยุกต์ใช้ โดยการนำความรู้เก่าและความรู้ใหม่รวมเข้าด้วยกันเพื่อสร้างความรู้ใหม่ นอกจากนี้ รุ่งทิวา นาวิพัฒนา (2564) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจุบันนี้ปัญหาที่สำคัญของการศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนของครูไทยส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดข้อมูลมากกว่าชี้แนะวิธีการหาความรู้ การวัดผลที่ใช้ข้อสอบวัดเฉพาะความจำ ไม่ได้ปลูกฝังกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจึงขาดทักษะในการวางแผนการทำงานและไม่มีความอดทนที่จะขบคิดปัญหาเป็นเวลานาน ๆ ไม่สามารถตอบประเด็นคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาได้ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ

มากกว่าเนื้อหาสาระวิชา ทั้งนี้ วีณัส ภักดีนรา (2565) ได้กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาครู “ครู คิด ดี” ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการแนวคิดทฤษฎี 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาที่ใช้ในการคิด 4) กระบวนการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยรูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46, S.D = 2.12$)

2. นักสื่อสาร

การสื่อสาร (Communication) คือ กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นหรือความต้องการจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยเสียง ตัวอักษร สัญลักษณ์ รูปภาพ การแสดงสีหน้าท่าทางรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดล้วนแสดงถึงแนวความคิดและความรู้สึกที่เราใช้สื่อสารออกไป โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ตอบสนองต่อกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้น บริบททางการสื่อสารที่เหมาะสม รวมทั้งการเข้าใจความคิดความรู้สึกของผู้อื่นที่สื่อสารออกมาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น “นักสื่อสาร” หรือผู้ส่งสาร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์การถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความต้องการจากตัวเราไปยังผู้อื่นให้มีความเข้าใจและเกิดการรับรู้ร่วมกันเพื่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย ทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสาร ได้แก่

1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มองผู้รับสารด้วยทัศนคติเชิงบวก (Positive Relationship Skill) เป็นสิ่งแรกที่นักสื่อสารจะต้องทำก่อนสื่อสารเราจะต้องทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับสาร) เพื่อสื่อสารให้ยึดโยงกับเรื่องที่เขาสงใจมากกว่าความต้องการของผู้สื่อสารเพียงอย่างเดียวจึงจะทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกที่ดี และเปิดใจรับเจตนาตามวัตถุประสงค์ ซึ่งแน่นอนว่าการสื่อให้กับผู้อื่นย่อมไม่ราบรื่นทุกครั้งไป เนื่องจากความคิดเห็นของแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน แตกต่างกันไปตามความเชื่อค่านิยม และประสบการณ์ในอดีต จนอาจทำให้สิ่งที่สื่อสารออกไปถูกตีความไปอีกแบบหนึ่งได้ ดังนั้นนักสื่อสารต้องมองผู้ฟังด้วยทัศนคติเชิงบวก ไม่ตีความด้านลบ และไม่จินตนาการไปเองว่าผู้ฟังรู้สึกอย่างไรเพราะมีเช่นนั้นนักสื่อสารก็จะใช้น้ำเสียง สีหน้ากิริยา และคำพูดที่เป็นเชิงลบได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการต่อต้านจากผู้ฟังด้วยเช่นกัน

2) การนำเสนอพูดคุยนทนา (Presentation Skill) เป็นอีกทักษะสำคัญที่นักสื่อสารจะต้องฝึกฝนนักสื่อสารที่ดีจะเริ่มต้นการพูดนำเสนอ มีพลังในการสื่อสาร กระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความกระตือรือร้นที่จะรับฟัง โดยการทำให้ผู้ฟังมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจน เห็นคุณค่า และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อนำไปปฏิบัติ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟังมากกว่าเรื่องของตัวสื่อสารหากเป็นเรื่องของผู้สื่อสารก็เป็นเพียงประสบการณ์ที่อยากให้ผู้ฟังได้นำไปคิด และ

ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟังอีกทีหนึ่งหากต้องใช้สื่อในการนำเสนอก็ควรเป็นลักษณะที่ง่าย สั้นไม่ซับซ้อน ใช้ภาษาที่กลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับสาร) เข้าใจได้ชัดเจน บนพื้นฐานทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรมที่คล้าย ๆ กัน และต้องมีการเรียบเรียงออกมาอย่างเป็นระบบ

3) การใช้คำถามที่ทรงพลัง (Powerful Questioning Skill) เป็นหนึ่งในทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะมันช่วยให้สามารถเข้าใจมุมมองของคนอื่น มองเห็นปัญหาได้ชัดเจนขึ้น ยกระดับการตัดสินใจ และยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับสาร ทุกคนสามารถพัฒนาทักษะนี้ได้ โดยการทบทวนคำถามที่มีการถกกันระหว่างการพูดคุยหรือระหว่างการประชุมว่ามันเป็นคำถามปลายเปิดหรือไม่ เป็นการถามด้วยถ้อยคำที่ชวนให้ตอบหรือไม่ และหากเป็นคำถามที่ต้องการข้อเท็จจริงคำถามนั้นได้ถูกเรียบเรียงมาอย่างชัดเจน และตรงประเด็นหรือไม่ การทบทวนคำถามต่าง ๆ ข้างต้นจะทำให้สามารถเรียนรู้ที่จะตั้งคำถามเพื่อมองหาคำตอบที่ต้องการได้ดีขึ้น

4) การรับฟังเชิงรุก เข้าใจผู้อื่น (Active Listening Skill) เป็นทักษะที่เพิ่มเสน่ห์ให้กับนักสื่อสารอย่างคาดไม่ถึง คนบางคนพยายามที่จะสื่อสารความต้องการของตัวเองจนลืมทำหน้าที่รับฟังทำให้ผู้ฟังปิดรับการสื่อสารด้วยเช่นกันหากนักสื่อสารรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจก็จะพบว่าผู้รับสารเองก็อยากให้ผู้สื่อสารเข้าใจความต้องการของเขาด้วยเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกับลูกค้าหรือเพื่อนร่วมงาน ควรเป็นผู้ฟังที่ดีอยู่เสมอ เพราะหากไม่ฟังสิ่งที่ลูกค้าต้องการการให้คำแนะนำหรือช่วยพวกเขาแก้ปัญหาที่แท้จะเป็นไปไม่ได้

5) สังเกตสีหน้าท่าทางเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ (Body Language) เป็นอีกหนึ่งทักษะที่นักสื่อสารที่ดีจำเป็นต้องเข้าใจว่ากลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับสาร) ก็อยากได้รับความสนใจ อยากได้รับการยอมรับ และชอบคำชมมากกว่าคำตำหนิหากนักสื่อสารเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ข้อนี้ รู้จักสังเกตสีหน้าท่าทางของกลุ่มเป้าหมาย และปรับเปลี่ยนการสื่อสารให้ตามธรรมชาติของพวกเขา ก็จะทำให้ นักสื่อสาร สามารถต่อเชื่อมกับผู้ฟังได้ง่าย และตรงตามกับผู้ฟังต้องการ จะทำให้ข้อความหรือข้อมูล และวิธีการที่ใช้ในการสื่อสารเหมาะสมกับผู้ฟังมากยิ่งขึ้นแต่หากนักสื่อสารหลีกเลี่ยง หรือไม่สนใจธรรมชาติของมนุษย์ข้อนี้ แต่กลับสนใจในสิ่งที่ต้องการสื่อสารเพียงอย่างเดียว ย่อมทำให้ไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้ฟังอย่างเต็มประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ธนยพร จารุไพศาล (2562) ได้กล่าวถึง “การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)” โดยอธิบายถึงการสื่อสารนับว่าเป็นทักษะที่ใช้เป็นประจำไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใดก็ตาม หลายครั้งปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้นหากมีทักษะในการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ได้งานตามต้องการ ทำงานได้อย่างราบรื่น

รวดเร็ว ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานสูงและมีความสุขในการทำงาน คนในองค์กรมีความร่วมมือกัน ความขัดแย้งน้อยลง ซึ่งทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้ 1. การเป็นผู้ฟังที่ดี 2. การเปิดใจ 3. การถามคำถาม 4. ความเป็นมิตร 5. ความมั่นใจ และ 6. การให้เกียรติคู่สนทนา นอกจากนี้การสื่อสารยังเกี่ยวข้องกับระบบสังคมและวัฒนธรรม (Social and culture systems) ในแต่ละชาติเป็นสิ่งที่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในประเทศนั้น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติย่อมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นความแตกต่างเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สื่อสารจะต้องตระหนักเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (David K. Berlo, 1960) โดยหน่วยงานด้านการศึกษาคควรกำหนดให้กิจกรรมเสริมสร้างทักษะสื่อสารเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่เพียงนำไปสอดแทรกในรายวิชานั้น แต่ควรจัดให้เป็นกิจกรรมบังคับที่นิสิตนักศึกษาทุกคนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรม และสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะสื่อสารโดยวิทยาการที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะสื่อสารอีกด้วย (วรทัศน์ วัฒนชีวินปกรณ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับ กันธิมา มานนท์ (2547: 67) ที่กล่าวถึงนิสิตที่ได้รับการฝึกการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีพฤติกรรมสื่อสารอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ สูงกว่านิสิตที่ไม่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 นอกจากนี้ ปรีดี นกุลสมปารณา (2565) ได้กล่าวถึง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) ช่วยให้มีโอกาสในความก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งงานหรือหน้าที่ที่ดีกว่าเดิม โดยเทคนิคเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการสนทนา การใช้ภาษาากาย การฟังและการสังเกต และเนื้อหาในการพูด

3. นักประสาน

ต้องมีทักษะความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และบริหารจัดการให้เกิดความคิดความเข้าใจตรงกันในการทำงานร่วมกัน ไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งหรือเหลื่อมล้ำกัน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จากความหมายข้างต้น สามารถแยกคำสำคัญ (Key Words) ได้ดังนี้ 1) ความร่วมมือ จะต้องสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย 2) จังหวะเวลา จะต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคน ตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันให้ตรงเวลา 3) ความสอดคล้อง จะต้องพิจารณาความเหมาะสมพอไม่ทำงานซ้อนกัน 4) ระบบการสื่อสาร การสื่อสารต้องเข้าใจตรงกันอย่างรวดเร็วและราบรื่น 5) ผู้ประสานงาน จะต้องสามารถดึงทุกฝ่ายเข้าร่วมทำงานเพื่อตรงไปสู่จุดหมายเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของงาน

นอกจากนี้ ปนัดดา กลกลาง (2561) ได้กล่าวถึงองค์การควรให้ความสำคัญกับการประสานงานของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านจังหวะเวลา ด้านความสอดคล้อง ด้านระบบการสื่อสาร และ ด้านผู้ประสานงาน เช่นเดียวกับ ภิญญา ทนวงษ์ (2555) กล่าวไว้ว่า การประสานงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานทั้งด้านการทำงานเต็มความสามารถ การทำงานเต็มเวลา และคุณภาพของงาน ควรประสานงานให้เป็นระบบ มีระเบียบ กระชับ และเข้าใจง่าย รวมถึงอาจจะลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อให้การทำงานเป็นมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเทคนิคการประสานงานนั้นต้องคำนึงถึงความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกัน ในเบื้องต้นจะต้องมีการยอมรับระหว่างกันเพื่อจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความร่วมมือก็จะเกิดตามมา การประสานงานที่ดีจะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ได้รับการประสาน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานร่วมกัน (รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์, 2553) นอกจากนี้ ปวีณา จันทรประดิษฐ์อ้างถึงใน รัตนภรณ์ (2553) ได้กล่าวถึงการประสานงานไว้ว่าเป็นการจัดให้คนในองค์กรทำงานสัมพันธ์สอดคล้องกันโดยจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบวัตถุประสงค์เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติขององค์กรเป็นหลัก ต้องมีการจัดระเบียบ วิธีการทำงาน อีกทั้งความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลาและกิจกรรมที่ต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยไม่ทำให้เกิดความสับสน ขัดแย้ง หรือเหลื่อมล้ำกัน

4. นักสร้างนวัตกรรม

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ทำงานสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์ประกอบที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นจากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคนหรือการพัฒนาต่อยอดก็ตาม ซึ่งหากมีคุณค่า และมีประโยชน์แล้วก็จะสามารถขยายผลต่อไปในเชิงพาณิชย์หรือขายได้

“นักสร้างนวัตกรรม” หรือที่เรียกอีกอย่างว่า “นวัตกร” เป็นความฝันของเยาวชนแทบทุกคนในปัจจุบันนี้ เพราะตัวอย่างความสำเร็จมีให้เห็นเป็นรูปธรรมอยู่มากมาย นวัตกรรมจึงไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป เพราะไม่ใช่แค่เพียงการประดิษฐ์อะไรใหญ่โต แต่เป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคนหากได้รับการฝึกฝน 3 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) ด้านการบริการ (Service Innovation) และด้านกระบวนการผลิต (Process Innovation) แต่จริง ๆ แล้วนวัตกรรมยังมีอีกหลากหลายรูปแบบ อย่างที่ Doblin Group บริษัทที่ปรึกษาด้านนวัตกรรมระดับโลกได้แบ่งนวัตกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม 10 ประเภท

ที่เราจะยกตัวอย่างความสำเร็จเพื่อทำให้คุณเข้าใจมากขึ้นว่าใคร ๆ ก็สามารถเป็น “นักสร้างนวัตกรรม” ได้

การเป็น “นักสร้างนวัตกรรม” เป็นหนึ่งใน 4 ทักษะของวิศวกรสังคม ที่มุ่งเน้นให้วิศวกรสังคมทุกคนมี “ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน” โดยเล็งเห็นว่าการฝึกฝนในขั้นต้นที่มุ่งไปยังระดับชุมชนสามารถเป็นพื้นฐานการคิดเชิงนวัตกรรมได้อย่างสร้างสรรค์และใกล้ชิดตัวกับนักศึกษา นักศึกษาได้ดี ทั้งนี้ จากงานวิจัยของ (Dyer, Gregersen, และ Christensen, 2009) ที่ได้ศึกษานิสัยของผู้ประกอบการด้านนวัตกรรม 25 ราย สัมภาษณ์ผู้บริหารมากกว่า 3,000 ราย และบุคคลทั่วไปอีก 500 คน ที่เริ่มก่อตั้งบริษัทที่มีนวัตกรรมหรือคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อค้นหาทักษะของนักนวัตกรรม ได้ค้นพบ 5 ทักษะสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่เรียกว่า DNA ของนักนวัตกรรม โดยได้ให้ความหมายของแต่ละทักษะไว้ ดังนี้

- 1) ทักษะการเชื่อมโยง ปัญหาที่แตกต่างกันมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ
- 2) ทักษะการตั้งคำถาม สามารถตั้งคำถามที่ท้าทายความรู้ร่วมกันเสมอ
- 3) ทักษะการสังเกต ผ่านการพิจารณาจากพฤติกรรมของบุคคลรอบข้าง
- 4) ทักษะการทดลอง โดยการหาแนวคิดใหม่ ๆ ด้วยการสร้างต้นแบบ
- 5) ทักษะการสร้างเครือข่าย โดยทดสอบแนวคิดผ่านเครือข่ายที่

หลากหลายเพื่อขยายขอบเขตความรู้และทำให้มีมุมมองที่แตกต่าง เช่นเดียวกับ (Rogers, 1983) ที่กล่าวว่า นวัตกรรมต้องเป็นผู้มีความสัมพันธ์อันดีกับเครือข่ายต่าง ๆ

สร้างสรรค์ปัญญา (2564) กล่าวว่า เครื่องมือของวิศวกรสังคมมีดังนี้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย (นักคิด)
2. ทักษะในการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา (นักสื่อสาร)
3. ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ระดมสรรพกำลัง ทรัพยากรเพื่อการแก้ปัญหา (นักประสานงาน)
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาสังคม (นักสร้างนวัตกรรม)

ณัฐสรณ์ย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ (2566) กล่าวว่า ทักษะสำคัญของวิศวกรสังคมประกอบไปด้วย

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุและผล (นักคิด) วิศวกรสังคมจำเป็นต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ สามารถแยกแยะข้อมูล สังเคราะห์ประเด็น และหาข้อสรุปที่ตรงประเด็น วิเคราะห์ปัญหาจากหลายแง่มุม มองเห็นภาพรวมและหาสาเหตุที่แท้จริง คิดอย่าง

สร้างสรรค์ หาวิธีแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ไม่เหมือนใคร ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พิจารณาผลดีผลเสียก่อนตัดสินใจ

2. ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา (นักสื่อสาร) สื่อสารข้อมูล ความคิด และแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น และเข้าใจง่าย เลือกใช้ภาษาและวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย นำเสนอข้อมูลด้วยหลักฐานและข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ ปรับเปลี่ยนและพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาตามความเหมาะสม

3. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ระดมสรรพกำลังทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหา (นักประสานงาน) ทำงานร่วมกับผู้อื่นจากหลากหลายสาขาอาชีพ ประสานงานและสื่อสารกับทุกฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ จัดการความขัดแย้งและสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในทีม ระดมความคิดเห็นและทรัพยากรจากทุกฝ่ายเพื่อนำมาแก้ปัญหา

4. ทักษะสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปแก้ปัญหาให้สังคม (นักสร้างนวัตกรรม) คิดริเริ่ม หาวิธีแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ไม่เหมือนใคร มองหาโอกาสและช่องทางในการพัฒนาชุมชนและสังคม คิดค้นนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า นำนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้จริงเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคม

เอกราช ดีนาง และคณะ (2566) กล่าวว่า ทักษะวิศวกรสังคม และตัวบ่งชี้ทักษะ วิศวกรสังคมของนักศึกษา ประกอบด้วย

1. การคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์โดยใช้ข้อมูล และหาทางแก้ไขด้วยการตีความผลการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการหรือนวัตกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมหรือชุมชนที่เป้าหมาย

2. การสื่อสาร ความสามารถในการสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพทั้ง ภาษาพูด ภาษาเขียน และการใช้สื่อต่างๆ เพื่อสื่อสารข้อมูลหรือแนวคิดให้เข้าใจได้ตรงกับเป้าหมายและมีผลสัมฤทธิ์

3. ทักษะด้านการประสาน ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในทีมหรือองค์กร โดยการประสานงาน การจัดการเวลา และการแก้ไขข้อขัดแย้งเพื่อให้การทำงานเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะด้านการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และพัฒนา นวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถแก้ไขปัญหหรือปรับปรุงสถานการณ์ในสังคมได้อย่างเป็นเลิศ เช่น

การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือการออกแบบโครงการที่สร้างผลกระทบที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการพัฒนาสร้างนวัตกรรมใหม่ต้องนำนวัตกรรมไปทดลอง เพื่อให้เกิดการสะท้อน นวัตกรรมข้อดีข้อเสียจากบุคคลอื่น รับฟังการสะท้อนนวัตกรรมของกลุ่มตนเองจากบุคคลอื่น แล้วนำ การสะท้อนปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น (Australian National Training Authority, 2001) ซึ่งการตั้งคำถามมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับนักพัฒนานวัตกรรม ต้องมีวิธีการกระบวนการตั้งคำถามที่เหมาะสมให้ได้ผลลัพธ์หรือ คำตอบที่เหมาะสมเพื่อที่จะได้นำ คำตอบที่ถูกต้องนั้นไปพัฒนานวัตกรรม คิดค้นนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา (Berlo, David K, 1960) โดย Swallow (2012) กล่าวไว้ว่าการสร้างนวัตกรรมเกิดจากความไม่ลดละความพยายามในการ ทดลอง ทำซ้ำ จนทำให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์วิธีการใหม่ในการสร้างสิ่งใหม่ ทั้งยังสอดคล้อง กับ Australian National Training Authority : ANTA (2001) ที่ได้กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนา ให้ครูสร้างนวัตกรรมใหม่ต้องนำนวัตกรรมไปทดลอง เพื่อให้เกิดการสะท้อนนวัตกรรมข้อดีข้อเสีย จากบุคคลอื่น รับฟังการสะท้อนนวัตกรรมของกลุ่มตนเองจากบุคคลอื่น แล้วนำการสะท้อน ปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การตั้งคำถามมีความจำเป็น อย่างมากสำหรับ นักพัฒนานวัตกรรม ต้องมีวิธีการกระบวนการตั้งคำถามที่เหมาะสมให้ได้ผลลัพธ์หรือ คำตอบที่ เหมาะสมเพื่อที่จะได้นำคำตอบที่ถูกต้องนั้นไปพัฒนานวัตกรรม คิดค้นนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา (B. Ness, 2011) นอกจากนี้ ingsriton อธิโร (2564) ยังได้กล่าวว่านวัตกรรมเป็นเป็นเรื่องการใช้ความคิด สร้างสรรค์ทำงานสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ๆ และยังหมายความรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทาง ความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์การอย่างมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น และนวัตกรรม เป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคนหากได้รับการฝึกฝน การเป็นนักสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่มุ่งเน้นให้วิศวกรสังคมทุกคนมี “ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน” โดยเล็งเห็นว่าการ ฝึกฝนผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมไปยังระดับชุมชนสามารถเป็นพื้นฐานการคิดเชิงนวัตกรรมได้ อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ อนุชา โสมาบุตร (2556) ได้กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะด้านนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานแห่งการสร้างสรรค์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ การ นำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า เครื่องมือวิศวกรสังคม หมายถึง เป็นเครื่องมือ ที่วิศวกรสังคมนำมาใช้ในการปรับประยุกต์จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักศึกษากลายเป็นบัณฑิต

ที่มีคุณภาพจากในการเป็นนักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม ในการไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้วิจัยนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

4. แนวคิดในการพัฒนานักศึกษา

แนวคิดการพัฒนา ในที่นี้หมายถึงแนวทางในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล สถาบันไปจนถึงระดับสังคม จากลักษณะที่สังคมเคยเป็นอยู่ให้ก้าวไปสู่สังคมตามแบบอย่างที่เราควรจะเป็นหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอาจเรียกว่า สังคมที่ได้รับการพัฒนานั้นเอง คำว่า พัฒนา ถูกกำหนดขึ้นโดยนักวิชาการด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาต่างมีรากฐานพัฒนาการทางความคิดที่แตกต่างกันด้านความเชื่อ พื้นฐานของนักคิดแต่ละยุคสมัยและความเหมาะสมของสถานการณ์ภายใต้บริบทการพัฒนาที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มทฤษฎี คำว่า การพัฒนา ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นก็ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบทการพัฒนาเมือง และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำมาใช้กันโดยทั่วไปและความหมายแตกต่างกันออกไป (บุษบา หินหาญ, 2556)

สนธิยา พลศรี (2547) ได้กล่าวว่า พัฒนา (Development Concept) เกิดขึ้นครั้งแรกในคริสต์ศตวรรษ ที่ 19 เพื่อใช้เรียกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป โดยสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากการ ทำเกษตรกรรมไปสู่การประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม วิธีการผลิตเปลี่ยนจากเพื่อการยังชีพเป็นวิธีการผลิตเพื่อ การค้า เกิดการขยายตัวเป็นเมือง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม คำว่า พัฒนา ก็ได้แพร่กระจายออกไปทั่วโลก โดยมีการนิยามความหมายของการพัฒนาอย่างง่ายว่า “ทำให้ดีขึ้น” หรือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น

วิศวกรรมสังคม เป็นทักษะที่ควรมีการออกแบบเพื่อสอนให้กับเหล่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศทั้ง 38 แห่ง ที่ยึดโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นแต่ละภูมิภาคตามบริบทที่แตกต่างของภูมิสังคมที่เป็นทั้งชุมชนเมือง และชุมชนชนบท โดยการฝึกฝนอบรมมุ่งเพาะให้นักศึกษาราชภัฏเป็นผู้มีทักษะวิศวกรรมสังคมพร้อมกับการพึ่งพาตนเอง และเป็นที่พึ่งพาให้กับสังคมที่กำลังเผชิญปัญหา การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก

กระบวนการคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นฉันทศน์แรกเมื่อผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์คือ ความทันสมัยตามกาลเวลากระบวนการคิดที่เกิดขึ้น ย่อมมีความทันสมัยมากขึ้นปัจจุบันมีวิธีคิดแบบวิจัย วิธีคิดเชิงวิเคราะห์ บูรณาการ คิดเชิงอนาคต คิดเชิงมโนทัศน์ คิดเชิงประยุกต์ คิดเชิงสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ และคิดแบบคนจน เมื่อคิดออกแล้ว คิดได้แล้ว คิดเป็นระบบแล้วย่อมเกิดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ โดยจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ที่นำกระบวนการวิศวกรรมสังคม มาเป็นกลไกในการเป็นกลไกการพัฒนา Soft Skills คุณลักษณะ 4 ประการ ตามพระบรมราโชบายและสมรรถนะทางด้านวิชาชีพของนักศึกษาและบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พลิกโฉมการจัดการศึกษาในทุกคณะและทุกสาขาวิชา เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ทุกพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีเอกลักษณ์ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปและความต้องการของพื้นที่ มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการศึกษาร่วมกับพันธมิตร พร้อมทั้งมีการบูรณาการองค์ความรู้จากท้องถิ่นมุ่งสู่มาตรฐานสากล ในการยกระดับการจัดการศึกษาและงานวิจัยร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งมีเป้าประสงค์ (Objective) และผลลัพธ์สำคัญ (Key result) (กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2565) ดังนี้

ตาราง 1 แสดงเป้าประสงค์ (Objective) และผลลัพธ์สำคัญ (Key result)

เป้าประสงค์ (Objective)	เป้าประสงค์ (Objective)
O3(1) : พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างทักษะทางด้านสังคม และทักษะเชิงสมรรถนะโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Social Lab Based)	3A: นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทุกคน จะต้องผ่านการพัฒนาทักษะ soft skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคม และได้รับผลการประเมินทักษะที่มีมาตรฐาน
	3B: จำนวนหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนรู้โดยมีพื้นที่ชุมชนเป็นฐาน เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
	3C: ร้อยละ 80 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ
	3D: ร้อยละ 100 ของนักศึกษาที่มีหนี้ในครัวเรือนและ

ตาราง 1 (ต่อ)

เป้าประสงค์ (Objective)	เป้าประสงค์ (Objective)
	ต้องการสร้างรายได้ในช่วงระหว่างเรียน โดยได้รับการดูแลและบริการจัดหาช่องทางการมีรายได้ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3E: นวัตกรรมเพื่อสังคม/นวัตกรรมชุมชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีการรับรองในการนำผลงานไปใช้ประโยชน์หรือการสร้างผลกระทบที่ชัดเจนต่อสังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 190 ผลงาน/ปี (5 ผลงาน/ปี/มหาวิทยาลัย)
O3(2) : พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์การพัฒนา ประเทศ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ	3F: จำนวนนักศึกษาร้อยละ 30 ผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ที่บูรณาการกับสถานประกอบการ (อาทิ CWIE) โดยผลักดันให้เกิดการจ้างงานของนักศึกษาที่เข้าร่วมการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 3G: สนับสนุนให้เกิดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ หรือการเคลื่อนย้ายบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปสู่สถานประกอบการ หรือการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมร่วมกับสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 10 ผลงาน/ มหาวิทยาลัย/ปี
O3(3) : มุ่งนำอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นของ มหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นที่ยอมรับระดับชาติและมุ่งสู่ความเป็นนานาชาติเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	3H: มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวนไม่น้อยกว่า 15 แห่ง ติดอันดับ SDGs Ranking ในอันดับ 50 – 200 ของโลกในเป้าหมาย SDGs 3I: มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง มี international research & project collaboration โดยมีสัดส่วน participated student ครอบคลุมทั้ง online/ onsite และกิจกรรมในระดับนานาชาติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของนักศึกษาทั้งหมด และมีจำนวนสัดส่วน faculty exchange ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของบุคลากรทั้งหมด 3J: ผลักดันวารสาร Sustainable Community Development journal (SCD journal) ให้เข้าสู่ฐาน Scopus

ตาราง 1 (ต่อ)

เป้าประสงค์ (Objective)	เป้าประสงค์ (Objective)
O3(4) : ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (upskill/reskill/new skill) ของศิษย์เก่า และประชากรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับคณะ และสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ	3K: พัฒนาคอนทุนช่วงวัย ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ประชากร ในพื้นที่ กลุ่มเปราะบาง และศิษย์เก่า (Alumni) เข้าร่วม แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต (LLL) ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏไม่น้อยกว่า 60,000 คน 3L: เชื่อมโยงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต และระบบ เทียบโอนหน่วยกิต (credit bank) ทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สามารถเชื่อมโยงข้ามมหาวิทยาลัยและข้ามศาสตร์ สาขาวิชาในกลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง 3M: ทุกคณะ/สาขาวิชา มี content สำหรับการ upskill/ reskill/ new skill ที่เกี่ยวข้องและทันต่อสถานการณ์ บรรจุ ในแพลตฟอร์มทั้งในรูปแบบ (online/ onsite/ hybrid) ไม่น้อยกว่า 5 รายการ/คณะ/ปี ที่มีผู้เข้าเรียนไม่ต่ำกว่า 5,000 คน/ปี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) (แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Action Plan) มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลา 5 ปี พ.ศ.2566-2570 , 2564)

1. บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความรู้ ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและ ประสิทธิภาพการทำงาน
2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการดำเนินการตามพันธกิจ
3. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สนับสนุนการตัดสินใจ
4. เครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีความเข้มแข็ง
5. กองทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภายในและ ภายนอกประเทศ

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การนำแนวคิดการใช้วิศวกรรมสังคมมาเป็น ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สามารถมีส่วนช่วยในการพัฒนานักศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อ มหาวิทยาลัยโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏในที่สุด แนวทางนี้สามารถช่วยสร้างบัณฑิต

ที่มีเอกลักษณ์ชัดเจน การศึกษาที่มีคุณภาพสูงและทักษะ และความสามารถโดยรวม มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถเป็นสถาบันชั้นนำที่บูรณาการความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมความมั่นคงของประเทศและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุด นอกจากนี้ยังช่วยสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก

5. การพัฒนานักศึกษาด้วยทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้ดำเนินงานวิศวกรสังคมเพื่อเป็นกระบวนการพัฒนานักศึกษา ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามที่ท่านพลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี อยากเห็นกระบวนการพัฒนานักศึกษา ที่เป็นรูปธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง ในการจัดกิจกรรมโครงการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นลักษณะการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นการแก้ปัญหาด้วยศาสตร์ที่ดั้งเดิม ไม่ได้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ทั้ง ๆ ที่สภาพปัญหามีลักษณะที่ต้องอาศัยความรู้จากหลากหลายศาสตร์มาแก้ไขปัญหาร่วมกัน อีกทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่ใช้ความรู้เป็นขั้นบันได เป็นการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ไปตามลำดับขั้นและการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น "ผล" ที่ปรากฏ ไม่ได้แก้ปัญหาจากเหตุ ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดจากสาเหตุที่แท้จริง โดยเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ อาศัยองค์ความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา มาแก้ไขปัญาซึ่งเป็นการแก้ปัญหาด้วย สหวิทยาการ Interdisciplinary /Multidisciplinary สร้างการเรียนรู้แบบไม่เป็น ขั้นบันได Non-linear Learning และแก้ปัญหาชุมชน/ท้องถิ่นบน "เหตุ" ที่ปรากฏ ดังนี้

5.1 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้ดำเนินโครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ประจำปีงบประมาณ 2565 โดยเริ่มจากการพัฒนาทักษะอาจารย์แกนนำเพื่อเป็น Coaching และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิศวกรสังคมให้กับอาจารย์และนักศึกษา จัดโครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมเพื่อให้นักศึกษาได้ลงพัฒนาพื้นที่จำนวน 9 โครงการ ดังนี้ 1.โครงการระบบไฟส่องทางพลังงานแสงอาทิตย์ พื้นที่ ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2.โครงการระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ พื้นที่ ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 3.โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมและส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์กิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาและปฏิบัติงานวิศวกรสังคมพื้นที่ ตำบลบึงทับแสด อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร 4. โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมและส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์กิจกรรมการส่งเสริม

สนับสนุนปฏิบัติงานวิศวกรรมสังคม (ใส่ใจสุขภาพหลังสถานการณ์โควิด เริ่มต้นที่ครอบครัว เสมือน คณะพยาบาลศาสตร์) พื้นที่ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 5.โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมและส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ พื้นที่ตำบล ท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 6. โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรกรรมผสมผสานแบบประณีต พื้นที่ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 7.โครงการกิจกรรมพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมและส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ พื้นที่กลุ่มวิสาหกิจ ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 8. โครงการการแปรรูปสินค้า (จิ้งหรีด) และการขยายตลาด พื้นที่ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 9.โครงการกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานวิศวกรรมสังคม พื้นที่ตลาดชุมชนเกาะแพะเกาะแกะ ตำบลท่าพุทรา อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2565)

5.2 การดำเนินงานวิศวกรรมสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ดำเนินกิจกรรมวิศวกรรมสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2565 โดยเริ่มจากการจัดอบรมพัฒนา Soft Skills ด้วยทักษะวิศวกรรมสังคม ให้กับนักศึกษา และได้ดำเนินโครงการสร้างอัตลักษณ์บัณฑิตวิศวกรรมสังคม คนของพระราชาข้าของแผ่นดิน (Social Engineer) เพื่อให้นักศึกษาได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในสถานการณ์จริง ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือวิศวกรรมสังคมและทักษะทั้ง 4 ของวิศวกรรมสังคม คือ นักคิด นักสื่อสาร นักประสานงาน และนักสร้างนวัตกรรม พร้อมทั้งนักศึกษาจะได้เข้าใจและเรียนรู้บริบทชุมชน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสามารถขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ จำนวน 12 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยง พื้นที่บ้านป่าซางงาม ตำบลหนองป่าก่อ อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 2 วิศวกรรมสังคมกับการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นที่อำเภอพญาเม็งราย และ อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 3 การส่งเสริมการปลูกและผลิตน้ำสมุนไพรจิงจูฉ่าย พื้นที่บ้านนางเอก ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 4 การพัฒนาศักยภาพและออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน พื้นที่บ้านน้ำตกพัฒนา ตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 5 การใช้กระบวนการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตวิศวกรรมสังคม เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาสู่การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ของประชาชน พื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 6 MS พัฒนาผ้าปักบ้านสันกองใต้ พื้นที่บ้านสันกองใต้ อำเภอแม่จัน

จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 7 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรเก็กฮวย พื้นที่ชุมชนบ้านสันป่า
 ยาง ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 8 ส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสุขภาพ
 ชุมชนโดยใช้สมุนไพรใกล้ตัว พื้นที่ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 9 ส่งเสริม
 และพัฒนาการเกษตรชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พื้นที่บ้านป่าซาง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง
 จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 10 ส่งเสริมช่องทางการขายสินค้าออนไลน์ กลุ่มพัฒนาสตรีชนดอย
 เหว พื้นที่ชุมชนดอยเวา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 11 กฎหมายชุมชน พื้นที่บ้าน
 สันต้นม่วง อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา และกิจกรรมที่ 12 การพัฒนาศักยภาพด้านบัญชี
 ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน พื้นที่ตำบลทุกก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
 (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2565)

5.3 การดำเนินงานวิศวะกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ขับเคลื่อนโครงการวิศวะกรสังคม โดยการจัดอบรม
 พัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวะกรสังคมให้กับผู้นำนักศึกษา และทั้งนักศึกษาเพื่อ
 ฝึกปฏิบัติทดลองใช้ทักษะโดยจำลองหอพักนักศึกษาเป็นพื้นที่ชุมชนฝึกปฏิบัติ โดยมีการแบ่ง
 ออกเป็นทั้งหมด 2 โครงการ ดังนี้ 1.โครงการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวะกร
 สังคม วิทยาลัยนานาชาติ เพื่อพัฒนาชุมชน กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการ
 ดำเนินงานด้วยกระบวนการวิศวะกรสังคม 2. โครงการพัฒนา Soft Skills นักศึกษาคณะครุศาสตร์
 ด้วยแนวคิดวิศวะกรสังคม และได้จัดอบรมนักศึกษาวิศวะกรสังคม Season 3 ทีมนักปั่น AAR & CBL
 เพื่อเรียนรู้ก่อนลงชุมชนตามสภาพจริง เพื่อสำรวจบริบทชุมชน ณ หมู่บ้านกองแหะ ตำบลป่าแป๋
 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการเกษตรวิธญา (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราช
 ภัฏเชียงใหม่, 2565)

5.4 การดำเนินงานวิศวะกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมวิศวะกรสังคม โดยการอบรม
 และการทำกิจกรรมควบคู่กันไป เพื่อให้ให้นักศึกษามีทักษะวิศวะกรสังคม เป็นนักคิด นักสื่อสาร นัก
 ประสานนักสร้างนวัตกรรม ผ่านกระบวนการในการใช้เครื่องมือ 1) ฟาปะธาน 2) นาฬิกาชีวิต 3)
 Timeline พัฒนาการ 4) Timeline กระบวนการ 5) M.I.C Modal เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และนำ
 ความรู้จากการอบรมมาดำเนินกิจกรรมจำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การผลิตวิศวะกร
 สังคม กิจกรรมที่ 2 วิศวะกรสังคมเก็บรวบรวมข้อมูล กิจกรรมที่ 3 วิศวะกรสังคมระดมความคิดเห็น
 กิจกรรมที่ 4 วิศวะกรสังคมร่วมกับทุกศาสตร์ของมหาวิทยาลัยและชุมชนลงพื้นที่ กิจกรรมที่ 5 วิศวะกร
 สังคมร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืนแก่ชุมชน สำหรับพื้นที่ที่ใช้ในการขยายผล เป็นพื้นที่
 บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ตำบลบึงเสนาท

อำเภอเมืองนครสวรรค์ ตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง ตำบลศาลาแดง อำเภอโกรกพระ ตำบลตาคี อำเภอตาคี ตำบลห้วยถั่วใต้ อำเภอหนองบัว ตำบลห้วยคัง อำเภอเก้าเลี้ยว และตำบลอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย(กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2565)

5.5 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนและขยายผล “วิศวกรสังคม (Social Engineer)” มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อสร้างนวัตกรรมพัฒนาท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อให้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีทักษะในการเป็นวิศวกรสังคม ได้แก่ 1) นักคิด : ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล (Cause-Effect) เห็นปัญหาเป็นเรื่องท้าทาย 2) นักสื่อสาร : ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา 3) นักประสานงาน : ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง สามารถระดมทรัพยากร สรรพกำลังในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาได้ 4) นักสร้างนวัตกรรม : ทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาบนฐานข้อมูลชุมชน ผ่านการดำเนินกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะการเป็นที่ปรึกษาวิศวกรสังคมเพื่อพัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรม บุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน เป็นการอบรมกระบวนการโค้ชเบื้องต้นสำหรับการพัฒนาตนเองและนักศึกษา ณ ห้องประชุมชั้น 2 อาคารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กิจกรรมที่ 2 วิศวกรสังคมเดินตามรอยพ่อ เรียนรู้วิถีแบบพอเพียง ตามโครงการพระราชดำริ (การสร้างฝายชะลอน้ำและศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง) ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรักไทย ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 3 การอบรมการพัฒนา Soft Skills นักศึกษา (แม่ไก่) ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ณ ห้องประชุมเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กิจกรรมที่ 4 โครงการกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ของในหลวงรัชกาลที่ 9 ให้กับนักเรียนโรงเรียนรักไทยร่วมเกล้าอุปถัมภ์ ณ โรงเรียน รักไทยร่วมเกล้าอุปถัมภ์ ตำบลชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงพื้นที่ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมและชุมชนมีส่วนร่วม ณ พื้นที่เทศบาลตำบลสนามคลี ตำบลสนามคลี อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 6 โครงการอบรมปฎิบัติงานบริหารส่วนตำบลชมพู ตำบลชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 7 โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชุมชน (การเพาะเห็ดและจักสาน) ณ โรงเรียนบ้าน

วังขวัญ ตำบลไกรโน อำเภอกงไกรกาศ จังหวัดสุโขทัย กิจกรรมที่ 8 โครงการกิจกรรมพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชน ณ หมู่ที่ 1 ตำบลชัยนาม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 9 การอบรมขยายผลสร้างแกนนำวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2565 ซึ่งจัดขึ้นจำนวน 5 รุ่นๆละ 2 วัน (รุ่นละ 700 คน) ณ หอประชุมศรีวชิโรโชติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และกิจกรรมที่ 10 การจัดนิทรรศการและนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิศวกรสังคม (Social Engineer) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ณ อาคารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2565)

5.6 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็น นักคิด นักสื่อสาร นักประสาน นักสร้างนวัตกรรม ผ่านการอบรมและลงพื้นที่ชุมชน จำนวน 6 โครงการ ดังนี้ 1) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะแกนนำวิศวกรสังคม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Up Skill) 2) โครงการอบรมขยายผล “สร้างแกนนำวิศวกรสังคม (Social Engineer) สำหรับบุคลากร และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” 3) โครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น พื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ 4) โครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น พื้นที่จังหวัดพิจิตร 5) โครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น “ฝ่ายสร้างชีวิต ด้วยวิศวกรสังคม” และ 6) โครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น “แก้ปัญหาพิชโกโก้” (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2565)

5.7 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนและขยายผลวิศวกรสังคมเพื่อพัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม (วศค.) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อให้นักศึกษามีทักษะการเป็นวิศวกรสังคม ในการเป็นนักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม พร้อมทั้งนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาชุมชน ผ่านการดำเนินกิจกรรมจำนวน 5 กิจกรรม โดยเริ่มจากกิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม (วศค.) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กิจกรรมที่ 2 การอบรมทักษะวิศวกร

สังคม กิจกรรมที่ 3 เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมที่ 4 โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน 20 พื้นที่ ได้แก่ 1) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลแม่พริก อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง 2) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านทุ่งม่านเหนือ ตำบลบ้านเป้า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 3) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านใหม่รัตนโกสินทร์ ตำบลนาสัก อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง 4) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านต้นตอง ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 5) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านปางปวย หมู่ที่ 2 ตำบลนาสัก อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง 6) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลบ้านเป้า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 7) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ วัดกู่คำ ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 8) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 9) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ แม่น้ำวัง ตำบลสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 10) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 11) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ พื้นที่บ้านฟ่อน ตำบลบขมพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 12) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลวังพร้าว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 13) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านแม่วะ หมู่ 5 ตำบลแม่วะ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 14) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 15) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลดอนไผ่ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง 16) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ วัดปงสนุก ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 17) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 18) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 19) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 20) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และกิจกรรมที่ 5 สรุปผลการ

ดำเนินงาน “กิจกรรมเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการขับเคลื่อนและขยายผลวิศวกรสังคม (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2565)

5.8 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ได้ดำเนินงานภายใต้โครงการพัฒนา Soft skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 8 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 โครงการพัฒนานวัตกรรมสังคมสู่การพัฒนาธุรกิจชุมชนเพื่อสังคม พื้นที่ ตำบลไผ่ล้อม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ กิจกรรมที่ 2 โครงการ “การเดินทางของตองกง” ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ กิจกรรมที่ 3 โครงการพัฒนาขีดความสามารถการเป็นผู้ประกอบการ กลุ่มเลี้ยงผึ้งสตรีนาริต ตำบลนาริต อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ กิจกรรมที่ 4 โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมและส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจชุมชน กิจกรรมที่ 5 โครงการปลูกผักปลอดสารเคมี สุขภาพดีถ้วนหน้า กิจกรรมที่ 6 โครงการการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ กิจกรรมที่ 7 โครงการพัฒนาระบบนำเที่ยวด้วยแผนที่เสมือนจริงสำหรับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และกิจกรรมที่ 8 โครงการค่ายก้าวสู่วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมความเป็นวิศวกรสังคมตามแนวทางเกษตรพอเพียง (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2565)

จากการดำเนินงานวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อเป็นการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะวิศวกรสังคม ได้แก่ นักคิด นักสื่อสาร นักประสานงานและนักสร้างนวัตกรรม โดยผ่านการใช้เครื่องมือเครื่องมือ 5 ชิ้น ประกอบด้วย ฟ้าประทาน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) และยอมรับความเห็นต่างและสามารถหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนา ต่อมาคือนาฬิกาชีวิต วิเคราะห์ข้อมูลด้วย 5W 1H เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและ คนในชุมชน เลือเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job) อีกชิ้นหนึ่งคือ Timeline พัฒนาการ รู้จักคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต ต่อมาคือ Timeline กระบวนการ รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูกที่คัน) และสุดท้ายคือ M.I.C. Model เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาสามารถนำข้อมูลความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและเป็นแนวทางในการต่อยอดพัฒนาให้เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต พร้อมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพ ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้วิศวกรสังคมที่ผ่านกระบวนการพัฒนา ได้นำองค์ความรู้ต่าง ๆ

มาร่วมดำเนินกิจกรรมแก้โจทย์ปัญหาเชิงพื้นที่ (Area based) ด้วยตนเองตลอดกระบวนการ โดยมีเป้าหมายเพื่อการสร้างนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตหรือนักพัฒนาในพื้นที่

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายโดยใช้ การเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้การเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา EPC 2401 จิตวิทยาสำหรับครูในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 กลุ่มเครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ประกอบด้วย 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นการให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา หรือสถานการณ์ที่ชวนให้สงสัย ชั้นการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหานั้น ชั้นการวางแผนเพื่อแสวงหาความรู้ขึ้นดำเนินการแสวงหาความรู้ตามแผนงานที่กำหนดไว้ ชั้นการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการนำเสนอและอภิปรายผล และชั้นให้ผู้เรียนสรุปประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบเสาะและ หาคำตอบต่อไป แบบประเมินคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประกอบด้วย ด้านความเป็นผู้นำ ด้านใฝ่รู้ ด้านการคิด และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย หลังการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 การที่ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทั้งด้านความเป็นผู้นำ ด้านใฝ่รู้ และด้านการคิด เพราะวิธีการที่นำมาใช้ครั้งนี้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการทั้งการสืบค้น การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การสืบสอบ กระบวนการทำงานร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการนำเสนอประเด็นปัญหาที่ท้าทายและมีความหมายต่อผู้เรียน ส่วนหลังการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาทั้งสองโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งด้านความเป็นผู้นำ ด้านใฝ่รู้ และด้านการคิด เนื่องจากเป้าหมายของทั้งสองหลักสูตรเน้นทักษะทำงานกลุ่ม ทักษะการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การหาข้อสรุปหรือคำตอบอย่างมี

เหตุผล นอกจากนี้ยังพบว่า หลังการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาทั้งสองโปรแกรมวิชามีความเห็นด้วยกับวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทั้งในภาพรวม ด้านบทบาทผู้สอน ด้านบทบาทของนักศึกษา และด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากนักศึกษาได้มีอิสระในการเป็นผู้แสวงหาข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยกระตุ้นให้คิด

สจิวรรณ ทรรพสุ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาใน การจัดการศึกษาครูศาสตร์ยุค 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามเพศและอายุ และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในการจัดการศึกษาครูศาสตร์ยุค 4.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 จำนวน 322 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) ความเป็นพลเมืองของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำแนกตามเพศ และอายุโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ในการจัดการศึกษาครูศาสตร์ 4.0 พบว่า หลักสูตรควรมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตครูศาสตร์ที่พึงประสงค์ และการจัดการศึกษา 4.0 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรเป็นไปตามปรัชญาความเป็นพลเมืองดีและสร้างองค์ความรู้พัฒนาทักษะชีวิตและจิตสาธารณะแก่สังคม รวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายวิชาชีพครูให้มีความแข็งแกร่งในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองควบคู่กับการประกอบวิชาชีพครูในการจัดการศึกษา 4.0

จิตติมา จันทาศ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของนักศึกษา และสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณลักษณะของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ นวัตกรรมทางความคิด การบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภาวะผู้นำ การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และการเป็นผู้ประกอบการ 2) ชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ความเป็นมา แนวคิดและหลักการของชุดฝึกอบรม วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม ระยะเวลา สื่อและการวัดและประเมินผล และหน่วยการเรียนรู้มี 2 หน่วย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา 4 ขั้นตอน และผลการประเมินชุดฝึกอบรม พบว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม พบว่านักศึกษามีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศิริมา พนาภินันท์ และทัศนัย เพ็ญสิทธิ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Soft Skills เป็นทักษะที่สำคัญอย่างมากต่อการทำงานในปัจจุบัน เป็นทักษะที่ตลาดแรงงานกำลังต้องการอย่างมากนักดนตรี หรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรี เป็นอาชีพหนึ่งในหลายๆ อาชีพที่ต้องอาศัยทักษะทาง Soft Skills ในการทำงานเป็นอย่างมาก นอกเหนือไปจากความสามารถทาง Hard Skills เพราะในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรีเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะทางอารมณ์ และสังคมอย่างชัดเจน สถาบันที่ให้ความรู้กับนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา เป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับดนตรีในตลาดแรงงานจำเป็นต้องช่วยส่งเสริมทักษะ Soft Skills ให้นักศึกษาโดยวางแผน และกำหนดวิธีการพัฒนาทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็น และจะต้องพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง จากการศึกษาพบว่า ทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารเวลา 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่มีความจำเป็น และเป็นทักษะที่นักศึกษาควรจะได้รับการพัฒนา และสร้างเสริมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต

บุษกร วัฒนบุตร (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับ Soft Skills ของเยาวชนไทย 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 และ 3) ศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21

เป็นการวิจัยแบบ ผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้การสำรวจจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาใน จังหวัดปทุมธานีจำนวน 358 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเพื่อการวิจัยผ่านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่ง โครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน เพื่อสำหรับการหา ลักษณะร่วม และข้อสรุปร่วม ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับ Soft Skills ของเยาวชนไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 และเพศหญิง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ระดับ การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 1 จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 3 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 โดยที่ระดับ Soft Skills ของเยาวชนไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชน ไทยในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะที่เป็น ปัจจัยที่ในการพัฒนาทั้งทางด้านกาย ด้านอารมณ์ ด้านปัญญา และด้านการบริหารจัดการ ให้รู้และ เข้าใจตามความเป็นจริง เพื่อสร้างทักษะที่ติดตัวไปแม้จะเปลี่ยนไป ประกอบอาชีพอื่น ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่อยู่ในตัว เพื่อที่จะมั่นใจว่าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีใน สังคม และ 3) ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่จะเกิดจากการถ่ายทอดและ พัฒนาของคณาจารย์ เยาวชนที่จะเข้ารับการพัฒนา Soft Skills ไม่ตระหนักสนใจ การสร้างความ เข้าใจที่ตรงกัน

วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, โยธิน ทองเนื้อแข็ง, ชนิศร์ ชูเลื่อน, และ รัชชเมธ จันทนวล (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและ หลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มีคะแนน Soft skills โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านทำงานแบบมืออาชีพอยู่ในระดับมาก ด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมาก ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก และด้านการสื่อสารอยู่ใน ระดับมาก ตามลำดับ และ 2) การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนน Soft skills สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถเสริมสร้าง Soft skills ของ นักเรียนสายอาชีพได้

สุรพงษ์ โพธิ์ขาว (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงาน และการใช้ชีวิต (Soft Skills) สำหรับนักศึกษาปริญญาโท ภาคปกติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต (Soft skills) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้านทักษะที่ใช้ในการทำงานการใช้ชีวิต และความต้องการจัดกิจกรรมนักศึกษา ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของความต้องการการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิง อายุ 20-25 ปี ส่วนใหญ่พี่หรือเพื่อนชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อต้องการสร้างเครือข่าย เหตุผลที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความเหนื่อยล้าจากการเรียน ความต้องการทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความต้องการทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิตแตกต่างกัน และนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความต้องการการจัดกิจกรรมในการพัฒนานักศึกษาแตกต่างกัน และยังพบว่า กิจกรรมที่อิทธิพลในการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สุรีย์พร สลับสี และ พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี 2) เพื่อทวนสอบผลสัมฤทธิ์มาตรฐานผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี 3) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริหาร/อาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาหรือบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต 4) เพื่อนำสาระขององค์ความรู้ใหม่ด้านการพัฒนาการเรียนรู้มาทดสอบ ประยุกต์ พร้อมสรรค์สร้าง พัฒนาองค์ความรู้หรือรูปแบบที่มีผลเชิงปฏิบัติจริงที่เหมาะสมกับบริบทในการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน และวิจัยเชิงคุณภาพใช้ผู้บริหาร/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน บัณฑิตจำนวน 47 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการวิเคราะห์

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยรวบรวม คัดเลือก และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษามีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความโดดเด่นในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 2) พบว่า การทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) พบว่า ระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ 4) ในส่วนการพัฒนาพบว่า ต้องสร้างการมีวินัย ในตนเอง (Self-Discipline) ต้องพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน ต้องพัฒนาทักษะ (Language Skills) ต้องพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creative and Innovative Skills) ต้องพัฒนาทักษะ การเป็นผู้นำและการจัดการ (Leadership and Management Skills) และ ต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Skill)

นิตยา จันตะคุณ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และ คณะ 2) เพื่อสร้างตัวแบบในการพยากรณ์ทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยและสหสัมพันธ์ 3) เพื่อสร้างแผนพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านทักษะเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 5 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 404 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 92 คำถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ t-test ทดสอบ F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการ Stepwise ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อพิจารณาทักษะในแต่ละด้าน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการเป็นผู้นำ เมื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีทักษะในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันจึงส่งผลให้มีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาที่มีคณะแตกต่างกันจึงส่งผลให้มีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยที่มีผลต่อทักษะ

ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ เพศ (x1) ด้านอัตมโนทัศน์ (x6) ด้านการสนับสนุนทางสังคม (x8) ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว (x9) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ (x10) และ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (x11) โดยตัวแบบการพยากรณ์ทักษะสามารถเขียนได้ ดังนี้ $Y = 0.647 - 0.070x1 - 0.146x6 + 0.162x8 + 0.103x9 + 0.224x10 + 0.181x11$ จากข้อมูล ทักษะทางด้านต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะเห็นได้ว่า ทักษะที่มี คะแนนต่ำสุด และเป็นด้านที่มหาวิทยาลัยความเร่งสนับสนุนคือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะความเป็นนานาชาติ และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21

นงลักษณ์ ใจฉลาด (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อสังเคราะห์และ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงการสังเคราะห์เอกสาร แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย นักวิชาการและองค์กรทางการศึกษาการดำเนินการ วิจัยมี 2 ขั้นตอนคือ 1) สังเคราะห์คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย 2) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏไทย ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยมี 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) คุณลักษณะการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมโดดเด่น 3) คุณลักษณะการปฏิบัติงานดี 4) คุณลักษณะการมีเจตคติที่ดีและรักในวิชาชีพ 5) คุณลักษณะ การมีวิสัยทัศน์และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และ 6) คุณลักษณะการเป็น ผู้มีความมุ่งมั่น พัฒนาเข้าถึงชุมชนและท้องถิ่น และผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย มีองค์ประกอบดังนี้ 1) ชื่อข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6 กลุ่ม 5) ขั้นตอนการสร้างเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6) ตัวชี้วัดความสำเร็จ และ 7) ปัจจัยแห่ง ความสำเร็จ

นันธวัช นูนากร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต ในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 2) ศึกษาแนวทางการ พัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีการศึกษา คณะ

ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน 1) การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขา คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 136 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน 2) การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกตามชั้นปี ชั้นปีละ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามคุณลักษณะบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 แนวทางการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ นักศึกษาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนด กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตของของนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 1) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้าน คุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย การจัดค่ายจิตอาสาพัฒนาสังคม กิจกรรมทำบุญ ตักบาตรในวันพระเข้าค่ายคุณธรรม 2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความรู้ ประกอบด้วย กิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการศึกษาดูงาน 3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้านปัญญา ประกอบด้วย การฝึกอบรมเพิ่มทักษะความรู้ ความสามารถในการให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ 4) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การมอบหมายงานเดี่ยวงานกลุ่ม กิจกรรมค่ายอาสา 5) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย กิจกรรมการนำเสนอผลงานที่ใช้ความสามารถ

ในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรม การเผยแพร่ผลงาน ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มานิตย์ กลางขนนอก และสมหวัง แก้วสุฟอง (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวคิด ประโยชน์อย่างแท้จริงในทฤษฎีวิศกรรมสังคม ของรอสโค พาวนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มา ความหมาย องค์ประกอบ และเป้าประสงค์ของคำว่าประโยชน์ในแนวคิดและทฤษฎีวิศกรรมสังคมของ รอสโค พาวนด์ นักวิชาการด้านกฎหมายและอดีตคณบดีโรงเรียนกฎหมายฮาร์วาร์ด ชาวอเมริกัน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการวิเคราะห์เอกสารโดยรวบรวม ข้อมูลจากหนังสือและบทความของรอสโค พาวนด์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องศึกษาผ่านกรอบแนวคิดประโยชน์นิยมทางจริยศาสตร์วิเคราะห์ประเด็นเรื่องการ แบ่งประโยชน์โดยกฎหมายตามทฤษฎีวิศกรรมสังคมของรอสโค พาวนด์ แล้ว สรุปผลการศึกษาในเชิงพรรณนา ผลของการศึกษาพบว่าทฤษฎีวิศกรรมสังคมของ รอสโค พาวนด์ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานคือทฤษฎีวิศกรรมสังคม สังคมวิทยา กฎหมาย และแนวคิดประโยชน์นิยมที่มุ่งปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาาระบบต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และการควบคุมสังคม ผสมกับแนวคิดเรื่องสังคม วิทยากฎหมายที่มุ่งเน้นให้นักกฎหมายใช้บริบททางสังคมตรวจสอบสมมติฐาน มากกว่าการใช้แนวปฏิบัติที่สืบทอดกันมาโดยไม่สนใจสังคมและแนวคิดเรื่อง ประโยชน์สุขของคนหมู่มากในสังคมตามแนวคิดของจริยศาสตร์ที่สังคมวิทยา กฎหมายใช้เป็นพื้นฐานของความคิดของการบัญญัติหรือการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้สังคมมีความกลมกลืน แต่เมื่อสังคมไม่กลมกลืนเพราะขัดแย้งกันทาง ผลประโยชน์ระหว่าง เอกชนและกลุ่มอื่น ๆ กฎหมายจึงมีหน้าที่ ในการปรับประโยชน์ที่ขัดกันนี้ในสังคมเหล่านั้นให้มันลงรอยให้อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี

นรินทร์ นนทมาลย์ และ คณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาตามความต้องการของคณาจารย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของคณาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา และเปรียบเทียบความต้องการของคณาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 83 คน จำแนกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา คือ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการระดมสมอง โดยใช้แบบบันทึกในการ ระดมสมองเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา และ ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) คณาจารย์ทั้ง 3 กลุ่มสาขาวิชา มีความต้องการให้นิสิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางอารมณ์และสังคมมากที่สุด

รองลงมา คือ ทักษะเฉพาะวิชาชีพ และความมุ่งมั่น ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีความต้องการให้นิสิตมีน้อยที่สุด คือ ทักษะทางนวัตกรรม และ 2) คณาจารย์แต่ละกลุ่มสาขาวิชาการมีความต้องการที่ตรงกันในสิ่งลำดับแรก และลำดับสุดท้าย โดยสองลำดับแรกคือ ทักษะทางอารมณ์และสังคม และทักษะเฉพาะวิชาชีพ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ทักษะทางนวัตกรรม

พลกฤต แสงอาวุธ และ นุชยมาศ เหมณี (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมไปปฏิบัติศึกษาเฉพาะกรณีโครงการยุวชน มรส.สร้างชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายโครงการยุวชน มรส.สร้างชาติสู่การเป็นบัณฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ด้านทักษะ ด้านการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และด้านนำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมไปส่งเสริมชุมชน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายโครงการยุวชน มรส. สร้างชาติ สู่การเป็นบัณฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อธิการบดีหรือรักษาการแทนอธิการบดี ตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ปรึกษาโครงการฯ และหัวหน้ากลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ/ตัวแทน จำนวนทั้งสิ้น 58 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสำเร็จของการนำนโยบายโครงการยุวชน มรส. สร้างชาติ สู่การเป็นบัณฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ พบว่า (1) นักศึกษามีทักษะในการเป็นวิศวกรสังคม ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงเหตุ-ผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง และทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคมและสามารถนำความรู้ไปพัฒนาสังคมเพื่อให้นักศึกษานำทักษะเหล่านั้น ไปยกระดับท้องถิ่นต่อไป (2) นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานจริง แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ โดยใช้วิศวกรสังคมโมเดลวิศวกรสังคม 5C เพื่อนำไปสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติ (3) นักศึกษานำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่มีในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและจัดการตนเองได้ และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายโครงการยุวชน มรส. สร้างชาติ สู่การเป็นบัณฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านชุมชนท้องถิ่น และปัจจัยด้านวิศวกรสังคม

ทัศนีย์ ช้อยกิตติพันธ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของยุววิศวกรสันติภาพในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความหมาย ความสำคัญของยุววิศวกรสันติภาพและคุณลักษณะของยุววิศวกรสันติภาพในสถานศึกษา ใช้วิธีการศึกษาเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า 1) ยุววิศวกรสันติภาพ หมายถึงเยาวชนที่มีนิสัยรักสันติ สามารถสร้างสันติภายในตนได้ มีทัศนคติในการมองโลกตามความเป็น

จริง มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ศรัทธาและยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา มีภาวะผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการจัดการความขัดแย้ง ตลอดจนมีจิตสาธารณะและปรารถนาที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 2) คุณลักษณะของยุววิศวกรสันติภาพในสถานศึกษา ได้แก่ การมีสันติภายใน มีความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณและพึ่งพาตนเองได้มีจิตเมตตา ไม่ปรารถนาทำร้ายผู้อื่น มีความเคารพรักในตนเองและผู้อื่น การเป็นนักสื่อสารที่ดีพร้อมรับฟังด้วยหัวใจที่เปิดกว้างและเจรจาด้วยปัญญา เป็นนักประนีประนอม เป็นผู้สามารถนำความรู้หลักธรรมทางศาสนาและกระบวนการพุทธสันติวิธีไปใช้ในการจัดการความขัดแย้งและเสริมสร้างสันติสุข ในเรื่องการมีเป้าหมายอุดมการณ์ ได้แก่ การเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นว่าสันติวิธีเป็นวิถีทางก้าวข้ามความขัดแย้ง สามารถสร้างประโยชน์ให้กับตนเองผู้อื่น การอุทิศตน เสียสละ เป็นผู้ให้และแบ่งปัน

Gruzdev (2018) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ทักษะ Soft Skills ของบัณฑิตมหาวิทยาลัย: ความคิดเห็นของนายจ้าง วัตถุประสงค์เพื่อระบุความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะด้านอารมณ์สำหรับพนักงาน ระดับการสร้างทักษะ Soft Skills ของบัณฑิตในมหาวิทยาลัย และหน้าที่/งานที่ความสามารถเหล่านี้มีความสำคัญ การจัดการเจรจาระหว่างการศึกษาและธุรกิจ เพื่อให้แน่ใจว่าการฝึกอบรมคุณภาพสูงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของทักษะ Soft Skills ตามที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการและวิทยาศาสตร์ของสหพันธรัฐรัสเซีย เพื่อเตรียมความพร้อมในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท นำเสนอผลการสำรวจนายจ้าง 36 ราย จากสาขาต่าง ๆ รูปแบบความเป็นเจ้าของ และขนาดองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ความสำคัญของทักษะ Soft Skills ในสถานที่ทำงานและความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาให้มีทักษะเหล่านี้เพื่อตอบสนองของความคาดหวังของนายจ้าง

Purwanto (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของ Hard Skills, Soft Skills, Organizational Learning และ Innovation Capability ที่มีต่อผลงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยอิสลาม มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของทักษะหนัก ทักษะอ่อน การเรียนรู้ขององค์กร และความสามารถด้านนวัตกรรมที่มีต่อประสิทธิภาพของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอิสลามในอินโดนีเซีย ข้อมูลถูกรวบรวมโดยการสุ่มเลือกผู้เข้าร่วม 261 คนจากมหาวิทยาลัยอิสลามในประเทศอินโดนีเซีย จากทั้งหมดเหล่านี้ ได้รับคำตอบที่ถูกต้อง 244 รายการ และใช้ SEM ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 มีผลในเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติงานของวิทยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) มีอิทธิพลมากที่สุดต่อประสิทธิภาพของวิทยากร การศึกษาเสนอรูปแบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย

อิสลามอินโดนีเซียโดยการปรับปรุงทักษะหนักและเบา การเรียนรู้ขององค์กร และความสามารถด้านนวัตกรรม

Asbari (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของ Hard Skills, Soft Skills และวัฒนธรรมองค์กร: สมรรถนะด้านนวัตกรรมของวิทยาการในฐานะสื่อกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของทักษะแข็งและทักษะอ่อนต่อความสามารถด้านนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนใน Jabodetabek โดยมีวัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวกลาง การวิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเมืองจาโบเดตาเบก การศึกษาได้รับคำตอบที่ถูกต้องจากผู้เข้าร่วม 513 คน ใช้ SEM ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า Hard Skills และ Soft Skills ส่งผลดีและสำคัญต่อความสามารถด้านนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการเป็นสื่อกลางของวัฒนธรรมองค์กร งานวิจัยนี้นำเสนอรูปแบบการเพิ่มความสามารถด้านนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนใน Jabodetabek โดยพัฒนาทักษะหนักและเบาและใช้วัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวกลาง สามารถนำผลการศึกษามาใช้ในการเตรียมความพร้อมของคณาจารย์ในการเผชิญกับความท้าทายของการศึกษายุค 4.0

Qizi (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะทางสังคม (Soft Skills) ในระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการเชื่อมโยงทักษะทางสังคมกับโอกาสการมีงานทำและตลาดแรงงานโลก ศึกษาบทบาทของทักษะทางสังคมต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษารุ่นใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ในยุคเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป บริษัทต่าง ๆ มองหาพนักงานที่มีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้จริงมากกว่าแค่ความรู้พื้นฐาน ใบปริญญาไม่ได้เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการทำงานอีกต่อไป ปัจจุบัน ปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลกระทบอย่างมากต่อตลาดแรงงาน ข้อมูลความรู้กลายเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตและเศรษฐกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น พนักงานที่ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นเริ่มต้นอาชีพหรือเปลี่ยนงาน ย่อมต้องปรับตัว พัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน เรียนรู้ และสามารถเอาชนะความท้าทายที่ไม่คาดคิดได้ ดังนั้น บัณฑิตจบใหม่ในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีไม่เพียงแต่ทักษะเฉพาะทางวิชาชีพ แต่ยังต้องมีทักษะทางสังคม (Soft Skills) ที่หลากหลายด้วย เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน ทักษะการทำงานภายใต้ความกดดัน และทักษะการแก้ปัญหา

Caggiano et al. (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความแตกต่างของทักษะทางสังคม (Soft Skills) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ฟินแลนด์ และอิตาลี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างในการประเมินทักษะทางสังคมของตนเอง ระหว่างนักศึกษาฟินแลนด์และอิตาลี โดยทำการศึกษาผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นนักศึกษาจำนวน 80 คน จากฟินแลนด์ 80 คน และอิตาลี 80 คน ผลการศึกษาพบว่า แม้จะมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีทักษะทางสังคมพื้นฐานที่เหมือนกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในบางทักษะ จุดต่างเหล่านี้อาจมาจากระบบการศึกษาและวัฒนธรรมที่ฝังรากอยู่ในฟินแลนด์และอิตาลี ผลกระทบของงานวิจัยนี้ต่ออาจารย์มหาวิทยาลัยและนักวิจัย ซึ่งอาจส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนในฟินแลนด์ อิตาลี และประเทศอื่นๆ

Almutairi & Alghamdi (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของวิศวกรรมสังคม (Social Engineering) ในด้านความปลอดภัยไซเบอร์ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมของพนักงาน หาแนวทางลดความเสี่ยงจากวิศวกรรมสังคม ยกตัวอย่างอุปสรรคในการสร้างความตระหนักรู้ โดยสำรวจพนักงาน 508 คนจากองค์กรต่าง ๆ ด้วยแบบสอบถาม ผลลัพธ์มีความน่าเชื่อถือ (ค่า Cronbach's alpha 0.756) ผลการศึกษาพบว่า พนักงานส่วนใหญ่ (63.4%) ไม่รู้จักวิศวกรรมสังคม พนักงานส่วนใหญ่ (67.3%) ไม่รู้จักภัยคุกคามจากวิศวกรรมสังคม พนักงานมีความรู้เกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมในระดับต่ำ (42.1%) พนักงานเพียง 7.5% เท่านั้นที่มีความรู้เกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมในระดับดี เพศชายมีแนวโน้มไม่รู้จักวิศวกรรมสังคมมากกว่าเพศหญิง (64.7% เทียบกับ 52.1%) ผู้ดูแลระบบมีแนวโน้มไม่รู้จักวิศวกรรมสังคมมากกว่าพนักงานทั่วไป (68.0% เทียบกับ 61.8%) พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมที่แตกต่างจากพนักงานที่เคยเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษานี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ Soft Skills แนวคิดของวิศวกรรมสังคม (Social Engineer) กับการพัฒนานักศึกษาและแนวทางการพัฒนานักศึกษาด้านวิศวกรรมสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ รวมถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์สร้างเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับตลาดแรงงานในอนาคต การศึกษาเน้นย้ำถึงความจำเป็นที่นักศึกษาจะต้องตระหนักถึงทักษะวิศวกรรมสังคม

และวิธีการในการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคมเพื่อฝึกฝนให้เกิดทักษะการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและพระบรมราโชบายด้านการศึกษา
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 1,742 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 2,921 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 4,915 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 1,554 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 3,425 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 985 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 1,128 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 1,539 คน รวมเป็นจำนวน 18,209 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 โดยการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน (1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 391.40 คน หรือเท่ากับ 391 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถาม

ที่ไม่สมบูรณ์ กำหนดให้มีการสำรวจเพิ่มจำนวน 9 คน รวมแบบสอบถามที่สำรวจทั้งสิ้นจำนวนเท่ากับ 400 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 8 แห่ง เป็นชั้นภูมิ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	1,742	38
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	2,921	64
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	4,915	108
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	1,554	34
มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม	3,425	75
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	985	22
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	1,128	25
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	1,539	34
รวม	18,209	400

เหตุผลในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 เนื่องจากเมื่อปีการศึกษา 2565 นักศึกษากลุ่มนี้ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ได้ผ่านการอบรมการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม พร้อมทั้งได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ ฟ้าประทาน นาฬิกาชีวิต TimeLine พัฒนาการ TimeLine กระบวนการ และ M I C Model จนเกิดทักษะของวิศวกรสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม จึงกำหนดให้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษากลุ่มดังกล่าว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีมุ่งศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check-List) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ เพศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

ตอนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน ในข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก
คะแนน	3	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด	4.51 – 5.00
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก	3.51 – 4.50
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง	2.51 – 3.50
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อย	1.51 – 2.50
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1.00 – 1.50

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ (เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ)

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคม
- 2) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคม โดยให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหา และนิยามศัพท์เฉพาะ
- 3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณา และเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งประกอบด้วย

- รองศาสตราจารย์ ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิจัย การบริการวิชาการ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ่มสุทธิ เป็นอาจารย์ประจำสาขา กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

- อาจารย์ ดร.สุวิทย์ หนูคำ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และนโยบายสาธารณะ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC และคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 71) ผลการหาคุณภาพพบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.909 และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขฉบับสมบูรณ์ ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ที่เป็นกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามมากกว่า 0.966 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง แสดงผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

ทักษะ	ผลการวิเคราะห์
1. ทักษะการคิด	0.797
2. ทักษะการสื่อสาร	0.883
3. ทักษะการประสานงาน	0.935
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม	0.841
รวม	0.966

6) เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566

2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้นักศึกษาได้รับทราบ พร้อมทั้งกรอกข้อมูลหนังสือยินยอมในการตอบแบบสอบถาม

3) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามพร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดให้กับกลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ และดำเนินการเก็บข้อมูลจนครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

5) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ดังนี้

1.1 รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบตรวจสอบรายการ (checklist) โดยใช้การวิเคราะห์สถิติด้วยค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยใช้สถิติหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร จำนวน 16 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งละ 2 คน) โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือและผ่านการอบรมทักษะวิศวกรรมสังคม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม
2) นำผลการศึกษาของทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ระยะที่ 1 มาดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ (ชื่อ-สกุล, เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่ง, สถานที่ทำงาน)

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย

- รองศาสตราจารย์ ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิจัย การบริการวิชาการ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ่มสุทธิ เป็นอาจารย์ประจำสาขา กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

- อาจารย์ ดร.สุภัทรา หนุ่มคำ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และนโยบายสาธารณะ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคมเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข

3. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่งและผ่านการอบรมทักษะวิศวกรรมสังคม (ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร) มหาวิทยาลัยราชภัฏละ 2 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง (ในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Zoom) ตามข้อคำถามที่เตรียมไว้ โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 25 – 30 นาที ต่อ 1 คน

เนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนั้นการจะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริง จึงต้องใช้เวลา และเมื่อสัมภาษณ์เสร็จในแต่ละครั้ง จะมีการสรุปประเด็นสำคัญ ให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง

3.พิจารณาบททวนดูว่าคำตอบได้ยังไม่สมบูรณ์ หากพบว่ายังได้คำตอบไม่ชัดเจนจะย้อนถามในเชิงบททวนให้เรียบร้อยก่อนที่จะเลิกสัมภาษณ์

4.ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลจะทำการตรวจสอบทุกครั้งที่ทำการศึกษาข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกในการแยกแยะและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำไปพร้อมกับการรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย โดยกระทำการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อทำให้ข้อมูลเป็นระเบียบทั้งในทางกายภาพและในทางเนื้อหา เพื่อพร้อมที่จะแสดงและนำเสนออย่างเป็นระบบได้ จากนั้นมีการแสดงข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปของการพรรณนา อันเป็นผลมาจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกัน และหาข้อสรุป ตีความและตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัยว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด โดยสรุปและตีความหมายออกมาอยู่ในรูปของคำอธิบาย หลังจากนั้น ข้อมูลและผลการวิจัยข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นภาพรวมเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมและนำผลการวิจัยมาเขียนเป็นรายงานต่อไป

การตรวจสอบข้อมูล

ในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของงานวิจัยถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การตรวจสอบข้อมูลผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation check) ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation check) คือ การตรวจสอบว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมานั้นมีความถูกต้องหรือไม่ การตรวจสอบนั้นผู้วิจัยอาศัยการตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูลดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล การสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยไม่ใช้ผู้ให้ข้อมูลซ้ำคนเดิม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและเป็นการประเมินข้อมูลว่ามีการเปลี่ยนแปลง เมื่อตรวจสอบแล้วได้ข้อมูลเหมือนเดิมทุกครั้งแสดงว่า ข้อมูลนั้นเชื่อถือได้

1.2 แหล่งสถานที่ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนเดิมในสถานที่ที่แตกต่างกัน แล้วสังเกตความเหมือนหรือความแตกต่างของข้อมูล หากข้อมูลมีความเหมือนกันถือว่ามีความเที่ยงตรง

1.3 แหล่งเวลา การสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลเดิมในเวลาที่แตกต่างกัน โดยการถามซ้ำในคำถามเดิม

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation check) การรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หลังจากนั้นก็จะมีการซักถามผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งเพื่อความถูกต้องของข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น

การศึกษาเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

การศึกษาเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	132	33.0
หญิง	254	63.5
เพศทางเลือก	14	3.5

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ		
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	38	9.5
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	64	16.0
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	108	27.0
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	34	8.5
มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม	75	18.8
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	22	5.5
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	25	6.2
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	34	8.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 4 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 ตัวอย่าง ได้ดังนี้
เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 เป็นเพศชาย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และเป็นเพศทางเลือก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมามหาวิทยาลัยราชภัฏ
พินุลสงคราม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 64 คน
คิดเป็นร้อยละ 16.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2
และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ตาราง 5 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ภาพรวม

ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ทักษะการคิด	3.49	1.02	ปานกลาง	3
2. ทักษะการสื่อสาร	4.06	0.75	มาก	2
3. ทักษะการประสานงาน	4.16	0.75	มาก	1
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม	3.26	1.16	ปานกลาง	4
รวม	3.74	0.92	มาก	-

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรรมสังคม : ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ทักษะการประสานงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ทักษะการคิด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 และทักษะการสร้างนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26ตามลำดับ

ตาราง 6 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการคิด

นักคิด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา	3.53	0.99	มาก	2
แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ	3.54	0.97	มาก	1
มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย	3.36	1.03	ปานกลาง	4

ตาราง 6 (ต่อ)

นักคิด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการ พัฒนาต่อไป	3.50	1.09	ปานกลาง	3
สืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ด้วยหลักเหตุ-ผล	3.50	1.04	ปานกลาง	3
รวม	3.49	1.02	ปานกลาง	-

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรรมสังคม: ด้านทักษะการคิด
ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า แยกแยะ
ข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ อยู่ใน
ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมา คือ ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจาร์
ญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 สืบเสาะ
ข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.50 ซึ่งเท่ากับยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป และมี Growth mindset
เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ตามลำดับ

ตาราง 7 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการสื่อสาร

นักสื่อสาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา	4.04	0.71	มาก	2
เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนใน ชุมชน	4.24	0.69	มาก	1
ตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล หลากหลายมิติ	4.01	0.76	มาก	3

ตาราง 7 (ต่อ)

นักสื่อสาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้	4.04	0.78	มาก	2
เลือกเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job)	3.98	0.80	มาก	4
รวม	4.06	0.75	มาก	-

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรรมสังคม: ด้านทักษะการสื่อสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา และวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และเลือกเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ตามลำดับ

ตาราง 8 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการประสานงาน

นักประสานงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม/ ต่างกระบวนทัศน์	4.19	0.76	มาก	2
ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา	4.04	0.72	มาก	5
เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต	4.13	0.78	มาก	4
ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	4.18	0.75	มาก	3
มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม	4.27	0.75	มาก	1
รวม	4.16	0.75	มาก	-

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรรมสังคม: ด้านทักษะการประสานงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมา คือ ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม/ ต่างกระบวนทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ตามลำดับ

ตาราง 9 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการสร้างนวัตกรรม

นักสร้างนวัตกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน	3.22	1.13	ปานกลาง	3
รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนา ศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาหลีใต้ที่ค้น)	3.06	1.16	ปานกลาง	4
เลือกปรับปรุง (Modify) ยกกระดับ (Improve) หรือ สร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใดๆ ได้อย่าง เหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า	2.97	1.22	ปานกลาง	5
ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่าง เห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล	3.45	1.14	ปานกลาง	2
ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้	3.62	1.15	มาก	1
รวม	3.26	1.16	ปานกลาง	-

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรรมสังคม: ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 รองลงมา คือ ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับปานกลาง มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เท่าให้ถูกที่ค้น) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และเลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใดๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่าตามลำดับ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

- ไม่มีข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆเพิ่มเติม -

การศึกษาเชิงคุณภาพ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล และนำผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายในประเด็นต่างๆ ได้ผล การศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ได้ทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยละ 2 คน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 44-53 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร การสัมภาษณ์จัดขึ้นในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ ZOOM

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

1. ทักษะการคิด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะด้านการคิด ควรมุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกับการเรียนรู้เกี่ยวกับ Design Thinking ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมในห้องเรียน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยใช้เครื่องมือและกิจกรรมเสริมทักษะ เช่น ฟ้ายาปริศนา, นาฬิกาชีวิต, Timeline พัฒนาการ , Timeline กระบวนการ และ MIC Model รวมถึงการใช้การ์ดภาพ, การ์ดคำ, และการ์ดคำถามในการทดลองเล่นเพื่อฝึกทักษะ เน้นการสร้างสถานการณ์หรือประสบการณ์ที่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเอง ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการใช้เหตุผล เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลองปฏิบัติและทดลองทักษะต่าง ๆ ที่ต้องใช้การคิดอย่างเชี่ยวชาญ สนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ให้นักศึกษามีโอกาสฝึกฝนทักษะที่จำเป็น รวมถึงการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งอาจารย์ควรมุ่งเน้นบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล มากกว่าการเป็นอาจารย์ผู้สอน โดยใช้กระบวนการ FA Process เพื่อวัดผลด้านการคิดวิเคราะห์, การแยกแยะความจริง, Growth mindset, และการยอมรับความเห็นต่าง ทั้งนี้ควรประเมินผลการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการส่งเสริมทักษะการคิด พร้อมทั้งควรมีการวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งปรากฏดังบทสัมภาษณ์ต่อไป

“เมื่อเราพูดถึงการอบรม Soft Skills ในรูปแบบของกระบวนการวิศวกรสังคม สำหรับนักศึกษา ควรจะเน้นที่การพัฒนาทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกับการเรียนรู้เกี่ยวกับ Design Thinking เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะในการคิดของนักศึกษาผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านการคิดนี้ได้อีกด้วย โดยการผสมผสานเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสนอแนะในการจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านการคิดอย่างถูกต้องและเป็นรูปแบบ นอกจากนี้ การมีอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผลเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านการคิดของนักศึกษาอีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“เราควรจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยให้นักศึกษามีโอกาสหาปัญหา และแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขไปกับกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างทักษะและความคิดริเริ่ม การให้กิจกรรมนอกห้องเรียนควรเป็นส่วนสำคัญของการเรียน เช่น การศึกษาด้วยตนเองหรือการทำโครงการนอกห้องเรียน ซึ่งควรที่จะเกิดขึ้นมากกว่า 60% ของรายวิชาที่เปิดสอนในภาคเรียนนั้น อาจารย์ควรมุ่งเน้นบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้กับนักศึกษามากกว่าการเป็นครูผู้สอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“ควรมองวิเคราะห์นักศึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการแยกแยะและส่งเสริมให้พัฒนาทักษะการคิดอย่างถูกต้อง โดยใช้เครื่องมือและกิจกรรมที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น การใช้เครื่องมือ ฟ้ายระทาน, นาฬิกาชีวิต Time line พัฒนาการ Time line กระบวนการ รวมถึง MIC Model เข้ามาช่วยในการทดสอบและประเมินผล เราใช้การ์ดภาพ, การ์ดคำ, และการ์ดคำถามในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษา โดยใช้กระบวนการ FA Process เพื่อวัดผลด้าน

การคิดวิเคราะห์, การแยกแยะความจริง, Growth mindset, และการยอมรับความคิดต่างกัน นักศึกษาจะได้รับการสร้างสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงที่จะช่วยในการฝึกการคิด, การแก้ปัญหา, และการสะท้อนความคิด เราจะสร้างความสนใจและกำลังใจให้กับนักศึกษา เพื่อให้พวกเขามีผลลัพธ์ที่ดีและสร้างเสริมกำลังใจในการเรียนรู้และการปฏิบัติต่อไป” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“พูดได้เลยว่าตั้งแต่ได้ไปอบรมวิศวะกรสังคมมา ผมได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนอย่างมาก เราไม่ได้ยึดติดเพียงแค่การบรรยายเท่านั้น แต่เราเน้นการสร้างสถานการณ์หรือประสบการณ์ที่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเอง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อสอนเสร็จผมมักจะชวนนักศึกษาเดินชมบริเวณรอบๆ บ่อปลาหรือบริเวณมหาวิทยาลัย แล้วเรียกร้องให้พวกเขาถ่ายรูปจุดที่พวกเขาสนใจ หรือถ้าพวกเขาเดินมาด้วยกัน เราก็มักจะใช้เครื่องมือเหล่านั้นเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอน นอกจากนี้ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นเราจะเชิญนักศึกษามาแก้ไขปัญหาด้วยกัน และให้พวกเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการให้เหตุผล นักศึกษาจะได้ลองนำข้อมูลที่ได้มาเขียนแผนภูมิเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“เราควรเพิ่มทักษะให้กับนักศึกษาในด้านการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการนำข้อมูลมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีระเบียบและเหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้เรายังควรพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้เข้ากันไปกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภาวะความเสี่ยงและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะในการคิดของแต่ละบุคคลนั้นมีหลายด้านที่สำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดสร้างสรรค์ ในห้องเรียนเราควรเน้นการเรียนรู้แบบเชิงกิจกรรม เพื่อให้ให้นักศึกษามีโอกาสฝึกฝนทักษะที่ต้องการในชีวิตประจำวัน แต่เราก็มักพบว่ามีปัญหาที่สำคัญอยู่ คือ ขาดแคลนทรัพยากรและวัฒนธรรมภายในองค์กร เราจึงจะต้องทำแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนทั้งทรัพยากรและวัฒนธรรมในองค์กร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“ที่มหาวิทยาลัย ควรเพิ่มพูนทักษะให้กับนักศึกษาเพื่อให้พร้อมต่ออนาคตเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เราให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างเป็นระบบและที่น่าสนใจ เราสร้างโอกาสให้กับนักศึกษาในการทำกิจกรรมแก้ปัญหาที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อเตรียมพร้อมให้นักศึกษาพร้อมใช้ทักษะเหล่านี้ในสังคมในอนาคต” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“ในมุมมองของดิฉันมีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลองปฏิบัติและทดลองทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการการคิดอย่างเชี่ยวชาญ เช่น การสร้างโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องการการวางแผนและการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งสำคัญที่มหาวิทยาลัยจะส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาอีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“ในความคิดของดิฉัน การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา เช่น การจัดโครงการแข่งขันหรือกิจกรรมที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่สามารถช่วยสร้างนักศึกษาที่มีทักษะในการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาใช้ในสถานการณ์จริงได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“เราควรมุ่งเน้นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นพิเศษ เราสร้างสถานที่เรียนรู้ที่สะดวกสบายและเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างทักษะในการคิดของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“ควรให้ออกส่นักศึกษาได้ทำงานโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา เช่น การสร้างโครงการที่ต้องการวางแผนและดำเนินการ เพื่อจะช่วยเหลือเสริมสร้างทักษะในการคิดของนักศึกษา เพื่อให้พร้อมที่จะใช้งานในชีวิตจริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าการสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญ เราจัดกิจกรรมและงานสัมมนาที่ให้ออกส่นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดและแนวคิดกัน นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการคิดเชิงบวกของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความคิด เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในวงการศึกษในปัจจุบันนี้ เช่น เราสามารถใช้แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์เพื่อเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกสบาย และสร้างชุมชนออนไลน์ที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้นี้ช่วยให้เราสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายตามความต้องการของเราเองอย่างยืดหยุ่น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“แผนการเรียนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิด ควรคำนึงถึงการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนโครงการที่ต้องดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง เป็นจุดสำคัญในการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาและเตรียมพร้อมให้พวกเขาออกสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“ควรมุ่งมั่นที่จะสร้างระบบการส่งเสริมและสนับสนุนที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษา โดยการให้การสนับสนุนที่เป็นไปตามความต้องการของพวกเขาอย่างแท้จริง และการประเมินผลการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“เราเน้นการสร้างศูนย์การเรียนรู้และการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการส่งเสริมทักษะการคิด โดยให้คำแนะนำและการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ และเรายังสร้างนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการและภาคีเครือข่ายอื่นๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

2. ทักษะการสื่อสาร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าทักษะการสื่อสารเป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรมี เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และชีวิตส่วนตัว แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสาร เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การใช้คำถามที่ทรงพลัง การรับฟังเชิงรุกเข้าใจผู้อื่น และการสังเกตสีหน้าท่าทาง เน้นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือฝึกการเป็นนักสื่อสารแบบวิศวกรสังคม ซึ่งเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้คือ Time line พัฒนาการ หัวใจสำคัญของเครื่องมือนี้คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต ซึ่งผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะฝึกการเป็นนักสื่อสาร เช่น การฝึกปฏิบัติทักษะการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกเรียนรู้ประวัติมหาวิทยาลัย ประวัติชุมชนท้องถิ่น ประวัติสถานที่สำคัญๆในพื้นที่ ซึ่งปรากฏดังบทสัมภาษณ์...

“เราควรเพิ่มกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความกล้าแสดงออกให้มากขึ้นในการอบรม Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยควรนำเสนอกิจกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น การฝึกปฏิบัติทักษะการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ากับการเรียนรู้และการสอน นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มกิจกรรมที่เน้นการสื่อสารที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยมีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้เป็นผู้ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผลเพื่อให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“เราควรมุ่งเน้นในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ เน้นการสร้างประสบการณ์ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ในนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะที่หลากหลาย นำไปสู่การเป็นนักสื่อสารที่ดี เช่น การรับฟังเชิงรุก เข้าใจผู้อื่น การใช้คำถามที่ทรงพลัง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้สนทนา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“เมื่อพูดถึงทักษะการสื่อสาร มันไม่ได้มีแค่เรื่องการพูดหรือเขียนเท่านั้นนะคะ มันต้องใช้องค์ประกอบหลายอย่างร่วมกันเพื่อให้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพจริงๆ เราต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง และความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อที่จะสามารถเลือกรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ เนื้อหาที่สื่อถึงก็ต้องมีความชัดเจน และสื่อสารนั้นต้องเกิดขึ้นในเวลาที่เหมาะสม และสถานการณ์ที่เหมาะสมด้วยนะคะ ดังนั้น เมื่อเราพูดถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้นักศึกษา เราอาจจะเริ่มต้นจากกิจกรรมที่ง่ายๆ ก่อน เช่น ให้นักศึกษาตอบคำถามจากการจัดรูปภาพ และจากนั้นนำคำตอบมาสื่อสารแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มหรือระหว่างเพื่อนร่วมการเรียน หรืออาจจะฝึกการเขียนสคริปต์เพื่อการสื่อสาร และให้นักศึกษาสื่อสารตามสคริปต์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังสามารถฝึกการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยนะคะ และอย่าลืมว่าหลังจากทุกครั้งที่ทำกิจกรรมเสร็จสิ้น เราควรใช้กระบวนการ FA Process เพื่อทบทวนประสบการณ์ โดยการสงสัยว่าเรารู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมที่ทำนั้น เราได้รับประโยชน์อะไรจากกิจกรรมนั้น และเราจะนำประโยชน์นั้นไปใช้อย่างไรต่อไป การทำเช่นนี้จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้และพัฒนาทักษะการสื่อสารของตนเองได้ดียิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“ในการทำกิจกรรมนี้ เราจะใช้การสื่อสารในรูปแบบของการตั้งคำถามและการโต้ตอบระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ด้วยนะคะ นอกจากนี้เรายังจะให้นักศึกษาฝึกใช้เครื่องมือ Time line พัฒนาการ เพื่อให้พวกเขาสามารถเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคตให้เหมาะสมสำหรับการมีส่วนร่วม เมื่อต้องทำโครงการหรือออกไปลงพื้นที่ ดังนั้น เพื่อที่จะได้รับข้อมูลเหล่านี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“พูดถึงการเพิ่มความเป็นมาของคำถามที่มีพลังในการสร้างแรงกระตุ้น และวิธีการสรุปข้อมูล ดีความ และการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีความสำคัญ เช่นการสัมภาษณ์เชิงลึก, การสนทนากลุ่ม, หรือการเก็บความคิดเห็น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“การสื่อสารเป็นทักษะที่ไม่ได้แตกต่างเพียงแค่นี้ในประเทศเราเท่านั้น มันเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในสถานการณ์ระหว่างประเทศด้วย เพื่อให้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็น

ของตนอย่างชัดเจนในภาษาต่างประเทศ และเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ มหาวิทยาลัยควร
มีระบบที่สามารถติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษา
พร้อมที่จะเข้าสู่สถานการณ์การทำงานในโลกปัจจุบันที่มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว และมั่นใจได้
ว่าพวกเขามีทักษะการสื่อสารที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานอย่างเหมาะสม”
(ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“ผมว่าการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการสอนของอาจารย์นั้นสำคัญ
มาก เพื่อให้สามารถสอนนักศึกษาในด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ การใช้
เทคโนโลยีการสื่อสารในการเรียนการสอนเป็นหนึ่งในวิธีที่เราสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของ
กระบวนการเรียนการสอนได้ครับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“หนึ่งในวิธีที่เราสามารถส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้กับนักศึกษา ได้คือผ่านการ
ใช้เทคโนโลยี ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มการเรียนการสอนที่สามารถ
เสริมสร้างทักษะด้านการสื่อสารแก่นักศึกษาทุกๆ ระดับ เราเห็นความสำคัญของการเป็นผู้
สื่อสารที่มีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบัน และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษา
ได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารอย่างเชี่ยวชาญได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม
2567)

“ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสื่อสาร มหาวิทยาลัย
ควรเน้นให้มีการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และการฝึกฝน
ทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารออนไลน์ของนักศึกษา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24
มีนาคม 2567)

“การสื่อสารที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาไม่ว่าจะใน
ด้านการเรียน การทำงาน หรือชีวิตส่วนตัว เราเข้าใจว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เกิดขึ้นโดย
ธรรมชาติ แต่ต้องมีการฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็ก โดยเน้นการสอนให้นักศึกษามีทักษะการเป็นนักสื่อสาร
ที่ดี เป็นผู้ฟังที่ดี ฝึกการสร้างความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เน้นการทำงานเป็นทีม” (ผู้ให้
สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะมัน
เป็นการสนับสนุนที่สำคัญในการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารของบุคลากรทุกคน โดยเฉพาะการ
ฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการสื่อสาร เราต้องการให้พวกเขาเป็นแบบอย่างในการสื่อสาร เพื่อช่วย
ให้นักศึกษาเติบโตและพัฒนาทักษะอย่างเหมาะสม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้ที่จะเป็นนักคิดแล้ว เข้าต้องรู้จักที่จะสื่อสารองค์ความรู้ และแนวคิดของเราสู่เพื่อน อาจารย์ ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวคิดของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น หากนักศึกษาได้เรียนรู้การเกิดทักษะการสื่อสาร องค์ความรู้ ในการแก้ไขปัญหา โอกาสในการเอาชนะอุปสรรคหรือปัญหาต่างๆ ก็ย่อมเพิ่มมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“วิศวกรสังคมก็ต้องเป็นนักสื่อสารที่ดี ส่วนหนึ่งก็เพื่อลดการทำงาน ซ้ำซ้อนและผิดพลาดเราจึงควรฝึกนักศึกษา ให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ดี เมื่อไม่เข้าใจสถานการณ์ส่วนไหน หรือ การเรียนรู้จุดใดก็ควรถามตรงๆ จะได้มีคนอธิบายหรือเปิดโอกาสให้เราได้เข้าใจ นี่คือการสื่อสารที่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“ฉันวางแผนว่ามหาวิทยาลัยจะเน้นการพัฒนานโยบายและแผนที่ช่วยสนับสนุน การพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ เราจะให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นจากนักศึกษาและเชื่อมโยงกับนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาทักษะของนักศึกษาผ่านการประชาสัมพันธ์อย่างเต็มที่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“การสื่อสารเป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เราจึงควรให้การฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นทั้งการพูด ฟัง อ่าน และเขียนอย่างถูกต้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าทุกการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะหน่วยงาน ชุมชนหรือสังคม ต้องเริ่มเปลี่ยนที่ตัวเราก่อน นักศึกษาก็เช่นกัน หากนักศึกษาเข้าใจบริบทของการเปลี่ยนแปลง เข้าใจบริบทที่มาที่ไปในเรื่องราวที่เราสนใจอย่างถ่องแท้ จะทำให้เราได้ว่าทำไมในปัจจุบันจึงเป็นแบบที่เราเห็น เพื่อที่จะได้วางแผนอนาคตได้อย่างถูกต้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

3. ทักษะการประสานงาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะด้านการประสานงาน เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญ ของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นหนึ่งในทักษะ Soft Skills ที่สำคัญของวิศวกรสังคม และเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษา ผ่านกิจกรรมต่างๆ หรือผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชา ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเรียนที่มุ่งเน้น

การฝึกทักษะในการประสานงาน และการทำงานเป็นทีม ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการประสานงานให้นักศึกษา และสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อตั้งชมรมหรือกลุ่มที่มุ่งเน้นการประสานงาน ซึ่งยังสามารถเชิญชวนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านนี้มาให้ความรู้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ควรต้องเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานให้กับนักศึกษาก่อนอย่างเช่นทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ และการเจรจาต่อรอง การมีทักษะพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถประสานงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งปรากฏดังบทสัมภาษณ์....

“อาจารย์ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษา และควรมอบโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะการประสานงานผ่านกิจกรรมต่างๆ หรือผ่านเครื่องมือวิศวกรรมสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน โดยมีอาจารย์ที่เต็มใจให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตามผลในด้านนี้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“เราควรจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ฝึกการประสานงาน เรียนรู้การแก้ปัญหาที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“เรื่องการประสานงาน คือ เรื่องของการฝึกการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการทำงานร่วมกัน ยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก เพื่อให้การทำงานร่วมกันสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ทักษะเรื่องการประสานงาน จึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 นี้เป็นอย่างมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“ในการจัดกิจกรรม เราใช้เครื่องมือ Time line พัฒนาการ เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร แต่เราสามารถขยายผลให้เป็น Time line ระดมพล เพื่อให้นักศึกษาได้ประสานกับคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องให้มาร่วมกันให้ข้อมูลที่ขาดหายไป นักประสานที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“การประสาน การทำงานร่วมกัน สิ่งสำคัญหากต้องเริ่มจากการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เพราะจะช่วยให้เราเข้าใจและปรับตัวต่ออารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม มันช่วยให้เราสามารถแก้ไขปัญหาและมีความสามารถในการรับมือกับ

สถานการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“ความสำคัญของการมีทักษะในการประสานงานไม่ควรถูกละเลย เพราะมันเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เราสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในมุมมองของนักศึกษา การพัฒนาทักษะในด้านนี้จะช่วยเตรียมความพร้อมให้เราเข้าสู่สถานการณ์การทำงานจริงได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการประสานงานให้แก่นักศึกษา และสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อตั้งชมรมหรือกลุ่มที่มุ่งเน้นการประสานงาน ซึ่งยังสามารถเชิญชวนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านนี้มาให้ความรู้แก่นักศึกษาได้อีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“เมื่อพูดถึงการพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเรียนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะในการประสานงาน และการทำงานเป็นทีม มหาวิทยาลัยควรพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเหล่านั้นอย่างมีแบบแผน นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนควรมีความเชี่ยวชาญในการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นพิเศษ เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์และความรู้จากการปฏิบัติจริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“ทักษะการประสานงาน เป็นทักษะที่สำคัญที่อาจารย์ควรส่งเสริมเพราะส่งผลต่อการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งทักษะการประสานงาน ยังเป็นทักษะที่สำคัญในการพูดคุยเจรจาต่อรองเพื่อลดข้อขัดแย้งอันจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“จริงๆ แล้วคิดว่าเราควรเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานให้กับนักศึกษาก่อน อย่างเช่นทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ และการเจรจาต่อรอง การมีทักษะพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประสานงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“เราคิดว่าควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการประสานงานในหลาย ๆ ด้าน เช่น กิจกรรมกลุ่ม การเป็นอาสาสมัคร การแข่งขัน ฝึกงาน โครงการแลกเปลี่ยน และการเป็นพี่เลี้ยง เราเชื่อว่าประสบการณ์จริงเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“เห็นด้วยว่าเราควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการประสานงาน เทคนิคการสื่อสาร กลยุทธ์การเจรจา และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาแบ่งปันประสบการณ์ ความรู้

และทักษะการประสานงาน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประสานงานอย่างแท้จริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“ทักษะด้านการประสานงาน ถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น เพราะเมื่อเราจัดกิจกรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เราควรฝึกให้นักศึกษารู้จักวิธีการประสานงานกับชุมชน อันจะส่งผลให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“จริงๆแล้ว ทักษะการประสานงานเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญ ของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป็นหนึ่งในทักษะ Soft Skills ที่นักศึกษาทุกคนควรมีเพราะเป็นที่ต้องการของทุกองค์กรในตลาดแรงงาน หากแม้มีการประสานงานโดยปราศจากข้อขัดแย้งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพกับทุกฝ่ายในองค์กร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“เราควรทำการประเมินและติดตามผลการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนับสนุนแก้ไข และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ เราเชื่อมั่นว่าจะช่วยให้นักศึกษาเพิ่มทักษะการประสานงานได้ดีขึ้น นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังควรสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับกิจกรรมต่างๆ เช่น ฝึกงาน และโครงการแลกเปลี่ยน เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ได้มากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“ในความเป็นจริง ทักษะพื้นฐานทุกทักษะถือว่ามีค่าจำเป็นไม่แพ้กันและถ้าพูดถึงทักษะการประสานงาน ก็เป็นอีกหนึ่งทักษะพื้นฐานที่จำเป็นกับการอยู่ร่วมกับสังคม มีความสำคัญในการทำงานร่วมกันทั้งกับเพื่อนในห้องเรียน เพื่อนร่วมงานในอนาคต เพราะการประสานงานที่ดีก็เหมือนกับการคุยกับผู้อื่นอย่างถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ฉะนั้นการประสานงานที่ดีก็ทำให้เรามีชัยในการทำงานได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“ในยุคปัจจุบัน การเป็นนักประสานงานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาทุกคน มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างจริงจัง เชื่อกันว่า การมีทักษะในการประสานงานที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จทั้งในการเรียนและการทำงาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะการสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่ฝึกให้นักศึกษาได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดนอกกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบในสังคม ชุมชน ฝึกให้นักศึกษาคิดหาความช่วยเหลือในการสร้างนวัตกรรมแบบ “ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่” ฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ทำงานสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีใหม่ๆและยัง

หมายรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์ประกอบที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น อาจารย์ผู้สอนควรประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model ซึ่ง (M) คือ Modify หมายถึง การสลับหรือยุบรวบกระบวนการ (I) คือ Improve หมายถึง การยกระดับกระบวนการ และ (C) คือ Create หมายถึง การสร้างกระบวนการเพิ่มเติม มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และลงมือทำในสถานการณ์จริง ฝึกฝนการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไข สนับสนุนให้นักศึกษาทำโครงการ พัฒนาผลงานนวัตกรรมและนำเสนอผลงาน อาจารย์ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล สนับสนุนให้นักศึกษากล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ และเรียนรู้จากประสบการณ์ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกัน ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง มอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการ ร่วมระดมความคิด และช่วยกันแก้ปัญหา จัดเวทีเสนอหรือประกวดผลงานนวัตกรรม พัฒนาทักษะการคิดเชิงออกแบบ แนวทางและขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม สร้างแรงจูงใจในการต่อยอด/ขยายผล นวัตกรรม เน้นการทำงานร่วมกับชุมชน เข้าใจความต้องการของชุมชน และพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์ปัญหาของชุมชน ซึ่งปรากฏดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เวลาที่มีการฝึกอบรม Soft Skills สำหรับนักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ผมคิดว่าเราควรเพิ่มกิจกรรมที่ช่วยเสริมความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและนวัตกรรม นักศึกษามักขาดความเข้าใจในเรื่องของนวัตกรรม ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการเพิ่มทักษะหรือแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดและนวัตกรรมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือเพิ่มกิจกรรมที่เน้นทักษะเหล่านี้อย่างถูกต้องและมีอาจารย์ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“นวัตกรรมไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป ถือเป็นความฝันของเยาวชนในปัจจุบันนี้ เพราะมีตัวอย่างความสำเร็จให้เห็นเป็นรูปธรรมอยู่มากมาย ฉะนั้นการปลูกฝังให้นักศึกษามีทักษะในการสร้างนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่คณาจารย์ทุกคนต้องให้ความสำคัญ จัดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการคิดอย่างมีนวัตกรรมและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ออกมาได้อย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“เราต้องฝึกความคิดสร้างสรรค์และหมั่นศึกษาหาความรู้ โดยการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่เราจะสามารถทดลองทำเพื่อค้นพบข้อความใหม่ๆ และนวัตกรรมที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณและลิขสิทธิ์ โดยไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น เพื่อให้เกิดความใหม่ที่มาจากตัวเราเอง

นอกจากนี้ยังสามารถรวมกลุ่มระดมความคิดช่วยกันแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการ และจัดเวทีเสนอหรือประกวดผลงานนวัตกรรม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“เมื่อใช้เครื่องมือ Time line กระบวนการ และ M.I.C Model เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาจะมีโอกาสในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ และมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการปรับปรุง พัฒนา หรือแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เช่น การตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่หรือหน่วยงาน ซึ่งสร้างขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“น่าจะเพิ่มทักษะในการคิดเชิงออกแบบและกำหนดแนวทางและขั้นตอนในการพัฒนานวัตกรรมเพิ่มเติมครับ นอกจากนี้ยังต้องสร้างแรงจูงใจในการขยายผลนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพครับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“จากประสบการณ์ของนักสร้างนวัตกรรมที่สำคัญที่สุด เราพบว่าความสำคัญอยู่ที่ทักษะในการคิดสร้างสรรค์อย่างยิ่ง นักศึกษาควรฝึกฝนการคิดนอกกรอบ การวิเคราะห์ และการสร้างไอเดียใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะการสร้างนวัตกรรมไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่ว่ามีความรู้อย่างเดียว แต่ต้องมีการคิดสร้างสรรค์และความกล้าหาญในการทดลอง การทำผิด และการลองผิดในทูลขั้นตอนของกระบวนการนวัตกรรม นักศึกษาที่มีทักษะเหล่านี้พร้อมจะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมที่หลากหลายและทันสมัยในอนาคตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่อย่างยิ่งในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักสร้างนวัตกรรมทุกคน นักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างระบบ เพื่อที่จะสามารถหาข้อสรุปที่มีเหตุผลและตัดสินใจอย่างมีความเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองควรเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรมอย่างยั่งยืน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“การเป็นนักสร้างนวัตกรรม เป็นหนึ่งในสี่ทักษะของวิศวกรสังคม ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชนจะช่วยให้นักศึกษาได้ตระหนักรู้คุณค่าของท้องถิ่นตนเอง และมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและสภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“สำหรับวิศวกรสังคม ทักษะในการสร้างนวัตกรรมเป็นผลมาจากการประยุกต์ใช้เครื่องมือ Time line กระบวนการ ซึ่งนักศึกษาจะได้ฝึกในการค้นหากระบวนการขั้นตอน การได้มา

ซึ่งผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เราสนใจอย่างละเอียด หลังจากนั้นเราจะให้วิศวกรสังคมทุกคนในกลุ่มพิจารณาเลือกกระบวนการที่ได้รับการพิจารณาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น โดยการใช้เครื่องมือ M I C Model นักศึกษาสามารถที่จะเลือก Modify (M) การสลับหรือยุบรวบกระบวนการ Improve (I) การยกระดับกระบวนการ หรือ Create (C) การสร้างกระบวนการเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงและพัฒนาได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าการมีความคิดสร้างสรรค์และการก้าวหน้าไปข้างหน้ามีความสำคัญอย่างมาก การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะในการสร้างนวัตกรรม การสร้างนวัตกรรมไม่ใช่เพียงแค่การประดิษฐ์อะไรใหญ่โต แต่เป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคน หากได้รับการฝึกฝน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“การทำงานร่วมกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยพัฒนาทักษะสร้างสรรค์ได้มาก เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่น แบ่งปันความรู้ของเรา เป็นการเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ถ้าอยากพัฒนากระบวนการใหม่ๆ หรือสร้างอะไรใหม่ๆ สิ่งแรกที่ต้องทำคือ วิเคราะห์และระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจนก่อน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“สำคัญมากนะที่จะแก้ปัญหาและคิดไอเดียใหม่ๆ เก่ง ๆ ถ้าอยากเป็นนักสร้างนวัตกรรมที่เจ๋ง เราต้องฝึกฝนทักษะพวกนี้ให้เก่งด้วย จะได้พร้อมลุยงานพัฒนาอะไรก็ได้ อย่างมั่นใจ ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน วางแผนดี ๆ มุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ที่ใช้และมีประสิทธิภาพจริง ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“จริงๆแล้ว การทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้จากผู้อื่นนี้สำคัญมากเลยนะ สำหรับการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ๆ ลองคิดดูสิ ว่าถ้าเราได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้กับคนอื่น ๆ ร่วมกัน เราก็จะได้มุมมองใหม่ๆ ไอเดียใหม่ๆ เพิ่มเติม ช่วยให้เราพัฒนาตัวเองได้ไวขึ้น และสร้างผลงานที่มีคุณค่าได้มากขึ้นด้วย เริ่มต้นง่าย ๆ เลยก็คือ เราต้องเข้าใจความต้องการและปัญหาของคนในชุมชนให้ลึกซึ้งก่อน เมื่อเราเข้าใจปัญหาแล้ว เราก็จะสามารถคิดหาวิธีแก้ไขที่เหมาะสม ตรงประเด็น และมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“การจะสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ ต้องอาศัยการมีทักษะอื่นๆเพิ่มเติม เช่น ทักษะการตั้งคำถาม (ถ้าเราทำอย่างนี้จะเกิดอะไรขึ้น ?, ทำไม ?, และจะเกิดอะไรขึ้น ?) ทักษะการสังเกต ทักษะการทดลอง ที่จะต้องพยายามหาแนวคิดใหม่ๆ ทั้งนี้ ทักษะเหล่านี้ต้องอาศัยการฝึกฝน ซึ่งจะช่วยให้เราเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ได้ดีขึ้น แล้วอย่าลืมว่าการทำงานเป็นทีมก็

สำคัญไม่แพ้กัน แบ่งปันความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างทีมที่แข็งแกร่ง ร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เท่านั้นแหละ การสร้างนวัตกรรมก็จะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแบ่งปันความรู้ นั้นสำคัญมากต่อ การพัฒนาทักษะนักสร้างสรรค์ ลองนึกภาพว่าเรามีทีมที่แข็งแกร่ง ทุกคนพร้อมที่จะเรียนรู้จากกันและกัน แบ่งปันไอเดียใหม่ ๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งนี้แหละที่จะช่วยพัฒนาทักษะของเราได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหาที่ดีก็สำคัญไม่แพ้กัน การฝึกฝนและพัฒนาทักษะเหล่านี้ จะช่วยให้เราพร้อมที่จะเป็นนักสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลองจินตนาการว่า เราสามารถคิดไอเดียใหม่ ๆ แก้ปัญหาที่ซับซ้อน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“สำคัญมากเลยนะ ที่เราจะมี ความคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาเก่ง ฝึกฝนพัฒนาทักษะพวกนี้บ่อยๆ จะได้เป็นนักสร้างนวัตกรรมที่เจ๋งยิ่งขึ้น การทำงานเป็นทีมก็สำคัญไม่แพ้กัน เพราะนวัตกรรมดีๆ เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือกัน ฝึกสื่อสาร ฝึกทำงานกับคนอื่นบ่อยๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาทักษะจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับวิศวกรสังคม เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี การบูรณาการการเรียนรู้ ควรมีการบูรณาการการเรียนรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เช่น การลงพื้นที่จริง เรียนรู้จากชุมชน การจัดกิจกรรมจิตอาสา การพัฒนาโครงการต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น เชื่อมโยงการเรียนรู้กับการทำงานจริง และสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา โดยการจัดระบบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา การสร้างเครือข่าย มหาวิทยาลัยควรเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายต่างๆ เช่น ให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น เชื่อมโยงกับองค์กรภาคเอกชน ภาครัฐ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า การ Up Skills ให้กับบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม และต่อยอดในการอบรม Soft Skills ให้กับนักศึกษา จัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกร

สังคม ควรจัดกิจกรรมหรือรายวิชาอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลความสำเร็จ และสร้างความเข้าใจให้กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้ การจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพิ่มเติม พัฒนาศักยภาพของบุคลากร จัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย และพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งปรากฏดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับอาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เพื่อสอนให้เข้าใจทักษะวิศวกรรมสังคมอย่างถูกต้อง จากนั้นค่อยต่อยอดไปฝึกอบรมทักษะ Soft Skills ให้กับนักศึกษา โดยใช้วิธีการวิศวกรรมสังคม เป้าหมายคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือทุกแห่ง จะได้มีแนวทางการพัฒนาวิศวกรรมสังคมที่เหมือนกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“ข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 1) จัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีการวัดผลความสำเร็จของผลลัพธ์ (Outcome) เป็นระยะๆ 2) สร้างความเข้าใจและส่งเสริมให้กลุ่ม ผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“สมัยนี้เนี่ย ทักษะวิศวกรรมสังคมสำคัญมากนะ เอาจริง ๆ เด็ก ๆ ควรมีทักษะพวกนี้ไว้บ้าง จะได้ทำงานเป็นทีม แก้ปัญหา และคิดอะไรใหม่ ๆ ได้ เพราะทักษะวิศวกรรมสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ทุกองค์กรยอมรับว่าสำคัญ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“แทนที่จะนั่งฟังอาจารย์บรรยายในห้องเรียน เด็กๆควรได้ออกไปเรียนรู้ด้วยตัวเอง ได้เดิน ได้มอง ได้สังเกต สัมผัสประสบการณ์จริง ลองจินตนาการดูสิ แทนที่จะอัดเนื้อหาในห้องเรียน ลองเปลี่ยนบรรยากาศ พาเด็กๆ ออกไปเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว ฝึกพูด ฝึกสื่อสาร ฝึกสังเกต เรียนรู้ที่จะรู้สึกกับสิ่งต่างๆ แล้วลองให้เด็กๆ ระดมสมอง ช่วยกันคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ทำแบบนี้เป็นประจำ เด็กๆ จะซึมซับและพัฒนาทักษะต่างๆ โดยไม่รู้ตัว เรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน มีประสิทธิภาพ ลองปรับวิธีการสอนแบบนี้ดูสิ เด็กๆ ของเราจะได้พัฒนาทักษะรอบด้านพร้อมรับมือกับโลกกว้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญในการสอนนักศึกษาให้เป็น "วิศวกรสังคม" ลองนึกภาพว่านักศึกษาเป็นเหมือนวิศวกรที่ออกแบบและสร้าง "สังคม" ให้ดีขึ้น มหาวิทยาลัยก็ต้องมีบทบาทสนับสนุนนักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรม หลักสูตร และหาเครือข่ายให้พวกเขาได้ฝึกฝนทักษะเหล่านี้ แต่ปัญหาคือ การจะทำแบบนี้มันต้องใช้งบประมาณ บุคลากร และเวลาเยอะแยะ

มหาวิทยาลัยเลยต้องหาเงินเพิ่ม พัฒนาทักษะอาจารย์ และออกแบบกิจกรรมให้น่าสนใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“การเรียนรู้ที่ดีนั้น ควรมีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติไปด้วยกัน โดยให้นักศึกษาได้ลงมือทำจริง ลงพื้นที่สัมผัสกับสถานการณ์จริงในชุมชน สิ่งนี้จะช่วยให้การเรียนรู้ของเขามีประสิทธิภาพมากขึ้น เติบโตไปพร้อมกับประสบการณ์จริง และที่สำคัญเราต้องมีระบบติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ดูว่านักศึกษาพัฒนาทักษะอะไรไปบ้าง ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยนำมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“สำคัญมากนะ ที่นักศึกษาจะมีทักษะเฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการทำงานและใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สื่อสาร หรือทำงานเป็นทีม พวกทักษะนี้จะช่วยให้นักศึกษาพร้อมลุยทุกสถานการณ์หลังเรียนจบ มหาลัยก็เลยต้องมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนักศึกษาพัฒนาทักษะเหล่านี้ มหาลัยต้องจัดงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร มาสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะให้ครบถ้วน นักศึกษาเองก็ต้องขยันฝึกฝน เรียนรู้ และหาโอกาสลงมือทำจริง ทักษะเหล่านี้จะติดตัวพวกเราไปตลอดชีวิต ทั้งมหาลัยและนักศึกษาต้องร่วมมือกันพัฒนาทักษะให้พร้อมอนาคตก็จะสดใส” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“การที่มหาวิทยาลัยจับมือกับภาคีต่างๆ เนี่ย มันสำคัญมากเลยนะ มันเปิดโอกาสให้นักศึกษามีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เหมือนได้เปิดโลกทัศน์กว้างขึ้นแล้วที่สำคัญ เราควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายนี้ มันเปิดโอกาสของเลยนะ นักศึกษาจะได้ฝึกฝนทักษะ พัฒนาวิชาการ ได้ประสบการณ์จริง เชื่อสิ มันมีประโยชน์ต่อพวกเขาแน่นอน ทั้งตอนเรียนและหลังเรียนจบ รับรองว่าอนาคตสดใส” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“มหาวิทยาลัยควรทุ่มเททั้งเงินและทรัพยากรเพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการเชื่อมต่อนักศึกษากับภาคีต่างๆ ไม่ใช่แค่สร้างระบบ แต่ต้องสนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียนรู้ด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมนั้น สำคัญมาก แต่ต้องมีการติดตามผลอย่างจริงจัง เพื่อให้พัฒนาได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่มีอุปสรรคหลายอย่างที่ทำให้ยาก เช่น งบประมาณไม่พอ คนไม่พอ หาพันธมิตรยาก และนักศึกษาก็ไม่ค่อยอยากเรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“วิศวกรสังคมเป็นเหมือนฮีโร่ผู้พัฒนาสังคมนั่นแหละ หน้าที่หลักๆ ของพวกเขา คือ การซ่อม สร้างสังคม การทำงานร่วมกับคนในชุมชน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาและพัฒนา คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น แต่จะทำหน้าที่นี้ได้ดีพวกเขาต้องไม่มีความรู้และทักษะเฉพาะทางด้าน ทั้ง 4 ทักษะของวิศวกรสังคม ซึ่งควรมีทักษะพื้นฐานด้านอื่นๆ ทั้งนี้จะเป็นงานหนักของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ต้องคอยฝึกฝนทักษะต่างๆ ให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“วิศวกรสังคม” จำเป็นต้องมีทักษะหลายด้านที่สำคัญมากๆ เลยนะ เหมือนกับ เครื่องมือที่ต้องมีครบครันเพื่อทำงานให้สำเร็จลุล่วง เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งการ สนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การจัดสร้างงบประมาณ การจัดหาทรัพยากร การ พัฒนาบุคลากร การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วม และการ สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา เช่น การมอบทุนการศึกษา และการประกาศนียบัตรชมเชย เป็นต้น ทั้งนี้จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจให้นักศึกษาในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมที่ดึ้นนั้น ต้องเน้นการเรียนรู้แบบครบเครื่อง ทฤษฎี ปณปฏิบัติ หลักสูตรตรงกับงาน ฝึกฝนลงมือทำจริง และสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่างๆ ผลลัพธ์ที่ได้คือ นักศึกษาจะมีประสบการณ์และความรู้ที่ตรงกับความต้องการของสังคมใน ปัจจุบัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะของวิศวกรสังคมเป็นเรื่องที่มีอุปสรรคมากมาย เราพบว่า มี ปัญหาหลายอย่าง เช่น งบประมาณจำกัด ขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือ และขาดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะของนักศึกษาได้ โดยตรง การสร้างเครือข่ายก็เป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการนี้ การเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายโดยให้ นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น และเชื่อมโยงกับองค์กร ภาคเอกชน ภาครัฐ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“ควรเริ่มจากการสร้างแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร โดยการให้การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านที่จำเป็นสำหรับวิศวกร สังคม ฝึกการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคมทั้ง 5 เครื่องมือ โดยประยุกต์ใช้กับการเรียนการ สอนและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความคุ้นเคย และเกิดเป็นทักษะต่างๆที่สำคัญ” (ผู้ให้ สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“เราควรเสนอแนวทางในการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาได้ลงมือทำในชีวิตจริง การให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะในสถานการณ์จริง เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัคร การพัฒนาโครงการร่วมกับชุมชน จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะของนักศึกษาในการเป็นวิศวกรสังคม เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น เจาะลึกในการแก้ไขปัญหา และสร้างพัฒนาชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นภาพรวมเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการวางแผนอย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1)

- ฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนาการศึกษา ให้ทราบถึงเครื่องมือที่จะใช้ในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมทั้ง 5 เครื่องมือ อย่างละเอียดและถูกต้อง ควรใช้เวลาในการอบรมอย่างน้อย 3 วัน เพื่อให้มีการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เครื่องมือดังกล่าวอย่างละเอียด และควรดำเนินการจัดอบรม Re Skills Up Skills ในทุกๆ ปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้เข้าใจและประยุกต์ใช้เครื่องมือได้อย่างสร้างสรรค์โดยมีหลักสูตรในการอบรมดังนี้

- กิจกรรมปรับ Mindsets & Check-in
- การบรรยายแนะนำหลักสูตร “วิศวกรสังคม” (Social Engineer)
- กิจกรรม Ice breaking
- กิจกรรม Coaching Skills ทักษะการโค้ชเพื่อวิศวกรสังคม
- กิจกรรม GROW Technique for coaching, การโค้ช GROW Model
- กิจกรรม Deef listening พัฒนาทักษะการฟังเพื่อการโค้ชอย่างทรง

ประสิทธิภาพ

- กิจกรรม Powerful Question and SMART Goals: คำถามทรงพลังและการตั้งเป้าหมายอย่างชาญฉลาด

- กิจกรรม Design Thinking for innovation and Storytelling

- การอบรมการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือฟ้าประทาน เครื่องมือนาฬิกาชีวิต เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เครื่องมือ MIC Model และการสร้างนวัตกรรม

- จัดอบรมให้กับผู้นำนักศึกษาซึ่งเป็นแกนนำ (แม่ไก่) เพื่อเป็นทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำและคำปรึกษากับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 ที่เข้าร่วมการอบรม (โดยใช้เวลาในการอบรมอย่างน้อย 3 วัน) ซึ่งมีหลักสูตรในการอบรมดังนี้

- กิจกรรมสันทนาการเพื่อพัฒนา Soft Skills
- กิจกรรมปรับ Mindsets & Check-in
- การบรรยายแนะนำหลักสูตร “วิศวกรสังคม” (Social Engineer)
- การอบรมการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือฟ้าประทาน เครื่องมือนาฬิกาชีวิต เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เครื่องมือ MIC Model และการสร้างนวัตกรรม

- จัดอบรมและถ่ายทอดการเรียนรู้ทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 เพื่อได้เรียนรู้และรู้จักเครื่องมือพื้นฐานเบื้องต้นของแต่ละเครื่องมือวิศวกรสังคม

ซึ่งในการจัดการอบรมควรใช้เวลาอย่างน้อย 2 - 3 วัน เพื่อให้เข้าใจในขั้นตอนวิธีการ กระบวนการประยุกต์ใช้เครื่องมืออย่างทอ้งแท้ ทั้งนี้การออกแบบกระบวนการฝึกอบรม ควรสอดแทรกแนวทางการพัฒนาผ่านกระบวนการเกมส์เป็นช่วงๆ เช่น เกมส์ฝึกการตั้งคำถาม เกมส์เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ เกมส์เพื่อการทำงานเป็นทีม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อหน่ายและยากแก่การจดจำ โดยจะมีการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 20 คน ซึ่งมีหลักสูตรในการอบรมดังนี้

- กิจกรรมสันทนาการเพื่อพัฒนา Soft Skills
- กิจกรรมปรับ Mindsets & Check-in
- การบรรยายแนะนำหลักสูตร “วิศวกรสังคม” (Social Engineer)
- การอบรมการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือฟ้าประทาน เครื่องมือนาฬิกาชีวิต เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เครื่องมือ MIC Model และการสร้างนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 2 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2)

- เปิดสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป “วิศวกรสังคม” ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทุกคน หรือในกรณีที่ไม่สามารถเปิดสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป “วิศวกรสังคม” ได้ ก็ให้สอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับวิศวกรสังคมไว้ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งในหลักสูตร

เมื่อนักศึกษาขึ้นชั้นปีที่ 2 ควรมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวิศวกรสังคมไว้ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทบทวนอย่างต่อเนื่อง และประยุกต์ใช้เครื่องมือให้เกิดความชำนาญเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงสู่ห้องเรียนชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3)

- หรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรออกแบบกิจกรรมโดยพานักศึกษาลงพื้นที่ชุมชน เปลี่ยนชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้เป็นห้องเรียนเพื่อให้ได้ฝึกการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคมกับพื้นที่ สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานจริง แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งนี้ในส่วนของกิจกรรมในการลงพื้นที่ศึกษาชุมชน ควรออกแบบกิจกรรมอย่างน้อย 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. กิจกรรมต้นน้ำ “เพื่อเข้าใจ” เป็นกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ ค้นหาและจัดทำฐานข้อมูลชุมชน เพื่อให้ทราบศักยภาพของพื้นที่ ฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพความพร้อมของชุมชน ตลอดจนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม (ฟ้าประทาน, นาฬิกาชีวิต, Timeline พัฒนาการ)

2. กิจกรรมกลางน้ำ “เพื่อเข้าถึง” ลงไปเรียนรู้กระบวนการขั้นตอน ในกระบวนการทำงาน ผลลัพธ์ที่สนใจอย่างละเอียด และเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม (Timeline กระบวนการ)

3. กิจกรรมปลายน้ำ “เพื่อพัฒนา” เป็นการพัฒนานวัตกรรมชุมชนที่เกิดจากข้อค้นพบตามศักยภาพของนักศึกษา เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับการพัฒนา โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม (M.I.C Model) เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

- ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะและระดับสาขา โดยใช้กระบวนการวิศวกรสังคมเข้าไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4)

- นักศึกษานำความรู้เกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะนักสร้างนวัตกรรม ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงาน องค์กร ที่นักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์

- ติดตามและประเมินผลนักศึกษา เกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น หากมีการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและกระทำอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ศึกษาเกิดทักษะวิศวกรสังคมทั้ง 4 ทักษะ ดังที่กล่าวมาแล้ว และยังเป็นการฝึกให้นักศึกษาได้ออกจากห้องเรียนไปเรียนรู้ห้องเรียนชุมชน ทำให้สามารถต่อยอดการเรียนรู้สู่การพัฒนาตามศักยภาพของนักศึกษาได้อีกด้วย

ตาราง 10 โมเดลการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

เป้าประสงค์ในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม		
- เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจหลักการของวิศวกรสังคม พร้อมทั้งตระหนักถึงการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ พ้าประทาน นาฬิกาชีวิต Time line พัฒนาการ Time line กระบวนการ และ M I C Model - เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในการเป็นวิศวกรสังคม ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง และทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน - เพื่อให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านวิศวกรสังคมในการปฏิบัติงานจริงในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ โดยการสร้างหรือนำองค์ความรู้ที่หลากหลายในมหาวิทยาลัยมาบูรณาการ - เพื่อให้นักศึกษานำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่มีในมหาวิทยาลัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมให้ชุมชนสร้างรายได้ และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน		
ทักษะวิศวกรสังคม แบ่งออกเป็น 4 ทักษะ	กลไกการขับเคลื่อน	แนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม
ทักษะการคิด คิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย - ทักษะการสื่อสาร สื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา - ทักษะการประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการแก้ไขปัญหา	แนวทางการดำเนินงานวิศวกรสังคม - มหาวิทยาลัยควรมีนโยบาย แผนการดำเนินงานที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานวิศวกรสังคม - มหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมให้เพียงพอต่อการจัดโครงการในแต่ละครั้ง	ระยะที่ 1 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1) - จัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนา นักศึกษา - จัดอบรมให้กับผู้นำนักศึกษาแกนนำแม่ไก่เพื่อเป็นทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำและปรึกษากับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 ที่เข้าร่วมการอบรม

ตาราง 10 (ต่อ)

ทักษะวิศวกรสังคม แบ่ง ออกเป็น 4 ทักษะ	กลไกการขับเคลื่อน	แนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกร สังคม
- ทักษะการสร้างนวัตกรรม ทักษะในการสร้างนวัตกรรม ชุมชน เน้นความคิด สร้างสรรค์ ต่อยอด ยกระดับ เพื่อการพัฒนา	- มหาวิทยาลัยควร ส่งเสริมให้ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรเข้า ร่วมการอบรมทักษะ วิศวกรสังคมเพื่อให้เกิด ความเชี่ยวชาญ - มหาวิทยาลัยควร ออกแบบหลักสูตรการ จัดการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับ กระบวนการวิศวกร สังคม - คณะผู้บริหาร คณาจารย์ และ บุคลากรควรให้ ความสำคัญและร่วมกัน ขับเคลื่อนการพัฒนา นักศึกษาด้วย กระบวนการวิศวกร สังคม - การจัดกิจกรรมนอก หลักสูตร ควรคำนึงถึง การประยุกต์ใช้ เครื่องมือวิศวกรสังคม เพื่อเสริมสร้างทักษะทั้ง 4 ทักษะเป็นสำคัญ	- จัดการจัดอบรมและถ่ายทอดการเรียนรู้ ทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาใหม่ชั้น ปีที่ 1 เพื่อได้รู้จักและเรียนรู้เครื่องมือ พื้นฐานวิศวกรสังคมทั้ง 5 เครื่องมือ ระยะที่ 2 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2) - เปิดสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป “วิศวกร สังคม” ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทุกคน หรือในกรณีที่ไม่สามารถเปิดสอนใน รายวิชาศึกษาทั่วไป “วิศวกรสังคม” ได้ ก็ ให้สอดแทรกเนื้อหา ความรู้เกี่ยวกับ วิศวกรสังคมไว้ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ในหลักสูตร ระยะที่ 3 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3) - อาจารย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องออกแบบ กิจกรรมโดยพานักศึกษาลงพื้นที่ชุมชน เปลี่ยนชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้เป็น ห้องเรียนเพื่อให้ได้ฝึกการประยุกต์ใช้ เครื่องมือวิศวกรสังคม 1.กิจกรรมต้นน้ำ “เพื่อเข้าใจ” เป็น กิจกรรมเพื่อเรียนรู้ ค้นหาและจัดทำ ฐานข้อมูลชุมชนเพื่อให้ทราบศักยภาพของ พื้นที่ ฐานทรัพยากร ความหลากหลาย ทางชีวภาพ ศักยภาพความพร้อมของ ชุมชน ตลอดจนปัญหาความต้องการที่ แท้จริงของชุมชน

ตาราง 10 (ต่อ)

ทักษะวิศวกรสังคม แบ่ง ออกเป็น 4 ทักษะ	กลไกการขับเคลื่อน	แนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกร สังคม
	- ควรดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมอย่างต่อเนื่อง - ครอบคลุมนักศึกษาทุกชั้นปี - สร้างความเข้าใจร่วมกันว่า การพัฒนาท้องถิ่น Spotlight ส่องที่ชุมชน ส่วนวิศวกรสังคม Spotlight ส่องที่นักศึกษา	2.กิจกรรมกลางน้ำ “เพื่อเข้าถึง” ลงไปเรียนรู้กระบวนการขั้นตอน ในกระบวนการทำงาน ผลลัพธ์ที่สนใจอย่างละเอียด และเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม (Timeline กระบวนการ) 3.กิจกรรมปลายน้ำ “เพื่อพัฒนา” เป็นการพัฒนานวัตกรรมชุมชนที่เกิดจากข้อค้นพบตามศักยภาพของนักศึกษา เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับการพัฒนา โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม (M.I.C Model) เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น - ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะและระดับสาขา โดยใช้กระบวนการวิศวกรสังคมเข้าไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ระยะที่ 4 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4) - นักศึกษานำความรู้เกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะนักสร้างนวัตกรรม ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในหน่วยงาน องค์กร ที่นักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์ - ติดตามและประเมินผลนักศึกษาเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม

ตาราง 10 (ต่อ)

OUTCOME / ผลลัพธ์

- นักศึกษาสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ
- นักศึกษามี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย
- นักศึกษาสามารถยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไปได้
- นักศึกษาสามารถสืบเสาะข้อเท็จ/เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ด้วยหลักเหตุผล
- นักศึกษาสามารถเข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน
- นักศึกษาสามารถตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ
- นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้
- นักศึกษาสามารถเลือกเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job)
- นักศึกษาเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต
- นักศึกษารู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (“เกาให้ถูกที่คัน”)
- นักศึกษาสามารถเลือกปรับปรุง (Modify) ยกกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (create) กระบวนการใดๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า
- นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกัน โดย “ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่” ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอ ระเบียบวิธีวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยงานวิจัยเชิงปริมาณ ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 16 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และเพศทางเลือก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมามหาวิทยาลัยราชภัฏพินิจสงคราม จำนวน

75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรรมสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 โดยเมื่อพิจารณาออกเป็นแต่ละด้านพบว่า 2.1) ทักษะการประสานงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมา คือ ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม/ ต่างกระบวนทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามลำดับ 2.2) ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า การเข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา และวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และการตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ตามลำดับ 2.3) ทักษะการคิด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการแยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมา คือ ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป และสืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ตามลำดับ 2.4) ทักษะการสร้างนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 รองลงมา คือ ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอรู้ongพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการศึกษา พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 44-53 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา

จากการศึกษา พบว่า 2.1) ทักษะด้านการคิด ควรเน้นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ พร้อมเรียนรู้เกี่ยวกับการคิดเชิงออกแบบผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะที่จำเป็น รวมถึงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยที่อาจารย์ควรเน้นบทบาทของตนเป็นแนวทาง ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล มากกว่าการเป็นผู้สอน 2.2) ทักษะการสื่อสาร ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสารผ่านเครื่องมือฝึกการเป็นนักสื่อสารแบบวิศวกรรมสังคม ซึ่งเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้คือ Time line พัฒนาการ หัวใจสำคัญของเครื่องมือนี้คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต 2.3) ทักษะด้านการประสานงาน ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษาผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชา ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม 2.4) ทักษะการสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่ฝึกให้นักศึกษาได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดนอกกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบ อาจารย์ผู้สอนควรประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับวิศวกรรมสังคมควรพัฒนาทั้งด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี การบูรณาการเรียนรู้อย่างบูรณาการทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง และด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายต่างๆ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า รวมถึงการ Up Skills ให้กับบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคม และต่อยอดในการอบรม Soft Skills ให้กับนักศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการ

พัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลความสำเร็จ และสร้างความเข้าใจให้กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้

3.อภิปรายผล

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีระดับทักษะวิศวกรรมสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้เห็นความสำคัญกับการพัฒนาทักษะ Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคมให้กับนักศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งทักษะ soft skills เป็นทักษะที่สำคัญที่ตลาดแรงงานกำลังต้องการอย่างมาก จึงทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง มีการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรม โดยเริ่มจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคมให้กับกลุ่มแกนนำนักศึกษา (แม่ไก่) ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งนี้กลุ่มเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 8 แห่ง ยังมีการฝึกกำลังกันเพื่อจัดการอบรมการบูรณาการ การเรียนการสอนออกแบบหลักสูตรรายวิชาการศึกษาทั่วไป (GE) วิศวกรรมสังคม สำหรับคณาจารย์ และบุคลากร ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมให้กับนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ยังมีการหารูปแบบการจัดอบรมการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคมให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม ผ่านการใช้เครื่องมือวิศวกรรมสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ ฟ้าประทาน นาฬิกาชีวิต Timeline พัฒนาการ Timeline กระบวนการ และ MIC Model การสร้างนวัตกรรม ซึ่งทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมเป็นอย่างดี ส่งผลให้ภาพรวมของระดับทักษะวิศวกรรมสังคมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนืออยู่ในระดับมาก ดังที่ สุภาพรณ์ อ่วมสถิตย์ (2563) กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นทีมคือการร่วมกันปฏิบัติงานด้วยแรงกายแรงใจ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริมา พนาภินันท์ และทัศนัย เพ็ญสิทธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารเวลา 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่ง

ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่นักศึกษาควรจะได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระพงษ์ อาตมา (2563: 9-13) ปัจจัยด้านทักษะซอฟต์แวร์ (Soft Skills) ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.05 โดยประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ 2) การสื่อสารที่ดี 3) ความเป็นผู้นำ 4) การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน และ 5) การบริหารเวลา เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า ทักษะด้านการประสานงาน และทักษะด้านการสื่อสาร มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ส่วนทักษะการคิด และ ทักษะการสร้างนวัตกรรม มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ทักษะการคิด จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีทักษะวิศวกรรมสังคม ด้านทักษะการคิดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยอาจจะยังไม่ได้มีการจัดการเรียนรู้และบูรณาการเรียนการสอนในห้องเรียนที่เกี่ยวกับ Design Thinking เท่าที่ควรเพราะทักษะด้านการคิดเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยฯ หรืออาจารย์ผู้สอนอาจจะยังไม่สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อประโยชน์ให้กับนักศึกษาให้เกิดการคิดควบคู่ไปกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนมากนัก รวมถึงรูปแบบการจัดการอบรมพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ในแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนืออาจมีเวลาที่จำกัดในการจัดการอบรม ทำให้นักศึกษาที่เข้าร่วมการอบรมอาจทำได้แค่เรียนรู้และรู้จักเครื่องมือเพียงผิวเผินเท่านั้น แต่ยังไม่เข้าใจว่าสามารถนำเครื่องมือดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ได้หรือไม่ และในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งมีการใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมทักษะเครื่องมือวิศวกรรมสังคม เช่น การ์ดภาพ, การ์ดคำ, และการ์ดคำถาม น้อยจนเกินไป จึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถฝึกทักษะในการคิดได้เท่าที่ควร รวมถึงนักศึกษายังขาดพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ กับเพื่อนๆ ที่เข้าร่วมการอบรม จึงส่งผลให้นักศึกษายังขาดการฝึกทักษะการเป็นนักคิด วิเคราะห์ การใช้เหตุและผล ไม่กล้าคิดนอกกรอบ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สมควร ขาดการวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ และไม่สามารถมองปัญหาให้เป็นสิ่งท้าทายได้ ดังที่ Decaroli (1973) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยมีทักษะการสังเคราะห์เป็นทักษะหนึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่นเดียวกับ ้วยญา ยัมยวน (2547) ที่วิเคราะห์ภูมิานปัจจัยที่มีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียนหรือความสามารถทางสมองของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหาเพราะการคิดเป็นกระบวนการคิดทาง

สมองของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและเกี่ยวข้องกับทักษะอีกหลายประการ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ไพฑูรย์ สินดารัตน์ และคณะ (2557) พบว่า การตั้งคำถามต่อกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถจะช่วยขยายผลการเรียนรู้ ให้เป็นการช่วยขยายความรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนากระบวนการคิดเดิมให้เกิดความก้าวหน้าทางความคิด เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้ส่งเสริมพัฒนาปรับแก้จากความรู้เก่าให้เป็นความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดข้อเท็จจริงของข้อมูลมากที่สุด จะทำให้เกิดความรู้ที่มีความสมดุล รวมถึงการเข้าใจถึงปัญหา รู้ถึงสาเหตุของปัญหานั้น แล้วจึงทำการแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัท ธาตุทอง (2554) พบว่า การคิดอย่างเป็นระบบเป็นการคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีองภาพรวมที่เป็นระบบ และมีส่วนประกอบย่อยๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจาก ส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ วิธีการคิดอย่างมีเหตุผล เน้นการแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาดทำให้ผลของการคิดหรือผลของการแก้ไขปัญหาที่ได้นั้นมีความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว รวมไปถึงการดัดแปลงประยุกต์ใช้โดยการนำความรู้เก่าและความรู้ใหม่รวมเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความรู้ใหม่

1.2 ทักษะการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรรมสังคม ด้านทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทักษะการสื่อสาร ที่เป็นทักษะสำคัญยิ่งที่จะต้องให้ทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานและชีวิตส่วนตัว เพราะการสื่อสารที่ดีจะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับความเข้าใจ การเอาใจใส่ และการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในห้องเรียนได้ง่ายขึ้น และมหาวิทยาลัยก็ให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมให้กับนักศึกษา ในแต่ละมหาวิทยาลัยก็มีการเพิ่มเติมกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำหรับนักสื่อสาร เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การใช้คำถามที่ทรงพลัง การรับฟังเชิงรุกเข้าใจผู้อื่น และการสังเกตสีหน้าท่าทาง เน้นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านเครื่องมือพื้นฐานของวิศวกรรมสังคม คือ Time line พัฒนาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักสำคัญของเครื่องมือนี้ คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต พร้อมทั้งส่งเสริมการฝึกทักษะการเป็นนักสื่อสาร เช่น การฝึกปฏิบัติทักษะการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกเรียนรู้ประวัติมหาวิทยาลัย ประวัติชุมชนท้องถิ่น ประวัติสถานที่สำคัญๆในพื้นที่ จากการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารให้กับนักศึกษา จึงส่งผลให้นักศึกษามีความเชื่อมั่น มั่นใจในตนเอง มีทักษะในการสื่อสารให้ตรงประเด็น สามารถใช้คำถามอันทรงพลัง กล่าวพูด กล่าวเสนอปัญหา พร้อมทั้งเป็นผู้ฟังที่ดี ดังที่ เดวิด เค เบอร์โล (David K. Berlo, 1960) ได้กล่าวถึง ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Social and culture systems) ของแต่ละชนชาติมีส่วน

กำหนดพฤติกรรมของประชาชนในประเทศนั้น ๆ รวมถึงขนบธรรมเนียมและประเพณี ที่ยึดถือปฏิบัติ จึงทำให้สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติมีความแตกต่างกัน ดังนั้นความแตกต่างเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สื่อสารจะต้องตระหนักเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรทัศน์ วัฒนชีวโนปกรณ์ (2562) ที่ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะด้านการสื่อสารที่ไม่ใช่ที่มีในตำราเรียนเพียงเท่านั้น ควรจัดเป็นกิจกรรมภาคบังคับให้นิสิตต้องเข้าร่วม ผ่านการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจัดสรรวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันธิมา มานนท์ (2547: 67) พบว่า นิสิตที่ได้รับการฝึกการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีพฤติกรรมสื่อสาร อย่างมีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่านิสิตที่ไม่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

1.3 ทักษะการประสานงาน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรรมสังคม ด้านทักษะการประสานงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทักษะการประสานงาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นหนึ่งในทักษะ Soft Skills ที่สำคัญของวิศวกรรมสังคม จึงมุ่งเน้นในการพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเรียนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะในการประสานงาน และการทำงานเป็นทีม และจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการประสานงานให้นักศึกษา รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษามีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม โดยได้จัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านเครื่องมือวิศวกรรมสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล โดยให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชา ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม รวมถึงการยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งและจะสามารถทำงานร่วมกันได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงทำให้นักศึกษามีทักษะการประสานงานที่อยู่ในระดับมาก อันดับ 1 ของทั้ง 4 ทักษะวิศวกรรมสังคม ดังที่ ภิญญา หนูวงศ์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่าการประสานงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานทั้งด้านการทำงานเต็มความสามารถ การทำงานเต็มเวลา และคุณภาพของงานควรประสานงานให้เป็นระบบ มีระเบียบ กระชับ และเข้าใจง่าย รวมถึงอาจจะลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อให้การทำงานเป็นมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตดา กลกลาง (2561) ที่กล่าวว่า องค์การควรให้ความสำคัญกับการประสานงาน ของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านจังหวะเวลา ด้านความสอดคล้อง ด้านระบบการสื่อสาร และ ด้านผู้ประสานงาน

1.4 ทักษะการสร้างนวัตกรรม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรรมสังคม ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยยังไม่ได้มุ่งเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และลงมือทำในสถานการณ์จริง พร้อมทั้งฝึกฝนการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไข รวมถึงการให้นักศึกษาทำโครงงานพัฒนาผลงานนวัตกรรมและนำเสนอผลงาน เท่าที่ควร ทำให้นักศึกษายังขาดทักษะในการสร้างนวัตกรรม ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมที่จะเป็นเรื่องที่ใหญ่โต จะต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีขนาดใหญ่ และมักยึดติดกับการยึดเยียด ในสิ่งที่อยากทำมากกว่าสิ่งที่ควรทำ ขาดการวิเคราะห์ถึงกระบวนการมองปัญหา หรือกระบวนการในการพัฒนาต่อยอด ไม่รู้ว่าจะพัฒนาหรือต่อยอดส่วนไหนดี ซึ่งในภาพรวมเรื่องการสร้างนวัตกรรมมักจะถูกเหมารวมว่าต้องมีเงินหรือต้องใช้เงินสร้างนวัตกรรมจึงจะเกิดขึ้น รวมถึงในช่วงที่มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม เป็นเพียงการฝึกอบรมให้นักศึกษาเข้าใจในหลักการ การนำไปใช้ การใช้เครื่องมือเสริมทักษะเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจกระบวนการ แต่นักศึกษายังไม่ได้ลงไปสัมผัสกับชุมชนจริง ยังไม่ทราบถึงปัญหาหรือแนวทางที่จะพัฒนาชุมชน รวมทั้งนักศึกษายังไม่สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานของวิศวกรรมสังคม ได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model ซึ่ง (M) คือ Modify หมายถึง การสลับหรือยุบรวบกระบวนการ (I) คือ Improve หมายถึง การยกระดับกระบวนการ และ (C) คือ Create หมายถึง การสร้างกระบวนการ เข้าด้วยกันได้ จึงส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ Swallow (2012) ได้กล่าวว่าการสร้างนวัตกรรมเกิดจากความไม่ลดละ ความพยายามในการทดลอง ทำซ้ำ จนทำให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์วิธีการใหม่ในการสร้างสิ่งใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Australian National Training Authority : ANTA (2001) ที่กล่าวว่าการส่งเสริมการพัฒนาการสร้างนวัตกรรมใหม่ ต้องนำนวัตกรรมไปทดลองเพื่อให้เกิดการสะท้อนข้อดีข้อเสียของนวัตกรรมจากบุคคลอื่น แล้วนำการสะท้อนไปปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ B. Ness (2011) ที่กล่าวถึงการตั้งคำถามซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับนักพัฒนานวัตกรรม จะต้องมีการกระบวนการตั้งคำถามที่เหมาะสมให้ได้ผลลัพธ์หรือคำตอบที่เหมาะสม เพื่อที่จะได้นำคำตอบที่ถูกต่อนั้นไปพัฒนานวัตกรรมและคิดค้นนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา

2. การศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ทักษะการคิด จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรรมสังคม ด้านทักษะการคิดอยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางให้มุ่งเน้นที่จะมีการพัฒนาทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกับการเรียนรู้เกี่ยวกับ Design Thinking ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและชุมชน ซึ่งอาจารย์ควรมุ่งเน้นบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล มากกว่าการเป็นอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ควรประเมินผลการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ รุ่งทิพา นาวิพัฒนา (2564) ที่กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจุบันนี้ปัญหาที่สำคัญของการศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนของครูไทยส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดข้อมูลมากกว่าชี้แนะวิธีการหาความรู้ การวัดผลที่ใช้ข้อสอบวัดเฉพาะความจำ ไม่ได้ปลูกฝังกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจึงขาดทักษะในการวางแผนการทำงานและไม่มี ความอดทนที่จะขบคิดปัญหาเป็นเวลานาน ๆ ไม่สามารถตอบประเด็นคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัส ภักดีนรา (2565) ที่ได้กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาครู “ครู คิด ดี” ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิดทฤษฎี 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาที่ใช้ในการคิด 4) กระบวนการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยรูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.46, S.D=2.12$)

2.2 ทักษะการสื่อสาร จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรรมสังคม ด้านทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสาร ฝึกการตั้งคำถามและการใช้คำถามที่ทรงพลัง ฝึกการรับฟังเชิงรุกเข้าใจผู้อื่น และการสังเกตสีหน้าท่าทาง เน้นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านเครื่องมือฝึกการเป็นนักสื่อสารแบบวิศวกรรมสังคม ดังที่ ปรีดี นุกุลสมปารธนา (2565) ที่กล่าวถึง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้มีโอกาสในความก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งงานหรือหน้าที่ที่ดีกว่าเดิม โดยเทคนิคเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการสนทนา การใช้ภาษากาย การฟังและการสังเกต และเนื้อหาในการพูด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันยพร จารุไพศาล, (2562) ที่กล่าวถึง การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) โดยอธิบายถึงการสื่อสารซึ่งเป็นทักษะที่ใช้เป็นประจำ โดยหลายครั้งปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้นหากมีทักษะในการสื่อสาร

ที่ดีจะช่วยให้ได้งานตามต้องการ ซึ่งทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การเป็นผู้ฟังที่ดี การเปิดใจ การถามคำถาม ความเป็นมิตร ความมั่นใจ และการให้เกียรติคู่สนทนา

2.3 ทักษะการประสานงาน จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรสังคม ด้านทักษะการประสานงานอยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษาผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังที่ ปวีณา จันทรประดิษฐ์ อ้างถึงใน รัตนภรณ์ (2553) ได้กล่าวถึงการประสานงานไว้ว่าเป็นการจัดให้คนในองค์กรทำงานสัมพันธ์สอดคล้องกันโดยจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบวัตถุประสงค์เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติขององค์กรเป็นหลัก ต้องมีการจัดระเบียบ วิธีการทำงาน อีกทั้งความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลาและกิจกรรมที่ต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยไม่ทำให้เกิดความสับสน ขัดแย้ง หรือเหลื่อมล้ำกัน ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารความรู้ สดร. ของรัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์ (2553) ที่กล่าวถึง “เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)” โดยอธิบายไว้ว่าการประสานงานระหว่างคนต้องคำนึงถึงความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกัน ในเบื้องต้นจะต้องมีการยอมรับระหว่างกันเพื่อจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความร่วมมือก็จะเกิดตามมา การประสานงานที่ดีจะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ได้รับการประสาน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานร่วมกัน

2.4 ทักษะการสร้างนวัตกรรม จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรสังคม ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะแนวทาง ในการเพิ่มการพัฒนาทักษะที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดนอกกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบ ฝึกให้นักศึกษาคิดหาความช่วยเหลือในการสร้างนวัตกรรมแบบ “ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่” อาจารย์ผู้สอนควรประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model ซึ่ง (M) คือ Modify หมายถึง การสลับหรือยุบรวบกระบวนการ (I) คือ Improve หมายถึง การยกระดับกระบวนการ และ (C) คือ Create หมายถึง การสร้างกระบวนการเพิ่มเติม เพื่อนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และลงมือทำในสถานการณ์จริง ดังที่ อนุชา โสมาบุตร (2556) ได้กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะด้านนี้จุดเน้นอยู่บนพื้นฐานแห่งการสร้างสรรค์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการมี

ส่วนร่วมในการทำงาน โดยความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ การนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ นงรัตน์ อิศโร, 2564 “คู่มือพัฒนานักศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ แบบฝึก Soft Skills จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ฉบับร่วมหาลัย” ว่า นวัตกรรมเป็นเป็นเรื่องการใช้ความคิดสร้างสรรค์ทำงานสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ๆ และยังหมายความรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิตกระบวนการหรือองค์การอย่างมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น และนวัตกรรมเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคนหากได้รับการฝึกฝน การเป็นนักสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่มุ่งเน้นให้วิศวกรสังคมทุกคนมี “ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน” โดยเล็งเห็นว่าการฝึกฝนผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมไปยังระดับชุมชนสามารถเป็นพื้นฐานการคิดเชิงนวัตกรรมได้อย่างสร้างสรรค์

2.5 ในส่วนของข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม จะเห็นว่า การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับวิศวกรสังคมควรพัฒนาทั้งด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี การบูรณาการเรียนรู้อย่างบูรณาการทั้งในทฤษฎีและปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง และด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา โดยการจัดระบบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายต่างๆ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า รวมถึงการ Up Skills ให้กับบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม และต่อยอดในการอบรม Soft Skills ให้กับนักศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลความสำเร็จ และสร้างความเข้าใจให้กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้ ดังที่ วีระศักดิ์ จงไกรจักร (2563) ได้กล่าวไว้ว่า Soft skills เป็นทักษะในตัวบุคคลที่จะจัดการความคิด อารมณ์ สภาพแวดล้อม พฤติกรรม ในการพัฒนาบุคลิกภาพทางด้านจิตวิทยาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาการ Soft skills เป็นลักษณะทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ เพชร บุดสีทา, (2560) เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กล่าวว่า ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของผู้เรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและ

ยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

4. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านทักษะการคิด จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีทักษะด้านการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมีประเด็นที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ซึ่งได้มาจากข้อคำถามรายข้อดังต่อไปนี้ คือ มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรมีการออกแบบกิจกรรมที่ช่วยในเรื่องการปรับ Growth mindset ให้นักศึกษาเชื่อว่าทักษะทุกด้านสามารถพัฒนาได้ไม่หยุดนิ่ง ฝึกให้นักศึกษาได้เรียนรู้และหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่นเพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จได้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ ระดับคุณลักษณะที่รองลงมาคือ สืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรเน้นการจัดกิจกรรมที่สร้างสถานการณ์หรือประสบการณ์ที่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเอง ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการให้เหตุผล เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลองปฏิบัติและทดลองทักษะต่าง ๆ ที่ต้องใช้การคิดอย่างเชี่ยวชาญ และประเด็นสุดท้ายคือ ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักการทำงานเป็นทีม ฝึกให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการคิด ระดมสมอง สามารถใช้เครื่องมือเสริมทักษะ เช่น การ์ดภาพ, การ์ดคำ มาใช้เพื่อฝึกให้นักศึกษายอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนา เป็นต้น

2. ด้านทักษะการสื่อสาร จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมี ทักษะด้านการสื่อสารอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีประเด็นที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ซึ่งได้มาจากข้อคำถามรายข้อดังต่อไปนี้ คือ เลือกเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job) ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยฝึกให้นักศึกษาได้ใช้เครื่องมือวิศวกรรมสังคม นาฬิกาชีวิต เพื่อเข้าใจประเด็นการมีส่วนร่วมของเพื่อนในทีม เลือกเวลาในการทำงานร่วม และฝึกวิเคราะห์ประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่าง

เหมาะสม นอกจากนี้ ระดับคุณลักษณะที่รองลงมา คือ ตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรออกแบบกิจกรรม เกมส์ เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้ฝึกการตั้งคำถาม เน้นการฝึกตั้งคำถามทรงพลังจากเกมส์ เช่น เกมส์ Q20 เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกการถามคำถาม ได้วิเคราะห์คำตอบจนเกิดเป็นทักษะที่นักศึกษาขาดได้ และ ประเด็นสุดท้าย คือ ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ภาคเหนือ ในส่วนของทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา คณาจารย์ควรเห็นความสำคัญ ของการสื่อสารให้มากขึ้น เพราะการสื่อสารที่ดีนำมาซึ่งการลดปัญหาในความขัดแย้ง การสื่อสาร เป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เราจึงควรให้การฝึกฝนให้นักศึกษาเกิด ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นทั้งการพูด ฟัง อ่าน และเขียนอย่างถูกต้อง เป็นต้น

3. ด้านทักษะการประสานงาน จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมี ทักษะด้านการประสานงานอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีประเด็นที่นักศึกษา ควรได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ซึ่งได้มาจากข้อคำถามรายข้อดังต่อไปนี้ คือ ระดมสรรพ กำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการ ประสานงานให้กับนักศึกษา ผ่านกิจกรรมต่างๆ หรือผ่านเครื่องมือวิศวกรรมสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลาย ศาสตร์สาขาวิชาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษา จะต้องฝึกการยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงาน ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ระดับคุณลักษณะที่รองลงมาคือ เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรฝึกการใช้ เครื่องมือ Time line พัฒนาการ เพราะหัวใจสำคัญของเครื่องมือนี้คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจ ปัจจุบัน และวางแผนอนาคต ซึ่งผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะฝึกการเป็นนักสื่อสารและ การประสานงาน เช่น ฝึกเรียนรู้ประวัติมหาวิทยาลัย ประวัติชุมชนท้องถิ่น ประวัติสถานที่สำคัญๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจความเป็นมาในอดีต ปัจจุบัน และสามารถวางแผนพัฒนาต่อยอดในอนาคต ได้ และประเด็นสุดท้าย คือ ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำดังนั้น มหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ การเป็นนักประสานงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาทุกคน มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างจริงจัง ในการทำงานร่วมกันทุก ครั้งจะต้องอาศัยศักยภาพของทีม และความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งทั้งนี้ผู้นำอาจเกิดขึ้นทั้งแบบ

เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การมีทักษะในการประสานงานที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จทั้งในการเรียนและการทำงานได้เป็นอย่างดี

4. ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรม จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมี ทักษะด้านการสร้างนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมีประเด็นที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ซึ่งได้มาจากข้อคำถามรายข้อดังต่อไปนี้ คือ เลือกปรับปรุง (Modify) ยกกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใดๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกการคิดสร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบในสังคม ชุมชน ฝึกให้นักศึกษาคิดหาความช่วยเหลือในการสร้างนวัตกรรม จะเป็นการเลือกปรับปรุง ยกกระดับ หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษาเอง นอกจากนี้ ระดับคุณลักษณะที่รองลงมาคือ รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาหลีถูกที่ค้น) ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรฝึกให้นักศึกษาใช้เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เพื่อให้เข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถ่องแท้ นำเครื่องมือดังกล่าวเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาจะมีโอกาสในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ และมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการปรับปรุง พัฒนา หรือแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เช่น การตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่หรือหน่วยงาน ซึ่งเป็นการสร้างขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และประเด็นสุดท้าย คือ ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรปลูกฝังให้กับนักศึกษาว่า เรื่องนวัตกรรมไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป ถือเป็นความฝันของเยาวชนในปัจจุบันนี้ เพราะมีตัวอย่างความสำเร็จให้เห็นเป็นรูปธรรมอยู่มากมาย ฉะนั้นการปลูกฝังให้นักศึกษามีทักษะในการสร้างนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งเป็นจำเป็น ที่คณาจารย์ทุกคนต้องให้ความสำคัญ จัดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการคิดอย่างมีนวัตกรรมและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ออกมาได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษาในภาพรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง

2. ควรมีการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 4 ของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เพื่อจะได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย

3. ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดที่จะใช้ในการวัดระดับทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมากขึ้นกว่าเดิม

4. ควรมีการศึกษาข้อเปรียบเทียบในแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยจำแนกแยกเป็นคณะและสาขาวิชา

บรรณานุกรม

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2565). แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Action Plan)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ.

กองบริการการศึกษา, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, และ สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง. (2566). ออนไลน์.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.

กันธิมา มานนท์. (2547). ผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อ

พฤติกรรมสื่อสารอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ปริญญา

นิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เกสสิณี ตรีพงศ์พันธุ์. (2564). การบูรณาการวิศวกรรมสังคมสำหรับการท่องเที่ยววิถีชีวิตในชนบทของ
ไทยสู่ความยั่งยืน. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(3), 16
- 32.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580
(ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก

<https://drive.google.com/file/d/1XSBMp8OCsauJqECOB-XZLB91-cRrNsEV/view>

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2561). การส่งเสริม *Soft Skills* และการวางแผน และ
กรอบแบบงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ลำปาง.

ชนัท ธาตุทอง. (2554). สอนคิด : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม:
เพชรเกษมการพิมพ์.

จิตติมา จันทกาศ. (2563). การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต (สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา)). มหาวิทยาลัยพะเยา.

ชโลทร โชติเกียรติเวช. (2560). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ *Soft Skills* เพื่อการจัดการ
เรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสาร
วิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(1),
44-52.

ฐาปกรณ์ อ่วมสถิตย์. (2564). การพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สเกลด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตาม
แนวทางจิตตปัญญาศึกษา. วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ, 3(1), 37-50.

ณัฐศรีธัญญ์ ทฤษฎีคุณ. (2566). แนวทางการออกแบบกิจกรรมนอกสถานที่เป็นฐานการเรียนรู้และ
พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชาการ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 13(1), 203-216.

ณัฐศรีธัญญ์ ทฤษฎีคุณ, ณัฐพร โกศัยกานนท์, สมภาศ สุขชนะ, และ ธิรวัฒน์ รัตนประภาเมธีรัฐ.
(2566). การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อนำเสนอกระบวนการวิศวกรรมสังคม กรณีพื้นที่ตำบลพลับ
พลายชัย อำเภอยางทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารดนตรีบ้านสมเด็จเจ้าฯ, 5(2), 145 - 160.

ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2562). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี
(พ.ศ. 2560 – 2579). สืบค้นจาก <http://rdi.bru.ac.th/2018/wp-content/uploads/.pdf>.

- ทัศนีย์ ช้อยกิตติพันธ์. (2565). คุณลักษณะของยุววิศวกรสันติภาพในสถานศึกษา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 10(1), 461-741.
- ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2562). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). สืบค้นจาก <https://plan.snru.ac.th/wp-content/uploads/2019/pdf>
- ธนสาร เพ็งพุ่ม. (2565). กระบวนการในศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาด้านวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. บทสัมภาษณ์.
- ธรรมรักษ์ จิตตะเสนโน. (2566). วิศวกรสังคมกับกฎหมาย. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/news-update/1046153>
- ธัญพร จารุไพศาล. (2562). การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (*Effective Communication*). เวิร์กวิเพชชั่นเทรนนิ่ง จำกัด.
- ธีรพัฒน์ พูลทอง. (2565). การพัฒนาด้านวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. บทสัมภาษณ์.
- นงรัตน์ อีสโร. (2564a). คู่มือ พัฒนานักศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง.
- นงรัตน์ อีสโร. (2564b). คู่มือพัฒนานักศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ : แบบฝึก *Soft skills* จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ฉบับร่วมมหาวิทยาลัย. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง.
- นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 12(3), 59-78.
- นรเศรษฐ์ จันทร์สุวรรณ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจจากการได้รับการอบรมทักษะด้านอารมณ์ (*Soft Skills*) กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการกรณีศึกษาบริษัทร้านอาหารขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในประเทศไทย. (สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ)). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นรินทร์ นนทมาลย์ และคณะ. (2564). การสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ตามความต้องการของคณาจารย์. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 14(1), 115-127.
- นันท์วัช นูนารณ. (2562). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 7(3), 37-46.

- นิตยา จันตะคุณ. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อการพัฒนาคูณภาพนักศึกษาในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต). สาขาสถิติประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุษกร วัฒนบุตร. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(4), 87-94.
- บุษบา หินเหว. (2556). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ปกรณ โปรงรุ่งโรจน์. (2564). ปัจจัยด้านจรรยาบรรณ (Soft Skill) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มเจเนอเรชั่นวายในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ (บธ.ม. (บริหารธุรกิจ)). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ปนัดดา กลกกลาง. (2561). การประสานงานที่มีประสิทธิผล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประภาภรณ์ ไรจน์ศิริรัตน์. (2565). Soft skills สำหรับนักกฎหมายในศตวรรษที่ 21: การพัฒนาทักษะการโค้ช เพื่อการสื่อสารอย่างเห็นอกเห็นใจสำหรับนักกฎหมาย. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 13(2), 95 - 115.
- ปรีดี นกุลสมปรารถนา. (2565). เทคนิคการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ. สืบค้นจาก <https://www.popticles.com/communications/effective-communication-techniques>
- ผู้บริหารงานด้านกิจการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง. (2566). สัมภาษณ์. พลฤต แสงอาวุธ, และ บุษยมาศ เหมณี. (2565). การนำนโยบายการพัฒนาทักษะชีวิตวรสังคมไปปฏิบัติศึกษาเฉพาะกรณีโครงการยุวชน มรส. สร้างชาติ. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 22(2), 71-82.
- เพชร บุดสีทา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. สืบค้นจาก <https://fms.kpru.ac.th/pr-all/pr-km/pr-km-2560/4908/>
- เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท. (2561). การพัฒนาคูณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยใช้การเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 11(1), 63-70.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). เติบโตเต็มศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภิญญา ทนวงษ์. (2555). องค์ประกอบในการประสานงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของ พนักงานฝ่ายประกันคุณภาพ องค์การเภสัชกรรม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด. (2564). แนวคิดของวิศวกรสังคม. สืบค้นจาก

https://elfhs.ssrui.ac.th/phusit_ph/pluginfile.php/42/block_html/content/PowerPoint-Unit%201.pdf

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2564). วิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. สืบค้นจาก

<http://www.chefile.cmru.ac.th/cmru/2563/cmru/SAR1/KPI1.5/1.5-6-7.pdf>

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2564). โครงการนวัตกรรมยุคใหม่ สร้างสรรค์ความรู้สู่การบูรณาการ การเรียนการสอน รายวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์.

สืบค้นจาก <https://food.bru.ac.th/2021/03/21>

มานิตย์ กลางขอนแก่น และสมหวัง แก้วสุฟอง. (2564). แนวคิดประโยชน์อย่างแท้จริงในทฤษฎี วิศวกรรมสังคมของรอสโค พาวนด์. วารสารปณิธาน, 17(2), 32-45.

รัตนวัชร เพ็ญรัตนทรัพย์ และก่องทรัพย์ ทองคำ. (2564). การสำรวจ Soft Skills ที่จำเป็นของสถาน ประกอบการในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 15(1), 59 - 69.

รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์. (2553). เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique). In. สถาบันดำรง ราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

รุ่งทิวา นาวิพัฒนา. (2564). การพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด. คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรทัศน์ วัฒนชีวินปกรณ์. (2562). รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะสื่อสารสำหรับนิสิต นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/661>

วิญญา ยิ้มยวน. (2547). การวิเคราะห์อภิมานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่, และ มารุต พัฒนาผล. (2562). *Soft Skills to Master*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี นครินทร วิโรฒ.

- วิภาดา ญาณสาร และศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน. (2566). Soft Skills: ทักษะการทำงานที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร วิทยาเขตอีสาน, 4(3), 152 - 165.
- วิเศษ ชิดวงศ์. (2561). มหาวิทยาลัยราชภัฏ...พัฒนาท้าทายอย่างไร...จึงจะไปรุ่ง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 1(2), 1 - 18.
- วินัส ภัคตินรา. (2565). รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาครู. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 10(7), 3050-3067.
- วีระพงษ์ อาตมา. (2563). ซอฟท์สกีล (Soft Skills) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชน กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ)). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระศักดิ์ จงไกรจักร. (2563). การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม.
- วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, โยธิน ทองเนื้อแข็ง, ชนิษฐ์ ชูเลื่อน, และ รัชเมธ จันทนวล. (2564). การพัฒนาการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 3(5), 53 - 63.
- ศิริมา พนาภินันท์, และ ทศนัย เพ็ญสิทธิ. (2564). Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารศิลปปริทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์, 9(2), 108-112.
- ศูนย์เรียนรู้ มหาวิทยาลัยรังสิต. (ม.ป.ป.). การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด. สืบค้นจาก <https://lc.rsu.ac.th/weblog/10>
- สัจจวรรณ ทรรพพสุ. (2562). การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในการจัดการศึกษาครูศาสตร์ยุค 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 874-887.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สร้างสรรค์ปัญญา. (2564). วิศวกรสังคม คืออะไร ? สืบค้นจาก <https://www.sangsanpanya.com/>
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา. (2562). ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560 - 2564) (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

- สุรพงษ์ โพธิ์ขาว. (2560). ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และการใช้ชีวิต (Soft Skills) สำหรับนักศึกษาปริญญาโท ภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต (สาขาบริหารศึกษาศาสตร์)). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรีย์พร สลับสี, และ พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ. (2562). การพัฒนานักศึกษาด้านวิชาชีพครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. งานวิจัยได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- อนุชา ไสมานบุตร. (2556). ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก <https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/learning-and-innovation-skills/>
- อมรา ดาราดีทอง. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกกราช ดีนาง. (2566). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพระระดับกับความคิดสร้างสรรค์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย. (วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เอกกราช ดีนาง, คณิศรา ธัญสุนทรสกุล, และ สุวิพร ไพศาล. (2566). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. วารสารสหวิทยาการวิจัย และวิชาการ, 3(4), 371 - 388.
- Asbari, M., Purwanto, A., Ong, F., Mustikasiwi, A., Maesaroh, S., Mustofa, M., Hutagalung, D., & Andriyani, Y. (2020). Impact of Hard Skills, Soft Skills and Organizational Culture: Lecturer Innovation Competencies as Mediating. *EduPsyCouns: Journal of Education, Psychology and Counseling*, 2(1), 101-121.
- Australian National Training Authority (ANTA). (2001). *Innovation: Ideas That Work for Trainers of Innovation at Work Skills*. Brisbane: Australian National Training Authority.
- Berlo, D. K. (1960). *The process of communication; an introduction to theory and practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

- Decaroli, j. (1973). "What Research Say to the Classroom Teacher: Critical Thinking,". *Social Education*, 37(1), 67-68.
- Dyer, J. H., Gregersen, H., & Christensen, C. M.,. (2009). The Innovator's DNA. Retrieved from <https://hbr.org/2009/12/the-innovators-dna>
- Gruzdev, M. V., Kuznetsova, I. V., Tarkhanova, I. Y., & Kazakova, E. I. (2018). University Graduates' Soft Skills: the Employers' Opinion. *European Journal of Contemporary Education*, 7(4), 690-698.
- Karimova Nilufar Ummatqul Qizi. (2020). Soft Skills Development in Higher Education. *Universal Journal of Educational Research*, 8(5), 1916 - 1925.
- Kim, H. (2005). ORGANIZATIONAL STRUCTURE AND INTERNAL COMMUNICATION AS ANTECEDENTS OF EMPLOYEE-ORGANIZATION RELATIONSHIPS IN THE CONTEXT OF ORGANIZATIONAL JUSTICE: A MULTILEVEL ANALYSIS.
- Likert, R. A. (1932). Technique for the Measurement of Attitudes. *Arch Psychological*, 25(140), 1-55.
- Ness, R. B. (2015). Promoting innovative thinking. *American journal of public health*, 105(1), 114-118.
- Purwanto, A. (2020). Effect of hard skills, soft skills, organizational learning and innovation capability on Islamic University lecturers' performance. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 11(7), 556-569.
- Rogers, E. M. (1983). *Diffusion of innovations*. New York: The Free Press.
- Swallow, E. (2012). *Can innovative thinking be learned*. [n.p]: Forbes.
- Wibowo, T. S., Badiati, . A. Q., Annisa, . A. A., Wahab, . M. K. A., Jamaludin, . M. R., Rozikan, . M., Mufid, . A., Fahmi, . K., Purwanto, . A. & Muhaini, . A. (2020). Effect of Hard Skills, Soft Skills, Organizational Learning and Innovation Capability on Islamic University Lecturers' Performance. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 11(7), 556-569.

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย โดยนำคำตอบของท่านไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม ซึ่งในแต่ละทักษะมีความหมายดังนี้

ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา จัดการปัญหาด้วยหลักจริยธรรมคุณธรรมและความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ มีความกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ดี สามารถในการอ่านจับใจความ สื่อสารด้านการเขียนได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ดี

ทักษะการประสานงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับผู้อื่นได้อย่างเป็นทีม ปรับตัวและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในทีม ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่นในทีมเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ อุทิศเวลาในการทำงาน และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการชักจูงให้ผู้อื่นทำงาน

ทักษะการสร้างนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการด้านความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในงานที่เกี่ยวข้อง นำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้พื้นฐานในการทำงาน และการประกอบอาชีพ และนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

3. ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยข้อมูลจากการสำรวจครั้งนี้ถือเป็นความลับ ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม และการนำเสนอข้อมูลจะดำเนินการในลักษณะภาพรวม
ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายกฤษณะ คำดีตัน

นิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง () 3. เพศทางเลือก

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ (ที่กำลังศึกษาอยู่)

() 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

() 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

() 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

() 4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

() 5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม

() 6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

() 7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

() 8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับทักษะที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

เพียงช่องเดียว โดยในแต่ละข้อแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทักษะวิศวกรรมสังคม	ระดับทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ภาคเหนือ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ทักษะการคิด					
1) ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่าง มีวิจารณญาณ และทักษะในการ แก้ปัญหา					

ทักษะวิศวกรรมสังคม	ระดับทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ภาคเหนือ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ทักษะการคิด (ต่อ)					
2) แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจาก อารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ					
3) มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ ท้าทาย					
4) ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อ การพัฒนาต่อไป					
5) สืบเสาะข้อเท็จจริง / เปิดรับข้อคิดเห็น เพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล					
ทักษะการสื่อสาร					
1) ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อ แก้ปัญหา					
2) เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อน ร่วมงาน และคนในชุมชน					
3) ตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้ เพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ					
4) วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อ การพัฒนาได้					
5) เลือกเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้ อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job)					

ทักษะวิศวกรสังคม	ระดับทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ภาคเหนือ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ทักษะการประสานงาน					
1) ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้งมีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม / ต่างกระบวนการทัศน์					
2) ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา					
3) เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต					
4) ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ					
5) มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรมจริยธรรม					
ทักษะการสร้างนวัตกรรม					
1) ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน					
2) รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (ภายใต้กฎที่ค้น)					
3) เลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใด ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า					
4) ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร่วมใจ พัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ - ผล					
5) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

(สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือและผ่านการอบรมทักษะวิศวกรรมสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 8 แห่ง)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย โดยการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ (ตอนที่ 1) มาสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม ซึ่งแต่ละทักษะมีความหมายดังนี้

ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา จัดการปัญหาด้วยหลักจริยธรรมคุณธรรมและความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ มีความกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ดี สามารถในการอ่านจับใจความ สื่อสารด้านการเขียนได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ดี

ทักษะการประสานงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับผู้อื่นได้อย่างเป็นทีม ปรับตัวและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในทีม ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่นในทีมเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ อุทิศเวลาในการทำงาน และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการชักจูงให้ผู้อื่นทำงาน

ทักษะการสร้างนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการทำงานมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในงานที่เกี่ยวข้อง นำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้

พื้นฐานในการทำงาน และการประกอบอาชีพ และนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. แบบสัมภาษณ์นี้เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรม สังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

3. ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์และเสนอแนะข้อคิดเห็น ในแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ – นามสกุล (ผู้ให้

สัมภาษณ์).....

เพศ..... อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่/หน่วยงาน.....จังหวัด.....

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์ รูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ ZOOM

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....น. เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....น.

ผู้สัมภาษณ์ นายฤชณะ คำดีตัน นิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

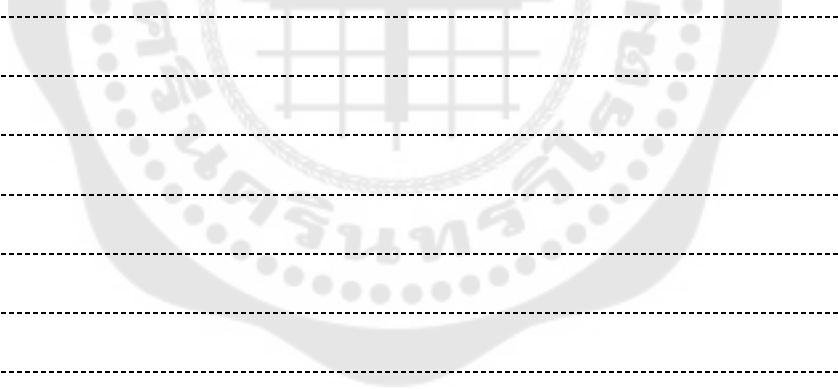
ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

2.1 ทักษะการคิด

2.1.1 จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวะกรสังคม
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านทักษะการคิด ซึ่งมีคุณลักษณะ ได้แก่

- การคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา
- แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling)/ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ
- มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย
- ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป
- สืบเสาะข้อเท็จจริง / เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ - ผล

โดยในภาพรวมนักศึกษามีทักษะอยู่ใน ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.49) ในการนี้ท่าน
คิดว่าจะมีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา “ทักษะการคิด” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือ ให้มีระดับดีขึ้นอย่างไรบ้าง

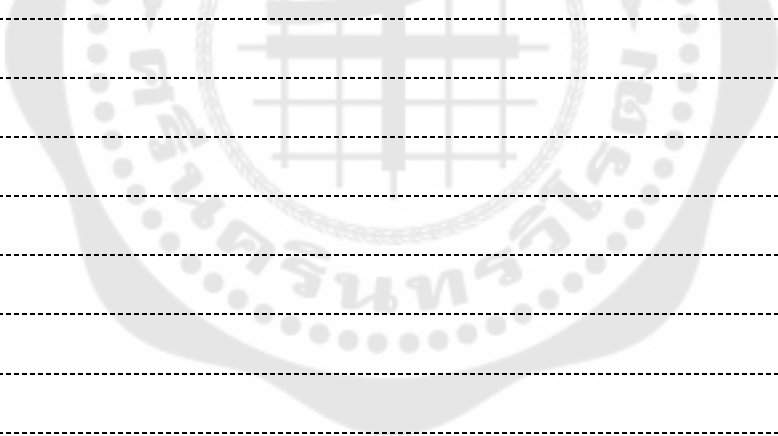
2.2 ทักษะการสื่อสาร

2.2.1 จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรรมสังคม
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้าน**ทักษะการสื่อสาร** ซึ่งมีคุณลักษณะ
ได้แก่

- การสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา
- เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน
- ตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ
- วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้
- เลือเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม

(Put the right man to the right job)

โดยภาพรวมนักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.06) ในการนี้ท่านคิดว่าจะมี
แนวทางในการพัฒนา “ทักษะการสื่อสาร” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ให้มี
ระดับดีขึ้นอย่างไรบ้าง

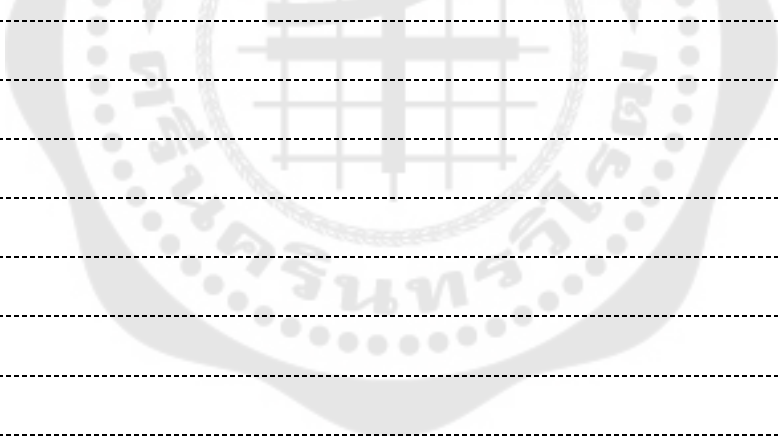

2.3 ทักษะการประสานงาน

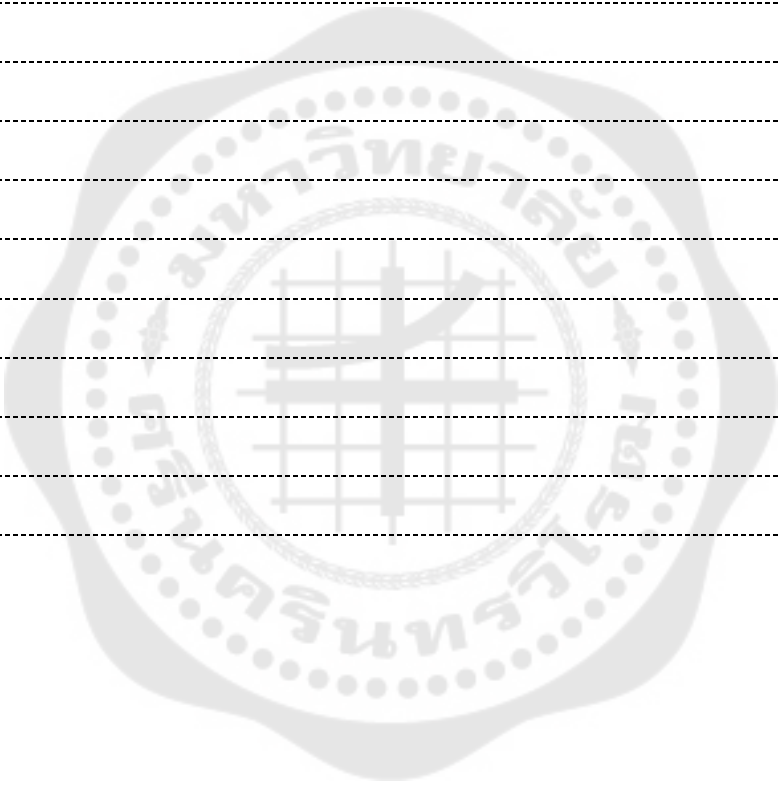
2.3.1 จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรรมสังคม
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านทักษะการประสานงาน ซึ่งมี
คุณลักษณะ ได้แก่

- ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้งมีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม / ต่างกระบวนทัศน์
- ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา
- เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต
- ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
- มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม

โดยภาพรวมนักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.16) ในการนี้ท่านคิดว่าจะมี
แนวทางในการพัฒนา “ทักษะการประสานงาน” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม
ภาคเหนือ ให้มีระดับดีขึ้นอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

A series of horizontal dashed lines for writing, overlaid with a large, faint watermark of the Rajabhat Chiang Mai University seal. The seal is circular with a five-pointed star-like outer border. Inside the border, the text 'มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่' (Mahavithayalai Rajabhat Chiang Mai) is written in Thai script. The center of the seal features a grid pattern with a stylized cross or star shape in the middle.

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เนื่องด้วย นายฤกษ์ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 64 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 38 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ เวียนนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เนื่องด้วย นายฤกษ์ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 108 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 34 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 75 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เนื่องด้วย นายฤชณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงคร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 25 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เนื่องด้วย นายฤกษ์ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 34 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชญานันท์ ศิริกิจเสถียร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ และ 2) อาจารย์ ดร.ธนกิจ โคกทอง ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เนื่องด้วย นายฤกษ์ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) นายบุญทัน สมณะ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา กองพัฒนานักศึกษา และ 2) นายวรกร โสธร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ชำนาญการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เนื่องด้วย นายฤกษ์ คำตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์ปภัส ฉัตรยาลักษณ์ ตำแหน่งรองคณบดีคณะครุศาสตร์ และ 2) อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญแจ้ง ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายบริหารและกิจการนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/420

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เนื่องด้วย นายภุชณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) รองศาสตราจารย์ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และ 2) อาจารย์ ดร.ไกรวิทย์ ดีเฒ่า ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนากร เพ็งพุ่ม ตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และ 2) อาจารย์ธณชัย หมื่นวงศ์ ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์ ดร.แก้วตา ผิวนพรรณ ตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม และ 2) ว่าที่ร้อยตรีธีรภัทร์ ขอมน้อย ตำแหน่งผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์อุษา โปสธทอง ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ และ 2) นายบัณฑิต โปสธทอง ตำแหน่งหัวหน้างานวินัยและพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์ ดร.นภาพร จันทร์สี ตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดี และ 2) นางสาวศศิธร ศรีเมือง ตำแหน่งผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
และหนังสือเชิญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและหนังสือเชิญ

รองศาสตราจารย์ ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ่มสุทธิ

อาจารย์

สาขากลุ่มวิชาชีพครู

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อาจารย์ ดร.สุวัชร หนูมคำ

อาจารย์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เนื่องด้วย นายฤกษ์ คำตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายฤกษ์ คำตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ่มสุทธิ์ เป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะ ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ เวียนานท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงคร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สุภัทร หนู่มคำ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานใน รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ข้อคำถาม	ค่า t
ทักษะการคิด	
1 ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา	.678
2 แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ	.504
3 มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย	.523
4 ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป	.696
5 สืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล	.613
ทักษะการสื่อสาร	
1 ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา	.582
2 เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน	.403
3 ตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ	.587
4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้	.510
5 เลือกเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job)	.103
ทักษะการประสานงาน	
1 ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม/ต่างกระบวนทัศน์	.704
2 ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา	.614
3 เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต	.763
4 ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	.690
5 มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม	.612
ทักษะการสร้างนวัตกรรม	
1 ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน	.524
2 รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาหลีใต้)	.379

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่า t
3 เลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใดๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า	.483
4 ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร่วมใจ ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล	.471
5 ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้	.481

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง)

1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชฎานันท์ ศิริกิจเสถียร

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

อาจารย์ ดร.ธนกิจ โคกทอง

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

นายบุญทัน สมณะ

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา กองพัฒนานักศึกษา

นายวรกร ไสธรา

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาจารย์ปภัส ฉัตรยาลักษณ์

ตำแหน่ง รองคณบดีคณะครุศาสตร์

อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญแจ้ง

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหารและกิจการนักศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์ ดร.ไกรวิญญ์ ดีเฒ

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์

5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนสาร เพ็งพุ่ม

ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

อาจารย์รณชัย หมื่นวงศ์

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น

6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

อาจารย์ ดร.แก้วตา ผิวพรรณ

ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

ว่าที่ร้อยตรี ธีรภัทร์ ขอมน้อย

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา

7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อาจารย์อุษา โปสถ์ทอง

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

นายบัณฑิต โปสถ์ทอง

ตำแหน่ง หัวหน้างานวินัยและพัฒนานักศึกษา

กองพัฒนานักศึกษา

8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์นภาพรณ จันทรสี

ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี

นางสาวศศิวิทย์ เสือเมือง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา

ภาคผนวก จ
รายชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

รายชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

- 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- 5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม
- 6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- 7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- 8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ภาคผนวก ซ

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญประชุมกลุ่ม (Focus group)

ที่ อว 8718/416

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน รองศาสตราจารย์ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง ชี้แจงข้อมูลผลการวิเคราะห์ (ตอนที่ 1) พร้อมตรวจเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (ตอนที่ 2) ในหัวข้อ “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ในวันที่ 25 มีนาคม 2567 เวลา 19:00 น. ผ่านระบบ zoom ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/416

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ว่าที่ร้อยตรีสุชาติ คุ่มสิทธิ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง ชี้แจงข้อมูลผลการวิเคราะห์ (ตอนที่ 1) พร้อมตรวจเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (ตอนที่ 2) ในหัวข้อ “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ในวันที่ 25 มีนาคม 2567 เวลา 19:00 น. ผ่านระบบ zoom ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/416

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน อาจารย์ ดร.สุภัทร หนู่มคำ

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง ชี้แจงข้อมูลผลการวิเคราะห์ (ตอนที่ 1) พร้อมตรวจเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (ตอนที่ 2) ในหัวข้อ “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ในวันที่ 25 มีนาคม 2567 เวลา 19:00 น. ผ่านระบบ zoom ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ เวียนนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ประวัติผู้เขียน

